

ការពិនិត្យការងាររបស់ខ្លួន និងការព័ត៌មាននាយកីឡា ដើម្បីមេន្តិចសម្រាប់អ្នកជួលុយ

វាយករណ៍ ការពិនិត្យការងាររបស់ខ្លួន និងការព័ត៌មាននាយកីឡា ដើម្បីមេន្តិចសម្រាប់អ្នកជួលុយ

ภาคกิจกรรมที่ 6 : สังเคราะห์คุณค่า และอัตลักษณ์ของชิ้นหม้อ (เวทีทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน)

วันที่ 6 กันยายน 2551 / สถานที่ : ศาลาหมู่บ้านหม้อ / ผู้เข้าร่วม : คณะอาจารย์ นิสิต ทีมวิจัย ผู้ปั้นหม้อ ทั้ง 2 กลุ่ม

เวทีสังเคราะห์คุณค่า ด้วยการทำทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน วันที่ 6 กันยายน 2551

ภาพกิจกรรมที่ 7 : “จัดเวทีประมวลความรู้และกำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกัน”

ภาคกิจกรรมที่ 8 : “กิจกรรมเยาวชนปั้นหม้อ”

ภาพกิจกรรมที่ 9 “กิจกรรมส่งเสริมคุณค่าและอัตลักษณ์ (ละครเยาวชน)”

ภาพกิจกรรมที่ 10

“กิจกรรมศึกษาดูงานแหล่งที่เป็นแบบการเรียนรู้และการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง”

ก้าวกิจกรรมที่ 12 “กิจกรรมปลูกป่าชุมชน”

ภาพกิจกรรมที่ 13 “กิจกรรมปฏิบัติการทดลองสร้างเตาเผา”

(กรณีเตาเผาความร้อนต่ำในอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชน)

กิจกรรมที่ 14

“กิจกรรมศึกษาดูงานกระบวนการเตรียมดิน”

(ชุมชนด้านเกวียน)

ภาพกิจกรรมที่ 15

“กิจกรรมปฏิบัติการทดลองกระบวนการเตรียมดินที่เหมาะสม”

ภาพกิจกรรมที่ 16 “กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์”

ภาคกิจกรรมที่ 17

“กิจกรรมสร้างสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาด”

The collage consists of several panels:

- Top Panel:** A large image of many earthenware pots stacked together. Overlaid text reads "บ้านหม้อ" (Ban Nam Mo). Logos for "บ้านหม้อ" and "OTOP One Tambon One Product" are visible.
- Middle Left Panel:** Text "ท่ออยู่ติดต่อ" (Contact us) next to a smaller image of stacked earthenware pots.
- Middle Right Panel:** Text "ชุมชนบ้านหม้อ ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม โทร 086-222-7160" (Community Ban Nam Mo, Tambon Ekhwa, Amphoe Mueang, Nakhon Pathom, Tel 086-222-7160).
- Bottom Left Panel:** Text "ผลิตภัณฑ์" (Products) next to a close-up image of red earthenware pieces.
- Bottom Center Panel:** A grid of small images showing various earthenware products: two small pots, a stack of blue and white bowls, a large teapot, a stack of small pots, and two open earthenware vessels.

ภาพกิจกรรมที่ 18 “กิจกรรมศึกษาดูงาน “สัมมนาวิชาการและนิทรรศการ 10 ปี งานวิจัย
ท้องถิ่น”

ภาคผนวก ค. รายงานสรุปข้อมูลจากการลงพื้นที่

1. สรุปข้อมูลจากการลงพื้นที่ครั้งที่ 1 : 13 มีนาคม 2551

บ้านหม้อ หมู่ 11 ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม

บ้านหม้อ ก่อตั้งมานานกว่า 200 ปีมาแล้ว เป็นชุมชนที่ได้อพยพมาจาก โคราช เมื่อมาพบริ่ง ทำเลดินเนินว่ายลักษณะดี ก็พากันตั้งรกรากประกอบอาชีพที่ด่นของถนน และนำสินค้าแลกเปลี่ยนกับหมู่บ้านใกล้เคียงพอเลี้ยงชีพโดยการนำหม้อมาแลกข้าวสาร ชาวบ้านหม้อจึงมีได้ทำการเกษตร อาชีพบ้านหม้อจะทำได้ในช่วงฤดูแล้ง ตั้งแต่เดือนธันวาคม – เมษายน ปีใหม่แล้วมากก็จะต่อช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม เพราะดินจะมีน้ำอุ่น เผาหม้ออุปกรณ์ไม่ได้ หม้ออุปกรณ์จะไม่แห้ง ไม่มีคุณภาพ เพราะจะน้ำประชานส่วนใหญ่จึงเร่งมือผลิตให้ได้มาก เผาและเก็บไว้ ค่อย ๆ ทยอยออกขายแลกเปลี่ยนในช่วงฤดูฝน และในช่วงฤดูฝนจะบ้านหม้อไม่ได้กีรับจ้างทั่วไป หรือไม่ก็อพยพภัยถิ่นไปรับจ้างที่ต่างจังหวัด ในครั้งแรกมีผู้อพยพเข้ามาเพียงแค่ 4 – 5 ครัวเรือน ต่อมาจึงขยายเพิ่มมากขึ้น (อำเภอ รุ่งวรรณวงศ์. รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ : 2543)

เมื่อปี 2545 รัฐได้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้น แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือ ก่อตั้งจึงประสบปัญหา ทำให้การของบประมาณจากทางภาครัฐจึงทำไม่ได้ ทำให้เกิดผลต่าง ๆ ตามมา ทั้งเรื่องของการจัดการวัสดุ อุปกรณ์ในการบ้านหม้อที่ขาดแคลนในนามถึงฤดูฝน การสร้างที่เก็บ และที่เผาหม้อ เป็นต้น บ้านหม้อจึงประสบปัญหานี้เรื่องของกระบวนการในการจัดการกลุ่มของตน

บ้านหม้อมีประชากร 825 คน 215 หลังคาเรือน อยู่จริง 175 หลังคาเรือน มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ (ข้อมูลจากการสำรวจ นางบาง วงศ์ชารี เมื่อวันที่ 13 มี.ค. 2551)

อาชีพบ้านหม้อ เป็นอาชีพหลักของคนที่นี่ตั้งแต่แรกเริ่ม โดยมีความรู้ความชำนาญติดตัวมาแต่บรรพบุรุษ ปัจจุบันมีก่อตั้งบ้านหม้อประมาณ 30 – 40 ครัวเรือน จากการสำรวจ (แม่บาง วงศ์ชารี เมื่อวันที่ 13 มี.ค. 2551) สาเหตุที่ชาวบ้านไม่ทำงาน เพราะ ในสมัยก่อนหมู่บ้านเรานั้นหม้อ โดยมีชาวบ้านหมู่บ้านอื่นนำข้าวสารมาแลกหม้อ ชาวบ้านหม้อจึงไม่มีการจับจองที่นา ไม่สามารถอาชีพ ที่นาจึงเป็นของคนข้างนอกที่ไม่ใช้คนบ้านหม้อ ซึ่งตอนนี้ที่บริเวณนี้มีราคางานมาก

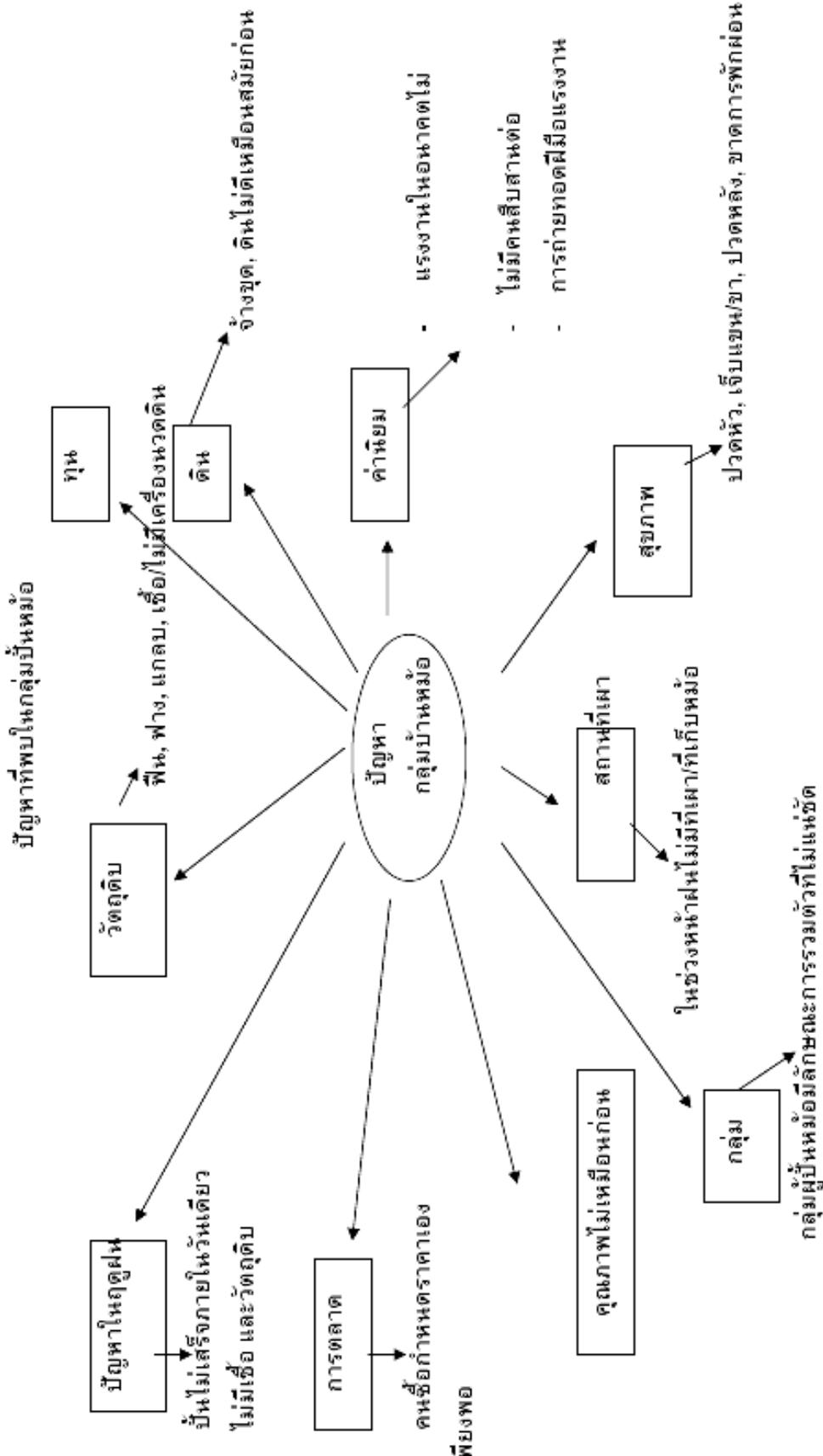
เมื่อปี 2549 ได้มีงานวิจัยของอาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในหัวข้อลักษณะทางกายภาพ สภาพแวดล้อมของชุมชนบ้านหม้อเรื่องที่พักอาศัย ซึ่งได้ร่วมกับการเดิน ช่วยซ้อมแซมที่พักอาศัย โดยคณะกรรมการได้ร่วมกับการเดิน ช่วยกันที่บริเวณใกล้แหล่งน้ำเพื่อเป็นสถานที่เผาหม้อแห่งใหม่ และทำสนามกีฬาให้กับเยาวชน จนสำเร็จได้ด้วยดี

- หน่วยงานที่เข้ามายในชุมชน : พัฒนาชุมชน อุตสาหกรรม พาณิชจังหวัด โดยได้เข้ามาช่วยทำปืนหมุนให้ มีการฝึกการทำเซรามิก สอนวิธีการเผาโดยใช้แก๊ส
- การบ้านในแต่ละวัน ใน 1 วัน จะบ้านหม้อได้วันละ 20 – 25 ใบ ขายส่งใบละ 30 บาท โดยใช้ตันทุนต่อวัน ประมาณ 100 – 300 บาท
- ตลาด : อุบลราชธานี ขอนแก่น ยโสธร กافสิน มารับซื้อถึงที่บ้านหม้อ และนำไปขายต่อ ยังที่ต่างๆ
- ในการออกแบบ ออกแบบ ต่างๆ เช่น งาน OTOP ก็มีการแสดงสินค้าแค่ภายในจังหวัดทางภาคอีสานเท่านั้น เพราะเนื่องจากไม่สะดวกในการขนส่ง และไม่มีค่ารถ ค่าน้ำมันที่จะไปแสดงสินค้าที่ต่างจังหวัดอื่น ๆ ได้

- วัดถูดิบหมายกในบางฤดูกาล เช่น พาง พีน เชือ (แกลบ + ดินเหนียว) กระทั้งดินในการปันหม้อ เพราะในฤดูฝนจะหมายก
- คนที่ปันหม้อส่วนมากแล้วเป็นแม่บ้านที่มีอายุ 30 ปี ขึ้นไป เด็กรุ่นหลังทำไม่เป็น เพราะเรียนสูงก็ไม่อยากที่จะมาหันไปใช้แรงงานที่อื่น

ปัญหาในเรื่องของการรวมกลุ่ม รวมกลุ่มกันยาก เพราะต่างคนก็ต่างทำงานของตัวเอง ไม่ได้มานั่งปันหม้อร่วมกัน จึงเกิดปัญหาขึ้นทั้งเรื่องการตลาด การตั้งราคาที่แตกต่างกัน มีการกดราคาภัยกันเกิดขึ้น อันเนื่องจากต่างคนต่างทำไม่รวมกลุ่มกัน อีกทั้งเรื่องของบประมาณจากรัฐนั้นก็ทำไม่ได้ เพราะไม่เกิดกลุ่มในชุมชนจากเสียงสะท้อนของผู้ใช้หม้อของบ้านหม้อนนั้น จะกล่าวถึงเรื่องคุณภาพของหม้อที่สมัยนี้ไม่เหมือนสมัยก่อน เพราะดินสมัยนี้ขาดดินในน้ำ ทำให้ดินไม่เหนียวแนก เวลาใส่น้ำ น้ำจะซึมออกได้ง่าย

เมื่อก่อนในการเผาหม้อจะเผากันในที่สาธารณะที่ใกล้หมู่บ้าน เช่นบริเวณที่โล่งหน้าหมู่บ้าน จึงทำให้มีเสียงจากคนที่อาศัยในหมู่บ้านถึงกลิ่นควันของการเผาหม้อ เมื่อมีลมมาก็จะพัดเข้าบ้านตลอด แต่ต่อมาได้อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มาช่วยสร้างสถานที่เผาหม้อให้ใหม่จึงแก้ไขปัญหานี้ไปได้

* ข้อมูลจากการจัดทำเว็บประชารัฐ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2551 ณ สถานะปัจจุบันนั้นเอง

2. สรุปข้อมูลจากการลงพื้นที่ครั้งที่ 2 : 25 มีนาคม 2551

กระบวนการพัฒนาอาชีพบ้านหม้อ ของคนบ้านหม้อ ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

กระบวนการวิจัยในการลงกับกลุ่มผู้บ้านหม้อ ครั้งที่ 2 ในประเด็นของการพัฒนาโครงการ เริ่มแรกคณะกรรมการวิจัยได้มีการทำทบทวนข้อมูลที่ได้พุดคุยกับกลุ่มผู้บ้านหม้อ เมื่อครั้งที่ผ่านมาถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านหม้อ ร่วมมองปัญหาร่วมกันระหว่างวิจัยกับชาวบ้าน จนถึงขั้นของการพัฒนาโจทย์ และในขั้นตอนต่อมาคือ การทำความเข้าใจในเรื่องของงานวิจัยโดยคณะกรรมการวิจัย (สาขาวิชา อาจารย์คณาจารย์)

คำถามงานวิจัยหลัก

กระบวนการพัฒนาอาชีพบ้านหม้อ ของคนบ้านหม้อ มีความเป็นมาอย่างไร

คำถามวิจัยรอง

กลุ่มบ้านหม้อ/อาชีพบ้านหม้อ มีความเป็นมาอย่างไร
องค์ความรู้ (วิธีการ/รูปแบบ เทคนิคต่างๆ) ดังเดิมในการบ้านหม้อ เป็นอย่างไร
ความพร้อม ศักยภาพ ของชุมชน กลุ่มบ้านหม้อ ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
สถานการณ์ (การตลาด แรงงาน วัสดุคงทน) ในการบ้านหม้อ เป็นอย่างไร
จะมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพบ้านหม้ออย่างไร (ในเรื่องของรูปแบบ/วิธีการ)

ทีมวิจัย กลุ่มบ้านหม้อ

นางเรณุ ไชยโยชน์ เลขาธิการกลุ่ม

นางบล คำสารรักษ์

นางบาง วงศ์ชารี

นางสมใจ จันฤทธิ์

นายสังเวียน หวังทิวกลาง

นางเล็ก นาคสีเม่วง

นายสมทรง อรหันดา ผู้ใหญ่บ้าน

นายวิชราฐ ศิริภาร

นางจันทร์หอม แก้วกลาง

นายคำนึง คำศิริรักษ์

นางปอง แก้วกลาง

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บ้านหม้อ ในการประชุมประชาคมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2551

- อย่างไปดูงานสถานที่ ที่ใช้เตาเผาแบบประยัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายในเรื่องของ พาง พีน (นายสังเวียน หวังทิวกลาง : 25 มีนาคม 2551)
- โครงการที่บ้านหม้อสวยให้มีการแลกเปลี่ยน/สอนกัน ภายในกลุ่ม ในกลุ่มบ้านหม้อ แม่ปอง แก้วกลาง บ้านหม้อสวย
- แม่บ้าน วงศ์ชารี มีความรู้ เทคนิคในเรื่องของการใช้ดิน การบ้าน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องของขั้นตอนการบ้านหม้อ ในงานวิจัยได้

ขั้นตอนกระบวนการวิจัย

สร้างทีมวิจัย

- สร้างทีมวิจัย โดยการถามความสมัครใจจากกลุ่มผู้บันหม้อ ที่เห็นความสำคัญร่วมกัน
- สร้างความเข้าใจร่วมกันในกระบวนการทำวิจัยเพื่อพัฒนา ให้กับทีมวิจัยได้ทราบ จากคำา What , Were, When, Why, How ทำวิจัยเพื่ออะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร ทำกับใครบ้าง ทำอย่างไร ในขั้นตอนการบันหม้อ
- แบ่งบทบาท/หน้าที่ ให้กับทีมวิจัย ตามความถนัด ความสามารถในส่วนของขั้นตอนการทำวิจัย
- * ในขั้นตอนการสร้างทีมวิจัย เราได้ทีมวิจัย 11 คน ซึ่ง 11 คนนี้จะต้องมีผู้ช่วย คือ ทีมวิจัยร่วมที่จะช่วยในการเก็บข้อมูล ปฏิบัติการร่วมกัน ดังนั้น ทีมวิจัยจึงต้องสร้างทีมวิจัยร่วม ขึ้นมาเพื่อเก็บข้อมูลร่วมกัน

2. ศึกษารวบรวมข้อมูล

- ประวัติความเป็นมา : ตั้งแต่อดีต มีความเป็นมาอย่างไร อพยพมาจากไหน ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางใดบ้าง
 - องค์ความรู้เดิม : เทคนิค วิธีการ รูปแบบ การบันหม้อในอดีต มีการสืบทอด พัฒนามาเป็นอย่างไร การบันหม้อในอดีตต่างกันหรือเหมือนกับปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร องค์ความรู้ในเรื่องการใช้ดิน ดินที่ใช้บันต้องมีลักษณะอย่างไร ดินจะต้องนำมาอย่างไรถึงจะบันหม้อได้ดี ฯลฯ
 - สภาพชุมชน : ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน การอยู่อาศัยของคนในชุมชน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
 - สถานการณ์อาชีพ : อนาคตเมื่อไม่มีผู้สืบทอดจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร มีอาชีพเสริมรองรับไหม คนในชุมชนประกอบอาชีพใดบ้าง

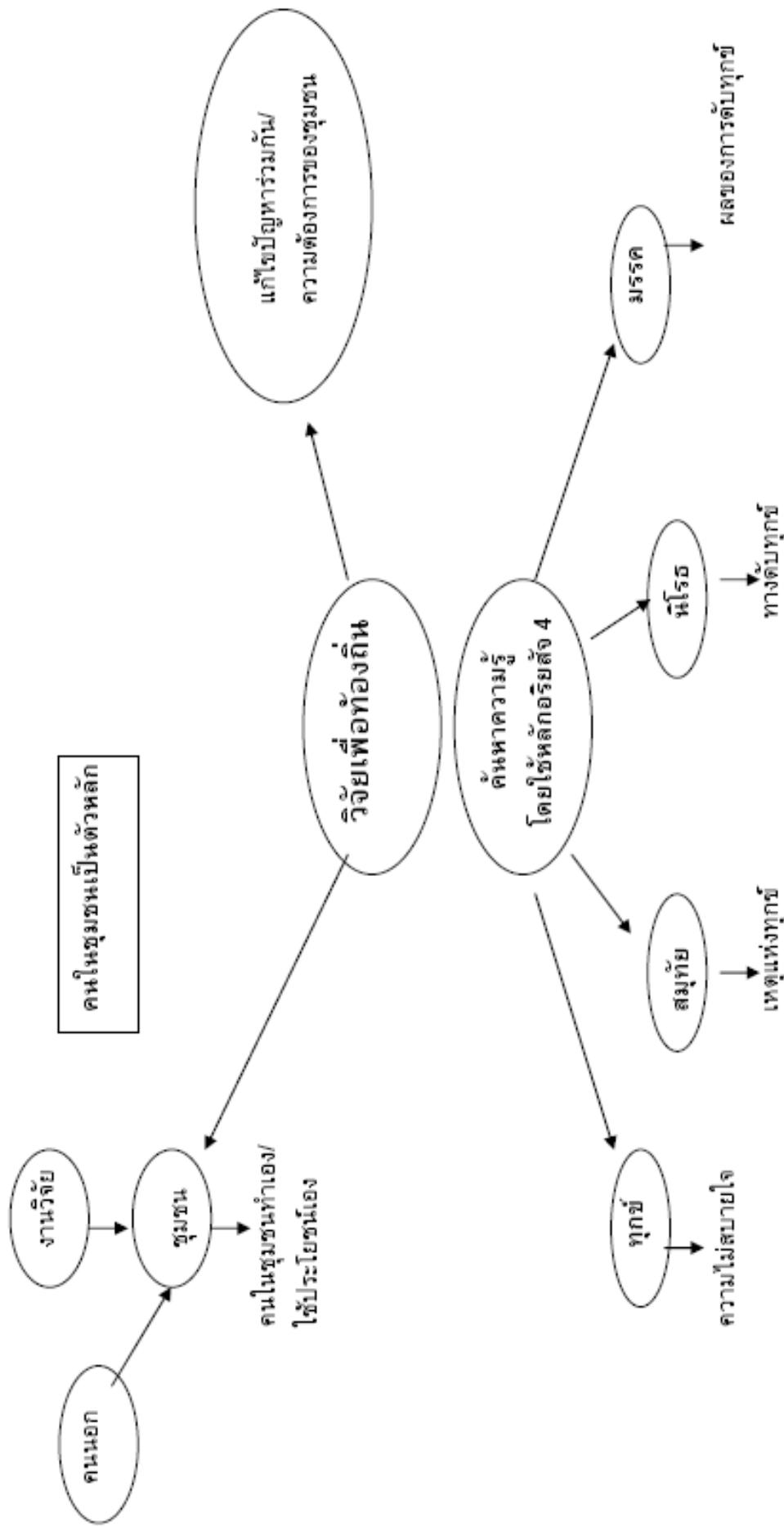
3. ตรวจสอบข้อมูล/ศึกษาปัญหา พร้อมหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

- ตรวจสอบข้อมูลของทีมวิจัยที่ได้ มาจัดกระทำเป็นเล่มรายงานวิจัย
- ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างทีมวิจัย กับนักวิจัย พร้อมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

4. ทดลองปฏิบัติการ

5. สรุปผล/สังเคราะห์การเรียนรู้

የኢትዮጵያዊነት

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ณ ศูนย์ชุมชนบ้านหม้อ หมู่ 11 ค.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

วันที่ 25 มีนาคม 2551

กิจกรรม/เวที พัฒนาโครงการ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่ที่ติดต่อได้/หน่วยงาน	โทรศัพท์
1.	นางเรณู ไชโยชัน	บ้านเลขที่ 52	
2.	นางใจ ห่วงทิวกลาง	บ้านเลขที่ 76	
3	นางละม้าย อรหันดา	บ้านเลขที่ 194	
4	นางน้อย คำศิริรักษ์	บ้านเลขที่ 81	
5	นางต้อม จันฤทธิ์	บ้านเลขที่ 91	
6	นางบล คำสาริรักษ์	บ้านเลขที่ 104	
7	นางวงศ์ จันเสน	บ้านเลขที่ 74	
8	นางคำนึง คำศิริรักษ์	บ้านเลขที่ 117	
9	นายสังเวียน ห่วงทิวกลาง	บ้านเลขที่ 114	
10	นางหวาน นามคุณ	บ้านเลขที่ 82	
11	นางเล็ก นาคสีม่วง	บ้านเลขที่ 73	
12	นางหอม แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 5	
13	นางเลี้ยง เชิดเพชรัตน์	บ้านเลขที่ 80	
14	นางป่อง แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 100	
15	นางรัญจวน ห่วงทิวกลาง	บ้านเลขที่ 137	
16	นางบัวไข แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 114	
17	นางเยือน ห่วงทิวกลาง	บ้านเลขที่ 108	
18	นางเกษรา อรหันดา	บ้านเลขที่ 123	
19	นางสำเนาแก้วกลาง	บ้านเลขที่ 178	
20	นางบุญมี อรุณ	บ้านเลขที่ 136	
21	นางทองม้วน คำสาริรักษ์	บ้านเลขที่ 169	
22	นางสำลี สวนมะไฟ	บ้านเลขที่ 75	
23	นางloy แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 84	
24	นางเวียง สีสมพาน	บ้านเลขที่ 105	
25	นางมะลิ อรุณ	บ้านเลขที่ 93	
ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่ที่ติดต่อได้/หน่วยงาน	โทรศัพท์
26	นางสมใจ จันฤทธิ์	บ้านเลขที่ 2	
27	นางแต้ว จันฤทธิ์	บ้านเลขที่ 102	
28	นางพิคมัย คงเพ็ชร	บ้านเลขที่ 21	089 - 7099614
29	นางบาง วงศ์ชาติ	บ้านเลขที่ 41	086 - 2227260
30	อ.อนุวัฒน์ การภักก	คณะสถาปัตย์	089 - 9415395
31	อ.วรวิทย์ จันทดี	คณะสถาปัตย์	081 - 7992057

32	อ.ณพงศ์ นพเกตุ	คณิตศาสตร์	089 – 7814946
33	อ.รังสิตาชัย ตันสุขี	คณิตศาสตร์	081 – 6469257
34	อ.สุนทรี ถูกจิตต์	คณิตศาสตร์	083 – 6991410
35	อ.ชูพักตร์ สุทธิสา	หัวหน้าสก.	
36	นายภาสกร บัวครี	สก.	
37	นางสาวราชาวดี บุญศิลป์	นิสิตฝึกงาน พัฒนาชุมชน	084 – 6859802

3. สรุปการประชุม ครั้งที่ 3 : 18 มิถุนายน 2551

(กิจกรรม 5.1)

กิจกรรม/เวที ประชุมทบทวนรูปแบบการเก็บข้อมูลและแนวทางแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

สถานที่ประชุม : บ้าน นางบาง วงศ์ชาติ

ประเด็นหัวข้อการประชุม

- สืบเนื่องต่อโครงการ เก็บข้อมูลในครั้งที่แล้ว โดยมีการแบ่งกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม คือ กลุ่มประวัติศาสตร์ กลุ่ม การผลิต กลุ่มเก็บข้อมูล และกลุ่มการตลาด โดยมีการเลือกหัวหน้าทีมของแต่ละทีมพร้อมสมาชิกที่ได้จัดกลุ่มตามความถนัด และความสนใจในการประชุมครั้งที่แล้ว
- การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ให้คงทน ถาวร
- การนำเสนอเดินแบบ โดย อาจารย์ลัคณา วงศ์สวัสดิ์
- กระบวนการทำโครงการบ้านหม้อ โดยการสร้างรูปแบบในการเก็บข้อมูล : อาจารย์วรวิทย์ จันทเดช

การพูดคุยเบื้องต้นถึงผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่คุณภาพของผลิตภัณฑ์ไม่เหมือนในอดีต คือ มีความเป็นไปได้ที่จะมีน้ำร้าวซึมออกมาก ตัวผลิตภัณฑ์ไม่เรียบเนียนเหมือนในอดีต อีกประการหนึ่งคือ การพูดคุยถึงขั้นตอนของการเผา บ้านหม้อที่ยังคงใช้เตาเผาในลักษณะเดาเผาแบบเปิดช่องเมื่อถึงในฤดูฝน จะไม่สามารถเผาหม้อได้ และการเผาหม้อด้วยวิธีนี้บางครั้งหม้อดินที่ได้สีอาจไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นเพราะหม้อไม่สุก คือมีลักษณะของหม้อเป็นสีดำ หรือหม้อไหม้ สีของหม้อก็อาจมีลักษณะของสีดำได้เมื่อกัน

ในการประชุมครั้งนี้อาจารย์ลัคณา ได้นำเสนอรูปภาพของเตาเผาในแบบต่างๆ ของแต่ละแห่งให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ทราบ และกล่าวถึงข้อดี ข้อเสียของเตาแต่ละอย่าง และเตาแบบไหนที่เหมาะสมกับการเผาหม้อของ กลุ่มบ้านหม้อ

การประชุมแบ่งกลุ่มเก็บข้อมูล โดยสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

รายชื่อสมาชิก กลุ่มบ้านหม้อ (แบ่งตามกลุ่มย่อย)

กลุ่ม 1 ประวัติศาสตร์หมู่บ้าน

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์นพงศ์ นพเกตุ

ผู้ช่วยฯ : นางสาวกนกวรรณ ทูลมาลา (ตุ๊กตา) นิสิตฝึกงานพัฒนาชุมชน

ทีมชาวบ้าน

นางน้อย คำศิริรักษ์ หัวหน้าทีม

นางคำนึง คำศิริรักษ์

นางใจ หวังทิวกลาง

นางละเอียด อรหันดา

นางเลี้ยง เชิดเพชรัตน์

กลุ่ม 2 ฝ่ายการผลิต

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์รังสิทธิ์ ตันสุขี, อาจารย์ลักษณา

ผู้ช่วยฯ : อ้อม. ดิว นิสิตคณะสถาปัตยกรรมฯ

ทีมชาวบ้าน

นางเงchner อรหันดา หัวหน้าทีม
นางสำเนา แก้วกลาง
นายสังเวียน หวังทิวกลาง
นางอุไร อันเสน
นางเยือน อุดทัน
นางบล คำสาริกากษ์
นางรัญจวน หวังทิวกลาง
นางมะลิ อรุณ
นางทศนีย์ อรุณ
นางบัวไข แก้วกลาง
นางสำลี สวนมะไฟ
นายสมกร อรหันดา

กลุ่ม 3 ฝ่ายเก็บข้อมูล

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์วรวิทย์ จันทเดช
ผู้ช่วย : เล็ก นิสิตคณะสถาปัตยกรรมฯ
ทีมชาวบ้าน
นางเรณุ ไชโยชน์ หัวหน้าทีม
นางดวงใจ แก้วอมร
นางจันทร์หอม แก้วกลาง
นางสมพร ปาลฤทธิ์
นางลอย แก้วกลาง
นางเล็ก นาคสีเมือง
นางเอียว สีสมพาน

กลุ่ม 4 ฝ่ายการตลาด

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์สุนทรี ถูกจิตต์
ผู้ช่วย : นางสาวราชาวดี บุญศิลป์ (แอม) นิสิตฝึกงานพัฒนาชุมชน ,
อวยพร นิสิตคณะสถาปัตยกรรมฯ
ทีมชาวบ้าน
นางบาง วงศ์ชารี หัวหน้าทีม
นางพิศมัย คงเพ็ชร
นางปอง แก้วกลาง
นางหนูพร หวังทิวกลาง

** นางสมใจ อันฤดิ เป็นสมาชิก แต่ไม่มีกลุ่ม เพราะไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรม

สรุปการประชุมครั้งนี้ได้มีการนำเสนอทางเลือกในการพัฒนาและหาแนวทางเลือกในการใช้เดาที่เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน ให้มีการแบ่งกลุ่ม แบ่งงาน แบ่งหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพื่อเก็บข้อมูลตามที่ได้รับมอบหมายชัดเจนมากขึ้น เพื่อนำเสนอข้อมูลในการประชุมครั้งต่อไป คือ วันที่ 16 กรกฎาคม 2551

4. สรุปการประชุม ครั้งที่ 4 : 16 กรกฎาคม 2551

(กิจกรรม 5.2)

กิจกรรม/เวที : ประชุมนำเสนอข้อมูลชุมชน

สถานที่ประชุม : บ้าน นางบาง วงศ์ชาติ

การนำเสนอข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มข้อมูลทั่วไปและกลุ่มประวัติศาสตร์

ประวัติความเป็นมาของบ้านหม้อ

การกำเนิดและการตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านหม้อ

ชาวบ้านหม้อมีเชื้อสายมาจากชาวไทยโบราณ (จังหวัดนครราชสีมา) โดยได้พากันอพยพมาจากถิ่นกำเนิดในน่านสูง อ.บัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา การเดินทางและการขนส่งสิ่งของใช้เกวียนเป็นพาหนะเพื่อแสวงหาที่ดั้งหมู่บ้าน ในการทำมาหากินและประกอบอาชีพ ซึ่งครั้งแรกมีมาเพียงประมาณ 8-9 ครอบครัว ชาวบ้านที่อพยพมาเกือบทุกคนจะมีฝีมือในการบันโลงนำดินเผาและการบันหม้อดิน จนในที่สุดได้เดินทางมาถึงเนินดินแห่งนี้ ทางด้านทิศตะวันออกของเมืองมหาสารคามห่างจากตัวเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร จึงเลือกเอาเนินดินแห่งนี้เป็นที่ตั้งหมู่บ้านโดยนายสาร์ อรุณ ได้ทราบจากผู้สูงอายุเล่าต่อ กันมาว่า เหตุที่เลือกเอาพื้นที่นี้เนินแห่งนี้ เพราะว่า

- 1.) มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ด้วยปลา และมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี คือ หนองเลิงเบญจ์ในปัจจุบัน
- 2.) พื้นที่แห่งนี้ รอบๆ เนินดินเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสมสำหรับการเกษตรคือ ทำนา เพาะดินดี มีน้ำเพียงพอ และเหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมอื่นๆ ได้
- 3.) สภาพดินในหนองน้ำ และบริเวณรอบๆ หนองน้ำเป็นดินเหนียวที่มีคุณภาพกว่าดินในเขตอื่นๆ สามารถทำนา ปั้นหม้อดินได้ดี

4.) ความชุ่มชื้นและความอุดมสมบูรณ์มีมากต่อตลอดทั้งอยู่ใกล้กับหมู่บ้านตำบลอื่นๆ มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกันได้สะดวก ซึ่งไม่ห่างจากตัวเมืองมากนักในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า จะเห็นว่าชาวบ้านหม้อมีกำเนิดและเชื้อสายของชาวจังหวัดนครราชสีมา จากอำเภอบัวใหญ่ และส่วนมากจะมาจากการอพยพในน่านสูง

เมื่อประชากรเหล่านี้เดินทางมาอยู่ได้นำเสนอเครื่องมือในการทำเครื่องปั้นดินเผาและขับบารุงนีเย็นประเพณีต่างๆ อาชีพ และภาษาพูด ไม่เหมือนหมู่บ้านใกล้เคียง อาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้านคือ การบันหม้อ จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านหม้อ” ซึ่งการตั้งชื่อนี้ได้ตั้งชื่อตามอาชีพหลักของประชากรในหมู่บ้าน และมีผู้ใหญ่บ้านคนแรก ชื่อ นายคำ ซึ่งถือเป็นผู้ตั้งหมู่บ้านนี้ขึ้นในครั้งแรกประชากรในหมู่บ้านไม่มีการทำนาไม่มีการจับจองเป็นเจ้าของที่ดินและมีอาชีพเพียงการบันหม้อเท่านั้น และไม่รู้จักการนำเอาผลิตภัณฑ์ภายในหมู่บ้านไปขาย แต่จะมีเพื่อนบ้านใกล้เคียงนำเอาสิ่งของต่างๆ มาแลกเปลี่ยน เช่น ข้าว อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และอื่นๆ ต่อมากลุ่มนี้จะติดต่อกันและรู้จักการติดต่อกันมากขึ้น รู้จักการติดต่อกันมากขึ้น รู้จักการจับจองที่ดินทำให้เกิดอาชีพหลักขึ้นอีกอาชีพหนึ่งคือ การทำนา แต่อาชีพหลักคือการบันหม้อ และได้มีการพัฒนารูปแบบของเครื่องปั้นดินเผาขึ้นอีกหลายแบบ เช่น ปั้นหม้อให้มีลวดลายสวยงามมากขึ้น ทำการน้ำ ที่เขียนหรือ รูสัตว์ ครก พิมพ์ขนมครก กระถางดอกไม้ชนิดตั้งและแขวน เป็นต้น

ສກາພຂອງໜຸ່ມບ້ານ “ບ້ານໜົມ” ທີ່ຕັ້ງ

บ้านหม้อหมู่ที่ 11 ต.เขาวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ตั้งอยู่ห่างจากทางหลวงสาย 10-14 มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ประมาณ 2 กม. จากตัวจังหวัดมหาสารคามถึงปากทางเข้าบ้านหม้อเป็นพื้นที่ราบ มีเนื้อที่สร้างพักอาศัยทั้งหมด 280 ไร่ และเนื้อที่เป็นไร่นารอบหมู่บ้าน 1,375 ไร่ ลักษณะการตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่ม จำนวนครัวเรือน 215 หลังคาเรือน อยู่จริง 175 หลังคาเรือน มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ มีประชากรทั้งหมด 829 คน มีแหล่งน้ำธรรมชาติ 2 แห่ง คือ หนองเลิงเบี้ยญ อยู่ทิศตะวันออกของหมู่บ้าน มีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่ และห้วยคะคง อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้าน

อาณาเขต

ทิศเหนืออติดต่อ กันตั่ม ลเกิ่ง

ทิศใต้ติดต่อกับทางหลวงสาย 10-14 ซึ่งติดกับบ้านดงน้อยตำบลแวงน่าง

ຖិសទេវានអូរកាតិត្រព័ក្សានបានតីវា ចាំនែលខ្លា

ທີ່ສະແວນໜາກ ຕິດຕໍ່ອກັນເປົ້ານສ່ວນແລະເປົ້ານແມັດ ເງື່ອເທສາລາມື້ອງ

การคุ้มครอง

เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 กม. อีกเส้นทางหนึ่งทางเข้าบ้านส่อง บ้านแม่ด่างจากทางหลวง 2 กม. ถนนสายในหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง 2 สาย คือ สายกลางวัน และสายรอบหมู่บ้าน การคมนาคมไม่มีรถประจำทางเข้าถึงภายในหมู่บ้าน ส่วนมากชาวบ้านใช้จักรยานยนต์ ปัจจุบันมีห้องรับยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นพหุชนิดในการเดินทาง

ມລເຫດທີ່ມານອງຮື້ອ “ນ້ຳນໍາມ້ອ”

เนื่องจากชาวบ้านที่อยู่พยพมาเป็นคนไทยโคราช มีฝีมือและความชำนาญในการปั้นหม้อดินเผา ซึ่งทำได้ดีในเรื่องของการจัดรากไม้และหินทรายให้เข้าที่กันแน่นหนา เมื่อเดินทางมาถึงเนินดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีทรัพยากรธรรมชาติที่อำนวยความสะดวกได้ดี โดยเฉพาะเมืองหนี่夷าที่เหมาะสมสำหรับการปั้นหม้อ จึงได้เลือกเอาพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ตั้งหมู่บ้าน และร่วมกันสร้างบ้านที่พังอาศัยจาก 8-9 ครอบครัว ก็กล้ายมาเป็นหล่ายครอบครัวเพิ่มขึ้นจากญาติพี่น้องที่อยู่โคราชพยพมาเพิ่มและจากการแต่งงานและออกเป็นครอบครัวใหม่ ชาวบ้านทุกคนที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้านนี้จะมีฝีมือในการปั้นหม้อดินขนาดใหญ่เป็นสิ่งค้าและมีรายได้ซึ่งคนกำลังนิยมในสมัยนั้น

๔๖
เหตุที่เชื่อว่าบ้านหม้อไม่ทราบว่าใครเป็นผู้ตั้งชื่อหมู่บ้านทรายแต่ว่าผู้สูงอายุพากันเรียกมาตลอด หรืออาจเป็นเพราคนในหมู่บ้านเกื้อหนักครัวเรือนปั้นหม้อและขายออกสู่ตลาดหรือแลกเปลี่ยนกันเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและทุกคนก็ทราบเป็นเสียงเดียวกันว่า “บ้านหม้อ” และตัวชาวบ้านเองก็ยอมรับว่าหมู่บ้านแห่งนี้คือ “บ้านหม้อ” จนถึงปัจจุบัน

การอพยพของชาวบ้านหม้อเป็นชาวอพยพของคนจากท้องถิ่นในภาคเดียวกันนั้น คือ อพยพมาจากอำเภอโนนสูง และอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เป็นคนบ้านผึ้ง บ้านเพียง

ทำเลที่ตั้งของหมู่บ้าน บ้านหม้อ ค่านึงถึงหกหลังน้ำ นั่นคือ หนองเงิงเบญจ และแหล่งที่มีปัจจัยในการทำมาหากิน นั่นคือ มีเชื้อติดส่าหรับทำเครื่องปั้นดินเผา จึงได้เลือกบริเวณนี้เป็นที่ตั้งหมู่บ้าน

ตามลักษณะการตั้งถิ่นฐานในชนบทอีสานที่กล่าวมานี้คือบ้านหม้อ เป็นหมู่บ้านที่มีการตั้งถิ่นฐานแบบถาวร เพราะมีการรวมตัวตั้งบ้านเรือนอยู่หลาຍช้ำายคุณ

2. กลุ่มเก็บข้อมูลพื้นฐาน

บ้านหม้อ มี 215 หลังคาเรือน

มีประชากร 829 คน ชาย 414 คน หญิง 415 คน

อาชีพของประชากรในห้องถิน

1. อาชีพเดิม

ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพบ้านหม้อ และปลูกข้าวเป็นอาชีพหลักอาชีพรองคือปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ส่วนมากจะเลี้ยงโค กระนือ เปิด ไก่ ส่วนมากจะเลี้ยงไวนิโภคเงยในครัวเรือน

2. อาชีพที่เกิดขึ้นใหม่

อาชีพค้ายา อาชีพเลี้ยงสุกร อาชีพก่อสร้าง อาชีพรับจ้าง อาชีพเย็บผ้า อาชีพรับจ้างทำกล่องใส่แหวนและการเข้าไปทำงานทำในกรุงเทพ อาชีพ เหล่านี้เป็นอาชีพที่เกิดขึ้นมาใหม่โดยเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมประเพณี เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นผู้คนจึงหันมาประกอบอาชีพต่างๆ หลากหลายอยู่ก็ไปเพื่อความอยู่รอดในสังคมปัจจุบัน ถนนสัญจรภายในหมู่บ้าน

ในสมัยก่อนถนนที่ใช้สัญจรภายในหมู่บ้านเป็นถนนดิน และถนนลูกรังทั้งหมดและต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ จากบประมาณส่วนกลางของรัฐบาลหรือองค์กรบริหารส่วนตำบล จนกลายเป็นถนนลาดยางเข้าหมู่บ้าน และถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทั้งภายนอกและรอบหมู่บ้าน สภาพเศรษฐกิจ

เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การทำนาปี โดยอาศัยน้ำฝน นำปรังริมฝั่งแม่น้ำชี อาศัยการสูบน้ำจากไฟฟ้า เช่นที่บ้านท่าขอนยาง บ้านดอนยอม และบริเวณใกล้เคียง การทำนาปีปลูกข้าวเหนียวเป็นส่วนใหญ่

เครื่องนุ่งห่ม

(1.) ผู้หญิง ส่วนมากหากไม่เข้าในตัวจังหวัด จะสวมเสื้อคลุมกระเช้า เสื้อสบายนุ่งผ้าถุง ที่มีขายตามห้องตลาดในปัจจุบัน เพื่อนั่งทำเครื่องปั้นดินเผา

(2.) ผู้ชาย สวมกางเกงขาสั้น ผ้าขาวม้า กางเกงขายาว กางเกงขา กวาย ไม่นิยมสวมเสื้อเมื่ออยู่บ้าน

แต่หากมีเทศบาลงานบุญ หรือจะต้องเข้าตัวจังหวัด ก็จะแต่งกายแบบชนบทอีสานทั่วไป เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ

นอกจากจะมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ในการทำนา เช่น ชาวอีสานทั่วไปแล้ว ชาวบ้านหม้อ จะมีเครื่องมือที่แตกต่างจากหมู่บ้านอื่นๆ นั่นคือ เครื่องมือที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา

การเลี้ยงสัตว์ที่ใช้งานและอาหาร

การล่าเหยื่อคือการจับสัตว์ที่มีชีวิตเพื่อเป็นอาหาร ปัจจุบันการล่าสัตว์ ไม่นิยมทำ แต่การเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นอาหารและเลี้ยงเพื่อจำหน่าย ชาวบ้านหม้อ นิยมเลี้ยงสัตว์คือ ควาย หมู ไก่ เป็ด ฯลฯ

ชาวบ้านหม้อไม่มีการล่าสัตว์ แต่มีการเลี้ยงสัตว์ไว้ใช้งานสำหรับขาย และสำหรับเป็นอาหาร นอกจากสัตว์เลี้ยงที่อยู่ในหมู่บ้าน จะใช้เป็นอาหารได้แล้ว ชาวบ้านจะไปหาอาหาร โดยการไปซื้อจากตลาด ในจังหวัดมหาสารคาม ในตัวจังหวัดมหาสารคาม ส่วนพืชผักสวนครัวนิยมปลูก และใช้ทำกินในครัวเรือนเท่านั้น

ศาสนาและประเพณี

ประชากรโดยรวมของบ้านหม้อเป็นชาวโคราช พูดภาษาไทยโคราช ซึ่งอพยพมาจากจังหวัดนครราชสีมา ดังจะได้กล่าวถึงในภาคของประวัติความเป็นมา ดังนั้นชาวบ้านหม้อจึงค่อนข้างจะมีลักษณะของ

การดำเนินชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะตัว แตกต่างจากหมู่บ้านข้างเคียงซึ่งเป็นชาวไทยล�� ในด้านของประเพณี หลักของชาวบ้านหม้อ คือ ประเพณีสงกรานต์ เทศกาลตรุษสงกรานต์ของชาวบ้านหม้อ แตกต่างไป จากหมู่บ้านอื่น ด้วยมีการจัดประเพณี 2 ครั้ง ใน 1 ปี จัดในเดือนสี เป็นการจัดงานก่อนวันตรุษ สงกรานต์จริง ประมาณ 4 วันชาวบ้านหม้อ เรียกว่า “ตรุษสงกรานต์น้อย” งานตรุษสงกรานต์น้อยของ ชาวบ้านหม้อนี้ จะผสมผasanพิธีกรรมจากคติความเชื่อทางไสยาสต์ คือ การเข่นสรวงผีปู่ตา ซึ่งศาลปู่ตาที่ ชาวบ้านหม้อนับถือน้อย ณ บ้านแมด เหตุเพราะว่าในสมัยก่อนไม่มีพื้นที่ดังศาลปู่ตาในบ้านหม้อ ศาลปู่ตา จึงได้ตั้งอยู่ที่บ้านแมด และมีการนับถือศาลปู่ตาร่วมกัน (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นางละม้าย อรหันดา เมื่อ วันที่ 9 สิงหาคม 2551) กับคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่เน้นการทำทาน โดยการทำบุญถวายแก่ พระภิกษุสงฆ์ และนำอธิษฐานผู้ตายไปทำพิธีบังสุกุลที่วัดเสร็จแล้วจะมีการละเล่นและการสมโภชด้วยลิเก ซึ่ง การกระทำประเพณีดังกล่าววนั้น สอดคล้องกับหมู่บ้านเดิมที่จังหวัดนครราชสีมา ที่ยังมีการไปมาหากันกับ หมู่บ้านดังกล่าว โดยเฉพาะในงานที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต 3 งาน คือ งานนาข งานแต่งงาน และงานศพ ชาวบ้านหม้อและหมู่บ้านเดิมที่นครราชสีมา ถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องเดินทางไปร่วมงานระหว่างกันสืบเนื่องจน ปัจจุบัน

ครัวเรือนที่บ้านหม้อ

1. นางมนัส	สีอากาศ
2. นางพิกุล	แพงวงท์
3. นางวีไล	จงกลกลาง
4. นางสมพร	ปาลฤทธิ์
5. นางหนูพร	หวังทิวกลาง
6. นางวุฒิ	ศรีภพ
7. นางหนูเพียร	คำสาริรักษ์
8. นางต่วน	แก้วกลาง
9. นางพงษ์	ตลาดกลาง
10. นางต้อม	วันฤทธิ์
11. นางเต่ว	วันฤทธิ์
12. นางจันทร์หอมแก้วกลาง	
13. นางเอี่ยว	สีสมพลา
14. นางบัวลอง	ศรีภพ
15. นางบุญเลี้ยง	เขียวสด
16. นางสายสมร	อันเสน
17. นางจันทร์เพญอันเสน	
18. นางสมใจ	วันฤทธิ์
19. นางพิน	จงกลกลาง
20. นางสายพิน	จันทร์จรุณ
21. นางส้มอาจ	บัวกลาง
22. นางมะลิ	อรุณ
23. นางวนทนี	บัวกลาง

24. นางสาวทักษิณ	อรหันดา
25. นางเล็ก	นาคสีม่วง
26. นางสายฝน	อันเสน
27. นางทักษิณ	อรุณ
28. นางพิมัย	คงเพชร
29. นางสำลี	สวนมะไฟ
30. นางสมใจ	หวังทิวกลาง
31. นางเยี้ยน	หวังทิวกลาง
32. นางเลี้ยง	เชิดเพชรรัตน์
33. นางแวง	ศรีภพ
34. นางเรณู	ไชยโยชน์
35. นางคำนึง	คำศิริรักษ์
36. นางloy	แก้วกลาง
37. นางน้อย	คำศิริรักษ์
38. นางละม้าย	อรหันดา
39. นางบัวไข่	แก้วกลาง
40. นางบุญปัญญา	อรกันดา
41. นางรัญจวน	หวังทิวกลาง
42. นางวัฒนา	วรรณเสริฐ
43. นางสำเนา	แก้วกลาง
44. นางวัน	อรทัย
45. นางเกษร	นครชัย
46. นางบาง	วงศ์ชาลี
47. นางบล	คำสาหรักษ์
48. นางนิม	ศรีภพ
49. นางดวงใจ	แก้วอมร

1. ประวัติศาสตร์

รูปแบบที่สืบทอดจากบรรพบุรุษกลุ่มไทยโคราช
บรรพบุรุษกลุ่มไทยโคราช หมายถึง กลุ่มไทยโคราชที่มีการสั่งสม และสืบทอดการบันดินโดยการเขียนรูปโดยกา
รีดวิญญาณและเผาลงแจ้ง ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบที่ชาวบ้านหม้อได้นำมาสืบทอด เพื่อการผลิต
ภาชนะดินเผาของตนตั้งแต่เริ่มต้นอพยพเข้ามายังอาศัยบริเวณบ้านหม้อ จังหวัดมหาสารคาม ทราบจนปัจจุบัน
รูปแบบที่สืบทอดมายังคงเป็นรูปแบบหลัก ที่ดำรงอยู่กับการผลิตเครื่องปั้นดินเผาบ้านหม้ออย่างมั่นคง
แม้ว่าในบางช่วงเวลาการบันดินบ้านหม้อจะได้รับการเข้ามาพัฒนาทางด้านรูปแบบจากหน่วยงานของภาครัฐ
และนักวิชาการด้านศิลปะ แต่ในรูปแบบที่สืบทอดจากบรรพบุชนก็ยังคงอยู่คู่กิจกรรมผลิตของชาวบ้านหม้อ โดย
มิได้ลดปริมาณการผลิตลงแต่อย่างไร ในขณะที่รูปแบบที่ภาครัฐและนักวิชาการศิลปะนำมาเสนอภายนอกแล้วไม่
สามารถดำรงอยู่ในวิถีการบันดาลของชาวบ้านหม้อได้เลย จะปรากฏว่าเพียงมีการดำเนินรูปแบบอยู่ได้ช่วง
ระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น

รูปแบบจากบรรพชน เป็นรูปแบบที่กำหนดขึ้นจากเงื่อนไขด้านประโภชน์ใช้สอยเป็นหลักที่รวดทรงเป็นภาษาชนและกลุ่มที่ใช้งานหลักคือเป็นภาษาชนบรรจุน้ำ และภาษาชนต้มแแกง จึงถูกเรียกว่า “หม้อ” ซึ่งไม่ว่าจะเป็นหม้อแบบใดก็จะมีลักษณะสำคัญของรูปทรงคล้ายคลึงกันคือทรงกลม มีโครงสร้างสำคัญคือ มีปาก มีคอ มีบ่า มีตัว มีก้น เพียงแต่มีสัดส่วนของโครงสร้างแตกต่างกันตามเจตนาในการใช้งานจึงมีชื่อแตกต่างกันไป แต่ทั้งหมดก็ถูกเรียกว่า “หม้อ” ทั้งสิ้น

2. รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมของชุมชนบ้านหม้อ

รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจาบรรพชนเชื้อสายไทยโบราณที่อพยพย้ายถิ่นจากจังหวัดนครราชสีมา เพื่อมาตั้งรกรากและดำเนินชีวิตอยู่ถิ่นใหม่ โดยอาศัยปัจจัยวัตถุดินเหนียวที่มีในชุมชน ดำเนินการผลิตหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาสืบท่องกันมาทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ใช้สอยส่วนตัวในเบื้องแรก แต่เมื่อเครื่องปั้นดินเผาดังกล่าวเป็นที่ต้องการของชุมชนข้างเคียงเริ่มมีการจำหน่ายและมีการแลกเปลี่ยน และกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถหล่อเลี้ยงวิถีชีวิตและวิถีชุมชนบ้านหม้อมาตราบจนปัจจุบัน

หม้ออุกับหม้อนึง เป็นรูปแบบที่ตอกทอดมาจากบรรพชนของชาวบ้านหม้อ นับเป็นภาษาชนที่ร่องรับวิถีชีวิตของชาวอีสานได้ดีอย่างยิ่ง โดยเฉพาะหม้ออุที่ใช้เป็นที่เก็บน้ำดื่ม ซึ่งสามารถให้ความเย็นได้ดีกว่าโวงมังกรหรือโองมณฑลของด้านเกวียน ด้วยแรงน้ำของบ้านหม้อเป็นภาษาชนดินเผาแบบไม่แกร่ง ซึ่งเนื้อภาษามีความพรุนตัวและน้ำสามารถซึมผ่านได้ จึงมีผลต่อการเกิดความเย็นตัวของน้ำที่บรรจุอยู่ภายใน และด้วยความพรุนตัวที่น้ำสามารถซึมผ่านได้นั่นเอง 遑论น้ำบ้านหม้อจึงถูกปรับบทบาทสู่หน้าที่ใหม่ คือ การบรรจุน้ำด้วยไว้กับกล้าไม้เพื่อให้ดินเกิดความชุ่มชื้นตลอดเวลาโดยไม่ต้องรดน้ำทุกวัน

ดังนั้นภาษาชนแบบดั้งเดิมประเภทหม้ออุหรือถังน้ำจึงยังคงเป็นภาษาชนหลักที่ชาวบ้านหม้อผลิต และรายได้เข้าสู่บ้านหม้อตราบจนปัจจุบัน

2.1 เชื้อสมัยก่อน

เชื้อ แบบโบราณ ส่วนผสมคือ

ชุดดินเผามาตรฐานๆ ไปตากแดดให้แห้ง ประมาณครึ่งวัน นำมาแช่ใส่ในหลุมดินเชือ (อัตราส่วน 1 غالบ 3 ส่วน)

เอาเกลบลงผสมในหลุมให้เข้ากันจนเป็นเนื้อดียวกัน บันเป็นก้อนนำไปตากแดด ทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ แห้งจึงนำไปเผา

ในอดีตชาวบ้านหม้อจะใช้เยื่อบางๆ จากใบสับปะรดในการสีปักหม้อ โดยการนำไปสับปะรดมาต้มแล้วฉีกเยื่อบางๆ จากใบสับปะรดซ่อนกันประมาณ 10 ชั้น ซึ่งในระยะถัดมาใบสับปะรดเริ่มขาดแคลน เพราะเนื้อที่ที่ใช้ปลูกสับปะรดไว้ทำแผ่นสีปักหม้อได้ถูกนำพื้นที่ไปทำผืนนา ชาวบ้านหม้อจึงหันมาใช้ถุงพลาสติกเป็นอุปกรณ์ทดแทน ซึ่งนับว่าใช้การได้เป็นอย่างดี

2.2 ดินสมัยก่อน

ดิน ชุดหลุม กว้างประมาณ 50 ซม. ลึกประมาณ ครึ่งเมตร ชุดดินดินที่ดี จนกว่าจะหาดินที่ดีหม้อได้ดี สมัยก่อนชุดดินใส่ตะกร้าหามาวันละหาน (1หานบ้านหม้อได้ประมาณ 4-5ใบ) แต่ก่อนไม่มีรถเข็น จึงต้องหาน สมัยก่อนนิยมบันหม้อแบบปากไม่หยัก ไม่มีตีนหม้อ และทำปากหม้อกว้าง หม้อมี 2 ประเภท หม้อปากกว้าง หม้อปากแคบ

แต่ก่อน การบันหม้อนิยมบันเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น หม้อหุง หม้อแกง หม้อนึ่งข้าว หม้อป่องดัง อีเลิง อีโล อีแปะ คราก

2.3 การเพาแบบดั้งเดิม

การเผาเตานอกเป็นการเผาแบบดั้งเดิม ปัจจุบันก็ยังเป็นวิธีการเผาที่ใช้เผาเครื่องปันดินเผาส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน

3. กระบวนการผลิต

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้

1.) แกลบ แกลบดินได้จากโรงสีข้าวโดยเชื้อในราชา กระสอบละ 3-5 บาท ที่ได้จาก โรงงานสีข้าวขนาดเล็ก – ขนาดกลางบริเวณรอบๆ หมู่บ้าน

2.) ดินดิบที่มีอยู่แล้วในหนองเลิงเบญจ ชาวบ้านจะนำเรืออีโปโกกไปกลางหนองน้ำแล้วดำเนินไป ชุดอาทิตย์จากใต้น้ำขึ้นมาตามความต้องการ

3.) ดินเชื้อ คือดินที่ได้จากการเอาแกลบมาผสานกับดิน ในอัตราส่วน 1 ต่อ 1 คลุกเคล้าให้เป็นเนื้อเดียวกัน หลังจากนั้นก็ปั้นเป็นก้อนกลมๆ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 6-8 นิ้ว ตามแต่ดัดให้แห้งสนิทแล้วนำไปเผาจนสุก แล้วนำมาบดให้ละเอียดแล้วร่อนด้วยตะแกรงເเอกสาระที่ละเอียดที่สุด

4.) น้ำ ได้จากหนองเลิงเบญจ ซึ่งมีใช้ตลอดปีจากกล่าวได้ว่า “หนองเลิงเบญจ” เปรียบเสมือนชีวิตของชาวบ้านหม้อกว่าได้ เพราะหนองน้ำแห่งนี้นอกจากชาวบ้านจะใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ยังใช้เลี้ยงสัตว์ เพราะปลูก และใช้ในการปั้นหม้ออีกด้วย

5.) ครกหรือแท่นไม้ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 10-12 นิ้ว สูงประมาณ 20-24 นิ้ว เป็นหอนไม้เนื้อแข็ง ไม้อะไรก็ได้ที่มีขนาดตามต้องการ ใช้สำหรับตำหรือทุบดินเชื้อให้ละเอียด นอกจากจะใช้ตำหรือทุบดินแล้ว ยังใช้สำหรับเป็นแท่นตั้งหลอดดินหรือที่เรียกว่า “ทำเบ้า” ช่างปั้นจะนำเข้าไปดึงบนแท่นไม้ เพื่อทำการสวีปากและลงมือตีหม้อต่อไป

6.) หนังควาย สมัยก่อนชาวบ้านใช้หนังควายสำหรับปูรองพื้นในการนวดดินเหนียวและดินเชื้อให้เข้ากัน เพราะหนังควายสมัยนั้นหาง่าย ราคาไม่แพง และมีความทนทาน แต่ปัจจุบันนี้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์มาก เช่น พลาสติก ฯลฯ หนังควายเป็นแผ่นๆ จึงหายากและราคาแพง ชาวบ้านจึงหันไปใช้พลาสติกและกระสอบแทน เพราะราคาถูกและหาง่ายกว่า

7.) ถุงพลาสติก ใช้สำหรับปูดหม้อให้เรียบหรือที่เรียกว่า “สวีปาก” สมัยก่อนชาวบ้านใช้ใบสับปะรด นำมาต้มเสียก่อน แล้วกีบบางๆ ช้อนกันประมาณ 7-10 ช้อน แล้วนำไปสวีปากหม้อ เพื่อให้ปากหม้อเรียบ เมื่อแรกรีบการปั้นหม้อที่บ้านหม้อนั้น ชาวบ้านปลูกสับปะรดไว้มาก manyไม่ได้ปลูกเพื่อใช้เป็นอาหารหรือจำหน่าย แต่ปลูกเพื่อใช้ใน การปูดหม้อนั้นเอง ต่อมาใบสับปะรดหายากขึ้น ชาวบ้านจึงหันมาใช้พลาสติกแทน เพราะสามารถใช้ได้เมื่อกันน้ำ ทนทานและหาได้ง่ายกว่า

8.) ครกกระเดื่อง หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ครกมอง” เป็นครกขนาดใหญ่ เจาะตรงกลางแกนไม้ออกให้ลึกลงไปมีลักษณะเหมือนครก และมีคานสำหรับเหยียบให้สาก (สาภมีลักษณะเป็นหònไม้เนื้อแข็งรูปร่างคล้ายสาภมที่เราใช้ในครัวเรือนในปัจจุบันนี้) ยกขึ้นยกลงใช้สำหรับตำดินให้ละเอียด วิธีใช้ครกกระเดื่อง คือ เมื่อนำดินเชื้อลงไปในครกประมาณ 4-5 ก้อนแล้ว จะมีคนค่อยคนดินในครกไปมาเวลา마다 และอีก 1-2 คน ช่วยกันเหยียบคานให้กระดกขึ้นแล้วยกเท้าปั๊loyลงให้น้ำหนักคานตกลงบนครกเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนกระหั่งดินเชื้อละเอียด

9.) หินดุ เป็นเครื่องมือที่ทำด้วยดินเผาที่มีลักษณะคล้ายกับดอกเห็ด มีด้ามถือ แต่เดิมนั้นหินดุ เป็นก้อนหินจริงๆ มีลักษณะกลมมนพอจับถือได้ ใช้เป็นตัวรองรับน้ำหนักการตีที่ผิวน้ำชันมากก่อน ซึ่งมีหลายขนาด ตามลักษณะการใช้งาน

10.) ไม้ตีรำ เป็นเครื่องมือที่ทำมาจากไม้ชนิดใดก็ได้ มีลักษณะแบบหนา ใช้ตีหม้อ เพื่อให้พื้นผิวหม้อเรียบเนียน ซึ่งต้องสัมพันธ์กับการใช้หินดุ มีหลายขนาดคล้ายหินดุ

11.) ไม้ลาย ใช้สักลายตามบริเวณคอหม้อ

อุปกรณ์

ไม้พาย, เรืออีโปง, ถังน้ำ, แกลบ, ดินโคลน

การเตรียมวัตถุดีบ

ចិនខ្មែរ : អ៊ីនទេសារពេទ្យមជួយមិនខ្មែរ មិត្តធនីន

1. นำดินโคลนที่มีลักษณะค่อนข้างเหนียว ซึ่งต่างจากดินที่นำมาขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผา โดยหาได้จากหนองเลิงเบญ

2. นำแกลบ มาผสมกับดินโคลน และนำไปที่เตريยมไว้ ในอัตราส่วน 2 : 1 คือ แกลบ 2 ส่วน ดิน 1 ส่วน โดยนำส่วนผสมทั้งหมดมาคลุกเคล้าหรือเรียกว่า “ยำ” ให้เข้ากันในหลุมที่ขุดไว้

3. จากนั้นนำบันทึกก้อนกลมๆ ตากแเดดไว้ให้แห้ง ถ้าหากแเดดดี ก็ใช้เวลาประมาณ 1 อาทิตย์ แต่หากในช่วงหน้าฝนอาจใช้เวลาถึงครึ่งเดือนที่เดียว

ข้อควรระวังในการผสานดินเขือ คือ อัตราส่วนระหว่างเกลนกับดิน และน้ำถ้าหากเกลนหรือดินมากเกินไปก็จะบันทึมมือไม่ได้ หม้อจะแตก ดินจะเป็นเหมือนทรายธรรมชาติ และหากดินให้แห้งพอสมควรถัดไปไม่แห้งก็จะเพาไม่สัก

4. นำเชือกที่แห้งแล้วไปเผา โดยเผาทิ้งไว้ประมาณ 2 วัน แล้วค่อยเก็บ เชือกที่ได้จะมีสีแดง วิธีการเผาดินเชือก

ชุดหลุมประมาณ 1 + 1 เมตร ลึกไม่เกิน .05 เมตร ลักษณะคล้ายกับเตาหลุม วางไม้พื้นมาวางเรียงกันให้เต็ม พื้นควรให้เป็นไม้แห้งขนาดใหญ่ (ใหญ่กว่าฟันที่ใช้เผาหม้อ)

นำดินเชื้อที่ปั้นเป็นก้อนกลมมาวางเรียงกันไว้เป็นถังให้เต็มพื้นที่ที่จะเผา โดยวางก้อนดินเชื้อประมาณ 2 ชั้น

จุดไฟที่อยู่ล่างให้ลูกเป็นไฟ แล้วนำไปวางทับบนดินเชือกอีก ค่อยๆ ฟางใหม่หมดหรือยังและค่อยเติมอยู่เรื่อยๆ จนกระหังพิงกากลายเป็นถ่านแดง

หลังจากทิ้งไว้ประมาณ 2 วัน นำดินเชือกที่ได้มารำให้ละเอียด โดยใช้กราไม้ หรือกรอกปูนที่ปั้นจุบันนี้ นิยมใช้ เมื่อละเอียดแล้วก็นำไปร่อนด้วยเชิง ถ้าเม็ดได้ไม่ผ่านรูเชิงได้ต้องนำไปตำอีกหนึ่งครั้ง และจึงนำดิน เชือกที่ละเอียดไปผสมกับดินดิบที่เตรียมไว้

การเตรียมดินดิบมีขั้นตอนดังนี้

ก้าวเดินนี้เป็นหน้าที่หลักของฝ่ายชาย

- นำดินเหนียว หรือดินดม ที่มีคุณภาพดี ไม่มีส่วนผสมของกรวดทรายในเนื้อดิน โดยฝ่ายชายจะนำเรืออิปโง่ที่ทำมาจากตันตala ไปยังบวิเวนที่ตักดินใช้มีขุดดินเสียบงัดดินเหนียวได้พื้นน้ำขึ้นมาใส่ท้องเรือ ดันเรือเข้าหาฝั่ง ขณะเดินเหนียวจากเรือขึ้นใส่ล้อเข็น
 - นำเชือกที่ร่อนแล้วมาวนดให้เข้ากับดินดิบที่ได้เตรียมไว้ในอัตราส่วน 2 : 1 คือ เชือ 2 ส่วน ดิน 1 ส่วน หรือ กะประมาณให้พอดีกัน

ການປັ້ນ

- เมื่อนำดินให้เข้ากันดีแล้ว ก็นำมาปั้นเป็นเบ้า คือ การหล่อให้เป็นแท่งขนาดใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ปั้น ถ้าต้องการหม้อใบใหญ่ก็ทำเบ้าใหญ่ หรือถ้าต้องการหม้อเล็กก็ทำเบ้าเล็กตามส่วนโดยการคำนวณของผู้ปั้น
 - ทิ้งไว้รอหมาดๆ แล้วนำมาสวีปากและส่วนคอของหม้อ วิธีการสวีปาก คือ การนำไปสับประดทที่นำมาราดตันไปต้มพอให้เดือด นำไปล้างด้วยน้ำเปล่า ชดเพลือกษาพยาบาล ออกเพือให้เกลี้ยงเกล้า ไม่ขรุขระ จะ

ได้ลึกลงสู่ในกระบวนการสร้างรูปแบบการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมต่อคุณคนบ้านน้อยชุมชนบ้านหม้อ จับสองมือแล้วเดินหมุนไปรอบหม้อหลายๆ ครั้งจนปากหม้อเกลี้ยงเกล่า แต่ในปัจจุบันไปสับประดิษฐ์ จึงใช้ชุดพลาสติกแทน ซึ่งใช้ได้ดีเหมือนกัน

3. เมื่อส่วนปากเสร็จแล้วก็นำตากแัดพอหมดๆ สักครู่
4. นำเบ้ามาติดด้วยไม้รับ และใช้หินดุ ดันไว้ข้างใน ตีให้เป็นรูปร่างของหม้อก่อนที่จะตีให้สมบูรณ์
5. นำไปสักลายต่างๆ โดยใช้ไม้สักลาย ที่บริเวณคอหม้อ
6. ในการปั้นเป็นเบ้า นิยมวางบนแผ่นไม้หรือครก เบ้าส่วนมากนิยมทำสูงประมาณ 1 ศอก ผู้บ้านต้องคงเอาไม้ตีรับ และหินดุจุ่มลงอ่างที่เตรียมไว้เสมอ ป้องกันไม่ให้ดินติดไม้และขนาดของไม้ตีรับกับหินดุต้องสัมพันธ์กัน

การตีหม้อด้องเริ่มตีจากก้นหม้อไปหาปากหม้อ จนแน่ใจแล้วว่าหม้อหนาเท่ากันแล้วนำไปสักลาย หรือตกแต่งลวดลาย

นำไปตากแัดให้แห้งรอการเผา เป็นอันเสร็จพิธีขั้นตอนในการปั้น กระถาง แจกัน ถ้วย ชาม หรือสิ่งต่างๆ ก็ใช้วิธีคล้ายการบ้านหม้อ โดยทำเป็นเบ้าก่อน ส่วนผสมและวัตถุดิบก็เหมือนกัน จะต่างกันก็เฉพาะแต่รูปทรงของสิ่งที่ผลิตเท่านั้น ส่วนวิธีการและขั้นตอนคล้ายกัน

การเผา

สำหรับการเผาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ชาวบ้านหม้อจะเผาอยู่ 2 แบบ คือ เผากลางแจ้ง เรียกว่าเผาเตานอก กับการเผาเตาอุโมงค์เรียกว่าการเผาเตาใน

การเผาเตานอกเป็นการเผาแบบดั้งเดิม ปัจจุบันก็ยังเป็นวิธีการเผาที่ใช้เครื่องปั้นดินเผาส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน ส่วนการเผาด้วยเตาอุโมงค์หรือเตาในไม่ค่อยจะได้ใช้เนนัก เพราะบรรจุได้น้อยซึ่ง อีกทั้งมีความยุ่งยากไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตหม้อดินที่ต้องการปริมาณมากๆ รวดเร็ว และไม่จำเป็นต้องใช้ความร้อนสูงเกิน 800 องศาเซลเซียส จึงใช้ไม้ฟืนขนาดเล็กกับฟางข้าว อย่างไรก็ตาม การเผาเตานอกก็มีข้อจำกัด คือ ไม่สามารถเผาได้ในช่วงฤดูฝน ขณะที่ฝนตกหรือหลังจากฝนตกซึ่งพื้นดินเปียกชื้น เพราะว่าจะทำให้การเผาไม่สุกและได้สีเครื่องปั้นดินเผาไม่สวย

ดังนั้นเมื่อพิจารณาประกอบกับฤดูกาลที่มีความชื้นสูง และไม่ค่อยมีแสงแดดร่ม ที่จะช่วยกระบวนการบันดินแล้วฤดูกาลจึงเป็นฤดูกาลที่ปริมาณการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านหม้อลดลง ในขณะที่บางครอบครัวก็ปรับจังดำเนินในฤดูตั้งกล่าว

ราคาต้นทุนในการผลิต

รายการ	ราคากลาง	
	อัตติ	ปัจจุบัน
ดินโคลน 1 เรืออีโปง	10 – 20	30
ดินเหนียว 1 เรืออีโปง	50	70
แกลบ 1 กระสอบ	1	3
ฟืน	รถเข็นละ 130	รถเข็นละ 150
ฟาง	มัดละ 3 – 5	มัดละ 10

ค่าใช้จ่ายในการทำเชื้อ

แกลบ 16 ถุงปุ๋ย 48 บาท

ตินโคลน 4 เรืออีโปง	120 บาท
ผลิตเชื้อ ไจ	380 ก้อน

ราคาขาย

เชื้อสด 100 ก้อน ต่อ 120 บาท

เชื้อที่เผาแล้วขายถุงละ 2 บาท

ข้อมูลเชิงลึกในครั้งต่อไปที่ได้ฝากไว้ในประเด็นเรื่องของการผลิต

รูปแบบ วิธีการเก่าๆ ในขั้นตอนของการผลิต บันหม้อ

ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิต

4. การตลาด

ชนิดและราคาของหม้อแต่ละชนิด

ชนิดของหม้อ	ขนาด	ราคา		
		สมาชิกส่ง	ขายส่ง	ปลีก
แอ่งน้ำ หรือโ่อ่งน้ำ	ใหญ่	30	35	40
	กลาง	25	30	35
	เล็ก	20	25	30
หม้อหุง หรือ หม้อแกง	ใหญ่	10	12,15	20
	เล็ก	8	10	15
หม้อชุด (หม้อจิมจุ่ม)		35	40 – 50	50
กระถางต้นไม้	ใหญ่	35	40	
	เล็ก	30	35	
แจกัน			20	25

ศักยภาพในการผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาใน 1 วัน ดังนี้
ดิน 60 กิโลกรัม + เชือ รวม 70 กิโลกรัม

ชนิดของหม้อ	จำนวน
หม้อหุง (หม้อแกง)	30
โ่อ่งน้ำเล็ก	10 – 12
โ่อ่งน้ำใหญ่	5
หม้อชุดจิมจุ่ม (เฉพาะหม้อ)	30

หม้อดินเผาจากบ้านหม้อได้ส่งไปจำหน่ายยังหัวดัดต่างๆ ใกล้เคียง เช่น ขอนแก่น อุบลราชธานี ตลาดในมหาสารคาม เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่ผู้ผลิตไม่ทราบว่าไปขายที่ไหนบ้างและราคายังคงอยู่ในตลาดเป็นเท่าไร เพราะผู้ซื้อเป็นพ่อค้าคนกลางมารับซื้อไป

ผู้กำหนดราคาเป็นผู้ซื้อที่มารับซื้อไปขายส่ง โดยตั้งราคาจำกัดจากราคาตลาดจึงทำให้ราคานี้สูงกว่าราคากลางๆ ที่ผู้ผลิตขายได้ ค่อนข้างต่ำ กำไรส่วนต่างจึงเป็นของพ่อค้าคนกลาง สาเหตุที่ทางกลุ่มสมาชิกไม่สามารถขึ้นราคากลางได้ เป็นเพราะว่า ถ้าหากหม้อดินเผามีราคาแพงขึ้น พ่อค้าที่มารับซื้อก็จะขายไม่ค่อยได้ และผู้ซื้อก็ไม่นิยมซื้อเช่นกัน

เนื่องจากกลุ่ม ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการการขายร่วมกัน ราคาแตกต่างกัน และมีการขายตั้งราคา กันในบางครั้งเนื่องจากการให้ขายได้ก่อนจึงไม่มีอำนาจในการตั้งราคาเอง

หน้าแล้งหม้อจะขายดี สหกรณ์ไม่มีของขาย เพราะมีสมาชิกบางท่านไม่เอาของมาส่งสหกรณ์ เพราะได้นำไปขายตรงเอง โดยไม่ผ่านสหกรณ์

คุณภาพของหม้อที่ได้นั้นเป็นไปตาม สีไม่สวย ขนาดของหม้อไม่เท่ากัน ทำให้ตั้งราคาและขายอยาก ลูกค้าที่มา รับซื้อจึงได้ฝากรอดูซึ่งกัน

ตลาดของผู้ซื้อ

จากภายนอก : มีลูกค้าประจำ 3 เจ้า โดยใช้ร้านนี้มารับไปขาย ประเภทของหม้อที่มารับ คือ หม้อหุงเล็ก โถ่น้ำเล็ก โถ่น้ำใหญ่ ซึ่งในแต่ละครั้งก็จะมารับ 100 – 250 ใบ สำหรับโถ่น้ำเล็ก และโถ่น้ำใหญ่ ส่วนหม้อหุงนั้นครั้งละ 500 ใบ

จังหวัดขอนแก่น : นายสมาน

จังหวัดสกลนคร : นายดิษฐ์

จังหวัดอุบลราชธานี

ลูกค้าในหมู่บ้าน : มีอยู่ 3 เจ้า 2 เจ้า จะใช้ร้านนี้มารับไปขาย คือ พ่อกำแหง และแม่นุญมี อรุณ ผลิตภัณฑ์ที่รับไป คือ หม้อหุง และโถ่น้ำ ส่วนอีก 1 เจ้า คือ พ่อเต็ก โดยนำรถเข็นมารับแล้วนำไปขายตามในจังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลเชิงลึกในครั้งต่อไปที่ได้ฝากรไว้ในประเด็นเรื่องของการตลาด

ช่องทางจำหน่าย ส่วนขายที่ไหน ได้มารับซื้อ จำนวนผู้ที่มารับซื้อ รวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด

จุดขายของผลิตภัณฑ์ : เทคนิคการทำหม้อ ที่ใช้มือทำโดยคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาวบ้าน หม้อ

การส่งเสริมการขาย ประชาสัมพันธ์ ในช่องทางต่างๆ เช่น Internet

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ณ บ้านหนองบาง วงศ์ชารี หมู่ 11 ค.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

วันที่ 16 กรกฎาคม 2551

กิจกรรม/เวที ประชุมกลุ่มนำเสนอดูข้อมูล

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่ที่ติดต่อได้/หน่วยงาน	โทรศัพท์
1.	นางเรณู ไชยโยชน์	บ้านเลขที่ 52	
2.	นางดวงใจ แก้วอมร	บ้านเลขที่ 138	
3	นางละม้าย อรหันดา	บ้านเลขที่ 194	
4	นางน้อย คำศิริรักษ์	บ้านเลขที่ 81	
5	นางเอี่ยワ สีสมพลา	บ้านเลขที่ 105	
6	นางบล คำสาหรักษ์	บ้านเลขที่ 104	
7	นางทัศนีย์ อรุณ	บ้านเลขที่ 92	
8	นางคำนึง คำศิริรักษ์	บ้านเลขที่ 117	
9	นายสังเวียน หวานทิวกลาง	บ้านเลขที่ 114	

10	นางหนูพร หัววงศ์วิภาวดี	บ้านเลขที่ 25	
11	นางเล็ก นาคสีเมือง	บ้านเลขที่ 73	
12	นางหอม แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 5	
13	นางเลี้ยง เชิดเพชรัตน์	บ้านเลขที่ 80	
14	นางปอง แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 100	
15	นางรักภูวน หัววงศ์วิภาวดี	บ้านเลขที่ 137	
16	นางบัวไข แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 114	
17	นางสายฝน อันเสน	บ้านเลขที่ 74	
18	นางเกษรา อรหันดา	บ้านเลขที่ 123	
19	นางสำเนา แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 178	
20	นางloy แก้วกลาง	บ้านเลขที่ 84	
21	นางมะลิ อรุณ	บ้านเลขที่ 93	
22	นางสมใจ จันฤทธิ์	บ้านเลขที่ 2	
23	นางพิคมัย คงเพ็ชร	บ้านเลขที่ 21	
24	นางบาง วงศ์ชาติ	บ้านเลขที่ 41	
25	อ.วรวิทย์ จันทเดช	คณะสถาปัตย์	081 – 7992057
ลำดับที่	ชื่อ – สกุล	ที่อยู่ที่ติดต่อได้/หน่วยงาน	โทรศัพท์
26	อ.ณพงศ์ นพเกตุ	คณะสถาปัตย์	089 – 7814946
27	อ.รังสิตธรรม์ ตันสุข	คณะสถาปัตย์	081 – 6469257
28	อ.สุนทรี ถูกิจต์	คณะสถาปัตย์	083 – 6991410
29	อ.ลัคณา วงศ์สวัสดิ์	คณะสถาปัตย์	089 - 4958372
30	นางสาวราชาวดี บุญศิลป์	นิสิตฝึกงาน พัฒนาชุมชน	084 – 6859802
31	นางสาวกนกวรรณ ทูลมาลา	นิสิตฝึกงาน พัฒนาชุมชน	

5. สรุปสาระสำคัญที่ได้รับจากการศึกษาดูงานและการสัมมนาวิชาการ 10 ปี งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ณ. คณเวนชั่น ออลล์ (อลล์9) อิมแพค เมืองทองธานี

วันที่ 20-21 มีนาคม 2552

การสัมมนาวิชาการ 10 ปี งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจัดขึ้นเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการและการขับเคลื่อนงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นของ สกว. ที่ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นในภาคต่างๆ ซึ่งตลอด 10 ปีที่ผ่านมาผลงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนี้ได้ปรากฏออกมาให้เห็นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยในการสัมมนาครั้งนี้ ได้มีงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ มากมาย เช่น การท่องเที่ยว เกษตรกรรม ยั่งยืน สุขภาพ ศิลปวัฒนธรรม การบริหารจัดการ เป็นต้น ซึ่งในแต่ละประเด็นก่อให้เกิดคุณค่า ความภาคภูมิใจ และก่อให้เกิดความสุขขึ้นในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงศักยภาพของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นจากทุกภาคที่ร่วมกันเป็นพลังขับเคลื่อนและสร้างงานวิจัยเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่นของตนได้เป็นอย่างดี

การสัมมนาวิชาการครั้งนี้

สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นร่วมกับเครือข่ายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

(ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น/พี่เลี้ยงนักวิจัย) และภาคีพันธมิตรต่างๆ ได้จัดขึ้นเพื่อทบทวนการทำงาน และนำเสนอผลงานสู่สาธารณะ และร่วมกันค้นหาทิศทางในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นต่อไปในอนาคต โดยในงานจะแบ่งกิจกรรมต่างๆ ออกเป็น

- การเสวนา (ห้องประชุมแกรนด์ ไอดอลอนด์ บลลรุม)
- การนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (ห้องประชุมย่อย 1-3)
- ศิลปการแสดงทางวัฒนธรรม (เวทีกลางบริเวณลานวัฒนธรรม ออล 4,5,6)
- นิทรรศการและกิจกรรมลานวัฒนธรรม 4 ภาค (อลล์ 4,5,6)

ในการเข้าร่วมศึกษาดูงานและสัมมนาวิชาการ 10 ปี งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงาน

กองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สว.) ครั้งนี้ โครงการ “การศึกษาคุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพปั้นหม้อ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มคนบ้านหม้อชุมชนบ้านหม้อ ต. เขวา อ. เมือง จ. มหาสารคาม” ได้ส่งตัวแทนทีมผู้วิจัย ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์และชาวบ้านในชุมชนบ้านหม้อไปร่วมในการสัมมนาในครั้งนี้ด้วย รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 ท่าน เป็นชาวบ้านจำนวน 6 ท่าน และคณาจารย์จำนวน 4 ท่าน ซึ่งในการทำกิจกรรมในการสัมมนาวิชาการครั้งนี้ ทางโครงการศึกษาคุณค่าและอัตลักษณ์ฯ ได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

1) เข้าร่วมรับฟังการเสวนาและการนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดย แบ่งผู้วิจัยที่เป็นชาวบ้านและอาจารย์เข้าร่วมฟังการเสวนาและการนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตามพื้นฐานความสนใจของตน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการวิจัยตัวอย่างและนำมารังสรรค์เพื่อใช้เป็นแนวคิด หรือพื้นฐานในการปฏิบัติงานวิจัยในโครงการต่อไป

2) สาธิตการปั้นหม้อ และบันสัตว์เหมือนจริงในนิทรรศการและกิจกรรมในงานวัฒนธรรม 4 ภาค ด้วยวิธีการปั้นตามแบบฉบับชุมชนบ้านหม้อให้ดู โดยชาวบ้านได้มีโอกาสในการอธิบายกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการผลิตซึ่งได้รับความสนใจมาก เพราะการปั้นตามแบบฉบับชุมชนบ้านหม้อนั้นเป็นการปั้นที่มีเอกลักษณ์เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการใช้ดินที่มีขั้นตอนและกรรมวิธีในการเตรียมดินที่มีลักษณะเฉพาะตัว และในส่วนของการปั้นก็เป็นการขึ้นรูปด้วยมือและการตีกันหม้อด้วยหินดุและไม้ดีแบบโบราณ ซึ่ง

ในส่วนของการสาธิตการบันหม้อนี้ได้รับความสนใจจากประชาชน นักเรียน นักศึกษาและอาจารย์ที่เข้ามาร่วมชมนิทรรศการเป็นอย่างยิ่ง จากการมาร่วมทดลองปั้นและมาขอเรียนปั้นจากชาวบ้าน นอกจากนั้นยังสามารถจำหน่ายดินได้ด้วย

การเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ชาวบ้านจากชุมชนบ้านหม้อ ได้มีโอกาสในการพบปะกับชาวบ้านจากชุมชนท้องถิ่นในภาคต่างๆ ที่ได้เข้ามาร่วมทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับ สาขาวิชาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้เปิดเผยแพร่ภูมิปัญญาที่สั่งสมมาจนกว่าเป็นวิถีชีวิตของคนออกสู่สานารยณะ

๖. สรุปสาระสำคัญที่ได้รับจากการศึกษาดูงานที่อำเภอ ด่านเกวียน จังหวัด นครราชสีมา

วันที่ 14 มีนาคม 2552

สิ่งที่ได้รับจากการศึกษาดูงานที่ อำเภอค่ายเกวียน จังหวัดนราธิวาส ที่ชาวบ้านสนใจอย่าง
เด่นชัด ได้แก่ “การผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา” ซึ่งแบ่งออกเป็น ด้านต่างๆดังนี้

1. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์

ในส่วนของдинที่ใช้ในการบันทึกวัตถุดีบที่เป็นส่วนผสม ได้แก่ อิรุมอยู่ทุก(ทำหน้าที่เป็นเชื้อในดิน)

ทราย

динヘニyw

ດິນຂາວ

ซึ่งจะนำวัตถุดิบดังกล่าว มาผ่านกรรมวิธี ไม่บด ร่อน และนำมาผสมกัน จากนั้นจึงหมัก

ไว้เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จึงนำไปเข้าเครื่องของนวดดิน และทำเป็นดินแท่ง ซึ่งกรรมวิธีต้องกล่าวทำให้ได้เนื้อดิน สำหรับใช้ปืนที่มีความละเอียด นอกจากนั้นยังมีการใช้ดินเคลือบในการตกแต่งผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาด้วย

2. กระบวนการ ขั้นตอนการผลิต

ในด้านกระบวนการ ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องบันдинเเพรมีการขึ้นรูปโดยใช้แบนหมุน ในการขึ้นรูปทำร่อง หล่อติดขึ้น และมีการบันทึ่งเป็นทรง จากนั้นมีการใช้ลวดตัดโดยวิธีงับบนแผ่นกระดาษ

การเพาะปลูกกับที่ใช้ไฟแรงสูงมาก มีการใช้ฟันจำนวนมากในการทำเชือเพลิง โดยมีขั้นตอนในการเผา ดังต่อไปนี้ จะทำการอุ่นเตาเป็นเวลา 1 วัน โดยมีผลิตภัณฑ์อยู่ข้างในเตาแล้ว จากนั้นจึงทำการไหมไฟอีก 1 วัน และปิดเตาไว้อีก 2-3 วัน รวมขั้นตอนในการเพาะปลูกกับที่จะใช้ระยะเวลา 4-5 วัน

การผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องบันดินเพื่อของชำร่วยด้านเกวี่ยวนั้น จะมีรูปแบบในการผลิตเป็นระบบ
โรงงานอุตสาหกรรมด้วย โดยพัฒนาความรู้มารยาฐภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิต โรงงานนำความรู้ในการ
ผลิตมาจากชาวบ้านในหมู่บ้าน ด้วยวิธีให้ชาวบ้านมาบัน្តให้ดู และจดจำเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตไปใช้โดย
มีเงินทุนในการลงทุนผลิตไม่ว่าจะเป็นการซื้อดิน การสร้างเตาและมีเงินทุนในการจ้างแรงงานผลิตโดยใช้
ระบบลูกจ้าง ซึ่งมีทั้งชาวบ้านในพื้นที่และแรงงานต่างด้าว(ชาวกัมพูชา)

การใช้แรงงานในการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นจะใช้แรงงานผู้ชายในการบันเพาะมีแรงเยอะ ส่วนแรงงานในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่จะใช้แรงงานเด็กและผู้หญิงโดยอัตราค่าแรงในการเชื่อมต่อส่วนตัวจะอยู่ที่ 30 บาท

การเตรียมทรัพยากรหลักซึ่งได้แก่ “ดิน” เพื่อนำมาใช้ผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา นั้น จะมีการเตรียมดินไว้ล่วงหน้าในการผลิต ดังนั้นจะมีการชุดดินขึ้นมาเตรียมก่อนไว้ในช่วงหน้าแล้ง เนื่องจากดินที่ใช้ผลิตผลิตภัณฑ์ในอำเภอต่านเกวียนจะใช้ดินแห้ง ดังนั้นหน้าฝนก็จะชุดดินไม่ได้ นอกจากนั้นยังมีการชุดดินขึ้นมาขาย โดยขายเป็นคันรถอีกด้วย ราคาคันละ 250 บาท ส่วนโรงงานหรือนายทุนก็จะมีการหาดินล่วงหน้า เช่นกันโดยกว้างข้อที่นาจากชาวบ้าน เพื่อให้ดินมาใช้เป็นทรัพยากรในการผลิต เทคนิคในการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา คือ ดินเผา คือ ดินเผา

มีการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่มีเทคโนโลยีหลากหลาย ได้แก่

- การใช้สี แบ่งเป็น การใช้ดินสีโดยเอาสีผสมลงไปในเนื้อดินเลย
 - จำนวนค่อยนำไปเพา และการใช้สีที่มีลักษณะคล้ายสีทากบ้านมาแต่งสีเพิ่มเติมหลังจากเพาผลิตภัณฑ์แล้วโดยไม่ต้องนำไปเพาซ้ำอีกครั้ง

- การเคลือบมีทั้งแบบเคลือbmัน และด้าน
- การพิมพ์ลายและการแกะลาย โดยจะมีการออกแบบลายต้นแบบไว้
- (Template) บนผ้าใบจะนำผ้าใบไปปิดไว้บนผลิตภัณฑ์ที่ต้องการทำให้
- เกิดลายตามแบบเป็นเวลา 2 วัน เพื่อให้ดินหมาย แล้วค่อยเขียนลายตามต้นแบบ โดยใช้ดินภูเขาดินไม้กัดให้เกิดเส้นเป็นลายตามต้นแบบ และเมื่อถึงผ้าใบต้นแบบออกจะเป็นลายที่กดไว้บนผลิตภัณฑ์จากนั้นค่อยแกะลายย้ำลงไปตามแบบอีกที
- มีการแปลยนุนต่า โดยใช้ดินแปลหรือใช้น้ำมือกดให้เกิดเป็นลายนุนต่า

3. รูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาอำเภอต่านเกวียน

ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาจากอำเภอต่านเกวียน มีความหลากหลายมากทั้งความหลากหลายในชนิดและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ เช่น มีโคมไฟ ตุ๊กตาแต่งสวน หม้อ กระเช้าดอกไม้ โลง กระถางต้นไม้ แจกัน เป็นต้น และมีงานปั้นประเททงานฝีมือซึ่งถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมด้วย นอกจากนั้นยังมีความหลากหลายที่เกิดจากเทคนิคการผลิตด้วย เช่น การเคลือบ การใช้สี การใช้ลายนุนต่าเลียนแบบเชือกแปรงไปบนแจกัน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเกิดความสวยงาม เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้มากยิ่งขึ้น

4. ตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาอำเภอต่านเกวียน

มีตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งในท้องถิ่น และส่งออกไปจำหน่ายในประเทศด้วย มีการวางแผนผลิตภัณฑ์หน้าร้านโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และนอกจากนั้นยังมีตลาดในการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาไปยังต่างประเทศด้วย

5. ตารางสรุปความแตกต่างในการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ของอำเภอค่ายเกวียน และชุมชนบ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชุมชนค่ายเกวียน	ชุมชนบ้านหม้อ
<ul style="list-style-type: none"> - ใช้อิฐมอญทุบละเอียดแทนเชือในดิน - ไม่สามารถเผากลางแจ้งได้ - ใช้ดินแห้งจึงต้องมีการเตรียมดินไว้ก่อนช่วงหน้าฝน - เนื้อดินมีความละเอียดสามารถแกะลายได้ - เผาหน้าฝนได้ เพราะใช้การเผาปิดในเตา - การขึ้นรูปใช้แป้นหมุน -ใชไฟแรงมากในการเผาด้วยเตา ภายในอาคาร -ใช้แรงงานผู้ชายในการปั้น - มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้รูปแบบมีความหลากหลาย และมีการผลิตผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิด - มีการใช้เทคนิคการผลิตที่หลากหลาย เช่น การเคลือบ, การแกะลาย, การใช้สีในผลิตภัณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ดินเหนียวค่อนข้างเหลวผสมกับแกลบ นำไปเผาแล้วดีห้ามเอียดเพื่อทำเป็นเชือในดิน - เผากลางแจ้งได้ -ใช้ดินเหนียว - เนื้อดินหยาบไม่สามารถแกะลายได้ - ไม่สามารถเผาได้ช่วงหน้าฝน เพราะใช้การเผาการแจ้ง - ขึ้นรูปด้วยมือ และตีกันหม้อด้วยหินดุและการใช้ไม้ตีแบบโบราณ - เผากลางแจ้งไฟแรงระดับปกติ ใช้เวลานาน - ใช้แรงงานผู้หญิงในการปั้นหม้อ - เน้นการผลิตหม้อเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ หากมีการพัฒนา ก็จะทำตามแบบที่ลูกค้าสั่ง - การใช้เทคนิคในการผลิตผลิตภัณฑ์ไม่มีความหลากหลาย

7. รายงานสรุป “ เปรียบเทียบการเผาแบบเปิดกับการเผาโดยเตาอบ SME” และแนวทางการปรับปรุง พัฒนาเตาอบ

7.1 เปรียบเทียบการเผาแบบเปิดกับการเผาโดยเตาอบ

หัวข้อ	เผาโดยเตาอบ	เผาเปิด
เชื้อเพลิง	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ฟืนจำนวน 3 รถเข็นต่อ ผลิตภัณฑ์ 700 ชิ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ฟืนจำนวน 3 รถเข็นต่อ ผลิตภัณฑ์ 700 ชิ้น - ฟางข้าวจำนวน 30 มัด
เวลา	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาในการอุ่นเตา 6 ชั่วโมง - เผาผลิตภัณฑ์ เป็นเวลา 12 ชั่วโมง - ผลิตภัณฑ์ คลายความร้อน เป็นเวลา 24 ชั่วโมง - รวมเวลาที่ใช้ในการเผา เป็นเวลา 36 ชั่วโมง 	<ul style="list-style-type: none"> - เพาผลิตภัณฑ์ เป็นเวลา 2-3 ชั่วโมง - ผลิตภัณฑ์ คลายความร้อน เป็นเวลา 2 ชั่วโมง
ขั้นตอนการเผา	<ul style="list-style-type: none"> - ลำเลียงผลิตภัณฑ์เข้าเตาเผา โดยการเรียงช้อนกันขึ้น - ปิดปากเตาด้วยอิฐโดยที่เปิด ปากเตาบางส่วนไว้เพื่อเป็น ช่องให้อากาศที่ออกจากผลิต ภัณฑ์ สามารถออก จากเตาได้ ในขณะที่อุ่นเตา - ปิดปากเตาให้สนิทแล้วปอก ด้วยโคลน - สูญไฟควบคุมความร้อนของ เตาเผาจนกว่าผลิตภัณฑ์จะ สุก - ปล่อยให้ผลิตภัณฑ์ คลาย ความร้อนอย่างช้าๆ เพื่อที่ ผลิตภัณฑ์ จะได้ไม่มีรอย แตกร้าวจากการ เปลี่ยนแปลงอุณหภูมิอย่าง รวดเร็ว 	<ul style="list-style-type: none"> - ยกพื้นด้วยอิฐแล้วเรียงฟืน ด้านบน - เรียงผลิตภัณฑ์ ช้อนสลับกันขึ้น เพื่อเป็นการกระจายความร้อน - จุดไฟเผาแล้วสูญด้วยฟางจน ท่วงกระหงทั้งผลิตภัณฑ์ สุก - ทิ้งให้ผลิตภัณฑ์ คลายความ ร้อน แล้วค่อยทำการเก็บ ผลิตภัณฑ์
ผลิตภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - มีสีนำตาลแดงสม่ำเสมอทั่ว ทั้งผลิตภัณฑ์ - เนื้อดินจะมีความประะมาก แตกร้าวค่อนข้างง่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - มีสีนำตาลแดงไม่สม่ำเสมอเกิด เป็นรอยดำร่อง มีสีอื่นผสมอยู่ด้วย เช่น สีดำ สีส้มเหลือง เป็นต้น - เนื้อดินของผลิตภัณฑ์ มีความแข็งแรงค่อนข้างสูง

7.2 ข้อดีและข้อเสียของการเผาโดยเตาอบและการเผาแบบเปิด

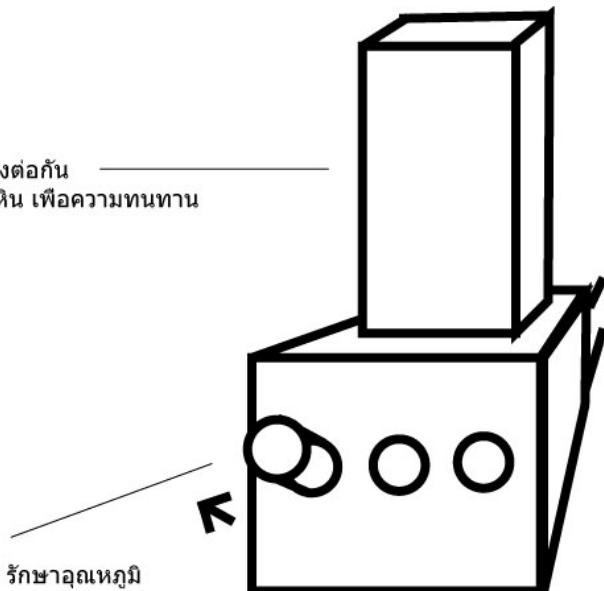
การเปรียบเทียบ	ข้อดี	ข้อเสีย
การเผาแบบเบิด	<ul style="list-style-type: none"> - ประหยัดเวลาในการเผา - มีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก - เนื้อดินของผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สามารถเผาในช่วงฤดูฝนได้ - หน้าดินเสียไม่สามารถนำไปเพาะปลูกได้
การเผาโดยเตาอบ	<ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานผลิตภัณฑ์ได้ทุกฤดูกาล 	<ul style="list-style-type: none"> - มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก - ใช้เวลาในการเผาผลิตภัณฑ์เป็นเวลานาน - เนื้อดินของผลิตภัณฑ์มีความประแทกร้าวค่อนข้างง่าย

7.3 แนวทางการปรับปรุง พัฒนาเตาอบ

1. เตาอบควรต้องมีลิ้นดึงเข้า-ออก เพื่อช่วยเก็บความร้อนและเป็นการประหยัดเชื้อเพลิง
2. หน้าเตาให้เรียงอิฐก้อนขึ้นปิดบางส่วนเพื่อให้เตาดูดความร้อนได้เต็มที่ และป้องกันไม่ให้ร้อนจนเกินไปเมื่อนำฟืนไปเติม
3. เมื่อผลิตภัณฑ์สุกให้อิฐมาเรียงปิดหน้าเตาให้สนิทเพื่อเป็นการบ่มความร้อน ดึงลิ้นออกให้ความเย็นจากภายนอกเตาดันความร้อนให้อยู่ภายในเตา เพื่อไม่ให้ผลิตภัณฑ์ลดอุณหภูมิลงเร็วเกินไปทำให้เกิดการแตกร้าวของผลิตภัณฑ์ได้
4. ควรมีการเจาะช่องทางไฟเพื่อเป็นช่องที่ใช้ส่องดูผลิตภัณฑ์และยังสามารถนำไฟมาสูญไฟเพื่อเพิ่มอุณหภูมิได้ด้วย
5. ควรมีโครงเหล็กครอบหน้าเตาเพื่อป้องกันการลื่นไถลของปากหน้าเตาที่เกิดจากการหดขยายของอิฐเมื่อได้รับความร้อน
6. ปล่องควันไม่ควรเป็นท่อซีเมนต์แบบไขทิน เพราะเมื่อใช้ไปนานๆ จะทำให้ปล่องควันแตกร้าวได้

ป้องคุ้นควรเป็นอิฐเรียงต่อกัน
ไม่ควรเป็นห้อซึมเนินให้กิน เพื่อความทนทาน

ลินทีไวปรับเข้าออก รักษาอุณหภูมิ

ภาพแนวทางการปรับปรุงส่วนด้านหลังเตาอบ

ภาคผนวก ง. สรุปประเด็นปัญหา และ ข้อมูลท้าไปผลิตภัณฑ์

1. ข้อมูลสรุปประเด็นปัญหาเชิงเทคนิคการผลิต

สรุปประเด็นปัญหา “กระบวนการผลิตน้ำดื่มขึ้นมาใช้ได้จากขั้นเนื่องจากพื้นที่มีจำกัด จึงต้องหันมาใช้เครื่องบันทึกน้ำที่มีส่วนร่วมของกลุ่มน้ำดื่ม กรณีศึกษา บ้านหนอง หมู่ 11 ตำบล เขวา อำเภอ จังหวัด มหาสารคาม”

1.1. วัตถุประสงค์

ดินที่เป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการผลิตน้ำดื่มขึ้นมาใช้ได้จากขั้นเนื่องจากพื้นที่มีจำกัด จึงต้องหันมาใช้เครื่องบันทึกน้ำที่มีส่วนร่วมของกลุ่มน้ำดื่ม กรณีศึกษา บ้านหนอง หมู่ 11 ตำบล เขวา อำเภอ จังหวัด มหาสารคาม”

1.1.1 ดินสำหรับการทำเชื้อ

ในอดีตจะใช้เนื้อดินในการผสมแกลบทำเชื้อ แต่ปัจจุบันการนำเนื้อดินที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมนั้นเอาขึ้นมาได้ยาก และก่อให้เกิดโรค “โคลนดม” ซึ่งเวลาที่เพาเชื้อจะทำให้ก้อนเชื้อนั้นแตกง่าย

เชื้อ :

อดีต เนื่องจากใช้ดินที่มีคุณภาพดี เนื้อดินแน่น เวลาเพาเจ็บทำให้เชื้อแข็งตัวเป็นก้อนดี ไม่แตกง่าย ตามค่ายแทรก จึงต้องใช้เวลานานในการทำเชื้อ

ปัจจุบัน เนื่องจากใช้ดินที่มีลักษณะเป็นโคลน เวลาเพาก้อนเชื้อจะแตกง่าย ไม่คงรูป คุณภาพไม่ค่อยดีนัก

1.1.2 ดินดิบหรือดินเหนียว

ในอดีตเราใช้ดินบริเวณขอบหนองเลิงเบญจ ซึ่งดินมีเนื้อละเอียด ไม่มีสิ่งปลอมปน มีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การบันทึก แต่ปัจจุบันแต่ละครัวเรือนต่างก็ผลิตผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ทรัพยากรดินที่หนองเลิงเบญจลดน้อยลง ดินที่มีคุณภาพดีหมดไป ดินที่ได้ในปัจจุบันจึงเป็นดินเหนียว หรือดินเลน ที่นำมาจากใต้น้ำ เนื้อดินหยาบ ทำให้มีอัตราการซึมซึบสูง จึงมีน้ำซึมออกมากจากผลิตภัณฑ์

1.1.3 เชื้อเพลิง

เชื้อเพลิงที่ใช้ในการเผาได้แก่ ไม้ฟืน ฟาง และแกลบ ซึ่งฟางและแกลบต้องหาซื้อมาจากภายนอกหมู่บ้าน เพราะชาวบ้านที่บ้านหมู่ไม่ได้ปลูกข้าวเอง ไม้ฟืนนั้นสามารถหาได้จากบริเวณหมู่บ้านบ้างแต่หากไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในฤดูฝนต้องซื้อจากภายนอก เช่น กัน ส่วนฟางที่ใช้สำหรับการเผาจะต้องใช้ฟางที่ได้จากการเกี่ยว ด้วยมือเท่านั้น เพราะฟางที่ได้จากการเกี่ยวจะมีน้ำหนักเบาและทนทานกว่าฟางที่ได้จากการเกี่ยวโดยเครื่อง

2. เทคนิคการผลิต

การนำดินดิบที่ใช้สำหรับบ้านนั้น จะต้องใช้แรงงานผู้ชาย เพราะต้องนำเรืออิโปงไปเอาถึงกลางหนอง จึงทำให้บางครอบครัวที่ไม่มีสมาชิกเป็นผู้ชายจะต้องซื้อดินจากผู้ที่รับจ้างชุดเดินในราคาก่อสร้าง 70 บาท

การนวดดินก่อนนำมาปั้นต้องใช้เวลา ในปัจจุบันต้องเร่งผลิตเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตามค่าครองชีพที่สูงขึ้น ประกอบกับการนวดดินต้องใช้แรงมาก จึงเป็นงานหนักที่ผู้ปั้นหม้อซึ่งส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านที่เริ่มสูงวัยประสบและสั่งผลิตต่อสุขภาพ

ในขั้นตอนของการนวดดินหรือเหยียบดิน ผู้ปั้นบางคนในขั้นตอนการเหยียบดินมักเหยียบไม่ค่อยละเอียด ทำให้เวลาปั้นผลิตภัณฑ์จะ มีลักษณะเป็นเศษหินเล็กๆ ผิวหม้อไม่เรียบเนียน เมื่อนอกลุ่มที่ผู้ปั้นเหยียบดินจะละเอียดดี

3. สถานที่

การเผาหม้อใช้วิธีการเผาแบบสูญเสียเพลิงบนชั้นงานกลางลานโล่ง ซึ่งมีข้อดีคือสามารถเผาจำนวนน้อยหรือมากก็ได้ แต่ต้องใช้พื้นที่มาก เพราะการจุดไฟต้องห่างจากอาคารใกล้เคียงเพื่อความปลอดภัย และป้องกันไม่ให้ควันไฟที่เกิดจากการเผารวนกันผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน แต่มีอุปสรรคในฤดูฝนซึ่งหากฝนตกหรือพื้นดินเปียกชื้นจะไม่สามารถทำการเผาได้

ขาดสถานที่ในการฝังเก็บหม้อดินให้แห้งก่อนทำการเผา เนื่องจากต้องเรียงเก็บในที่ร่มไม่ถูกแดดและฝน

ขาดสถานที่กองเก็บเชือเพลิงสำหรับการเผา ซึ่งต้องกันฝนได้

4. รูปแบบผลิตภัณฑ์

ชาวบ้านหม้อยังคงผลิตหม้อรูปแบบเดิมอยู่ แม้แนวโน้มการใช้หม้อดินเผาแบบเดิมจะลดลง มีการปั้นภาชนะรูปแบบเปลกออกไปบ้างตามที่ลูกค้าสั่งแต่ไม่มากนัก ราคานิค้าไม่เปลี่ยนแปลงมากนักจากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบหม้อที่ผลิตอยู่นั้นมีราคาไม่สูง จึงต้องเร่งผลิตให้มากเพื่อให้มีรายได้เพียงพอ

ไม่ค่อยไม่การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ในขณะที่ความต้องการใช้งานและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัจจุบันจำนวนผู้ที่ยังคงใช้หม้อเหลืออยู่น้อย ทำให้รูปแบบหม้อที่ปั้นไม่ค่อยมีความหลากหลาย ที่มีรูปแบบเปลกออกไปบ้างก็เป็นไปตามที่ลูกค้านำเสนอมาสั่งผลิต

5. แรงงาน

จำนวนผู้ปั้นหม้อลดลงทำให้ไม่มีแรงงานมากดแทนผู้ปั้นหม้อเดิมที่สูงขึ้น ในปัจจุบันผู้ปั้นหม้อส่วนใหญ่อายุมากกว่า 30 ปี ยังคงต้องทำงานหนักเพื่อสร้างรายได้

ไม่มีคนรุ่นใหม่มาสืบทอดอาชีพอย่างจริงจัง เพราะมีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่นหรือทำงานในท้องถิ่นอื่นมากกว่า

6. ตลาด

หม้อดินเผาจากบ้านหม้อได้ส่งไปจำหน่ายยังหัวด้วยรถบรรทุก เซ่น ขอนแก่น อุบลราชธานี เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่ผู้ผลิตไม่ทราบว่าไปขายที่ไหนบ้างและราคาขายปลีกในตลาดเป็นเท่าไร เพราะผู้ซื้อเป็นพ่อค้าคนกลางมารับซื้อไป ผู้กำหนดราคาเป็นผู้ซื้อที่มารับซื้อไปขายส่ง โดยตั้งราคาจำกัดจากราคาตลาดจึงทำให้ราคาที่ผู้ผลิตขายได้ค่อนข้างต่ำ กำไรส่วนต่างจึงเป็นของพ่อค้าคนกลาง

ไม่มีอำนาจในการตั้งราคาเอง เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการการขายร่วมกัน และมีการขายตัดราคากันในบางครั้งเนื่องจากการให้ขายได้ก่อน การขึ้นราคากันของผู้ผลิตภัณฑ์นั้นมักมีปัญหาที่ว่า คือหากขึ้นราคากันของผู้ผลิตภัณฑ์ 2 – 5 บาท มักได้ยินเสียงจากพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อว่า หม้อราคาแพงทำให้ขายได้ยากขึ้น จำนวนผู้ซื้อลดลง เพราะเห็นราคาสูงขึ้น อีกทั้งเมื่อร่วมกับราคาน้ำมันสูงทำให้พ่อค้าคนกลางเห็นว่าไม่คุ้มกับค่าขนส่ง

7. สุขภาพ

ผู้ปั้นหม้อเริ่มมีวัยสูงขึ้น จึงเริ่มประสบปัญหาสุขภาพ เพราะการปั้นหม้อทั้งวัน เช่น ปวดเมื่อยล้าเนื่องจากการนวดดินและปั้นหม้อ

มีปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุทำให้ทำงานได้ไม่ดีเหมือนเมื่อก่อน

เวลาส่วนมากหม้อผู้ปั้นหม้อบางคน บริเวณหลังมีอาการเป็นแผลคลอก บางที่อาจถูกลมไปเรื่อยจากการที่ส่วนหลังหม้อช้ำๆ บริเวณเดิมๆ (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นางเกศร อรหันดา เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2551)

8. คุณภาพของผลิตภัณฑ์

- ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่ได้มีขนาดไม่ได้มาตรฐาน คือ หม้อชนิดเดียว กัน ขายราคาเท่ากัน แต่ผู้ปั้นหลายคน ขนาดของผลิตภัณฑ์ที่ได้จึงไม่มีมาตรฐาน เพราะเวลาปั้นผู้ปั้นจะใช้ความชำนาญในการกะขนาดผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ทำให้การตั้งราคา และการขายนั้นทำยาก

- เนื่องจากใน 1 วัน ผู้ปั้นจะต้องปั้นหม้อให้ได้มากที่สุด เพื่อนำส่งออกขายให้กับสหกรณ์ โดยปกติแล้ว ศักยภาพในการผลิตของแต่ละคน ซึ่งในอดีต ใน 1 วัน จะปั้นหม้อหุงแค่เพียง 10 – 15 ใบ เพราะจะต้องตีหม้อในเรือนเนียน แข็งแรง คงทนจึงทำให้น้ำไม่รั่วซึมง่าย แต่ปัจจุบันใน 1 วัน ศักยภาพการผลิตของผู้ปั้นนั้น สามารถปั้นได้ถึง 30 ใบ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้นั้นไม่ได้คุณภาพดังเช่นในอดีต และอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ปั้นไม่รอให้ดินแข็งตัวสักเล็กน้อย แต่ได้นำมาปั้นเลย ซึ่งดินที่นำมาปั้นนั้นยังเป็นดินเหลว จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้น้ำรั่วซึมจากผลิตภัณฑ์นั้นได้ง่าย จากการสัมภาษณ์นางน้อย คำศิริรักษ์ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2551

จากประเด็นปัญหาดังที่ได้กล่าวสรุปมาข้างต้นนี้ มีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการผลิตของกลุ่มปั้นหม้อ ตลอดจนส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต ในด้านอาชีพ และรายได้ ของกลุ่มปั้นหม้อ ทั้งนี้หากจะมีการพัฒนาศักยภาพการผลิตขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาปัญหาพร้อมทั้งวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม เพื่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

2. สรุปประเด็นปัญหาต่อการสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นหม้อ

การสร้างการเรียนรู้ เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นหม้อ

กรณีศึกษา : บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.1 สรุปประเด็นปัญหาของเด็กและเยาวชน

ภูมิปัญญาการปั้นหม้อ เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีการสืบทอดมาจากการบรรพบุรุษ ถูกเลี้ยงจากเยาวชนรุ่นใหม่ ไม่มีคนรุ่นใหม่มาสืบทอดอาชีพอย่างจริงจัง เพราะมีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่นหรือทำงานในท้องถิ่นอื่นมากกว่า จำนวนผู้ปั้นหม้อลดลงทำให้มีแรงงานมากทดแทนผู้ปั้นหม้อเดิมที่สูงอายุขึ้น ในปัจจุบันผู้ปั้นหม้อส่วนใหญ่อายุมากกว่า 30 ปี ยังคงต้องทำงานหนักเพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากค่านิยมที่เปลี่ยนไปตามกระแสโลกวิถี ทำให้ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมเหล่านี้อาจจะสูญหาย ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อวิถีชีวิต และการดำรงอยู่ของชุมชนในอนาคต

2.2 ด้านความรู้ภูมิปัญญาการปั้นหม้อ

ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาการปั้นหม้อทั้งในอดีต และปัจจุบันอย่างแท้จริง เห็นว่าอาชีพการปั้นหม้อเป็นอาชีพที่ต้องใช้ระยะเวลาภาระในการฝึกฝนกว่าจะปั้นหม้อได้ เห็นว่าขั้นตอนการปั้นหม้อต้องใช้ระยะเวลาภาระในการปั้นกว่าจะได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่พร้อมจะจำหน่าย เห็นว่าอาชีพปั้นหม้อเป็นอาชีพที่ล้ำบาก เนื่องจากขั้นตอนการทำให้เสือผ้าเปื้อน เล็บดำ มือแตกด้าน เท้าแตก จึงทำให้เกิดความรู้สึกไม่อยากปั้นหม้อ มีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่นหรือทำงานในท้องถิ่นอื่นมากกว่า

จากประเด็นปัญหาข้างต้น เป็นปัญหาที่เกิดจากตัวเด็กและเยาวชนในชุมชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาสาเหตุของปัญหาจากตัวเด็กและเยาวชน และหาแนวทางสร้างกระบวนการเรียนรู้ประยุกต์และคุณค่าภูมิปัญญาการปั้นหม้อร่วมกัน สร้างความตระหนักร ผลที่ได้นำไปสู่การสร้างการเรียนรู้โดยคนในชุมชนเอง ก่อให้เกิดการเรียนรู้และความรักความภาคภูมิใจในชุมชนของตนของมากขึ้น

3. ข้อมูลท้าไป

ศัพท์เฉพาะ

คำศัพท์	ความหมาย
อีเล็ง	ภาชนะคล้ายถ้วยชาม ไว้สำหรับใส่ข้าว ใส่แกง
อีล้อ	ภาชนะคล้ายถ้วย มีขาตั้งเล็ก ภายในมีชักเด็กๆ รอบถ้วย ใช้สำหรับฝนตกมีน้ำ
ปองดัง	ภาชนะที่ใช้สำหรับนึ่งปลา และใช้ทำขันมลอดซ่อง มีลักษณะคล้ายหม้อนึ่งในปัจจุบัน
อีแปะ	
ฝาระมี	ผ้าหม้อ
ไม้คานขอ	ไม้คานที่ใช้ในการหาบหม้อไปจานห่ายในสมัยอดีต
ก้อนเส้า	ก้อนหินขนาดแค่คีบ ใช้เป็นเตาสำหรับก่อไฟ จำนวน 3 ก้อน เพื่อสำหรับไว้วางหม้อ หรือกระทะ
ไม้มือเสือ	ทำมาจากไม้ไผ่ ใช้เขี้ยหม้อในขันต่อนของการเผา เมื่อเผาเรียบร้อยแล้ว
ไม้หรั่ว	ทำมาจากไม้ดู่ ใช้สำหรับชุดดินจากหอนองเลิงเบื้ัญ
ฟด	ใบไม้แห้งใช้เป็นเชื้อเพลิงในการเผาหม้อ

ภาคผนวก จ. การนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์

ดูหัวข้อ 7.3 หน้า 87 ภาพรายการเปรียบเทียบผลที่ได้รับจากกิจกรรม ดังนี้
กิจกรรม

- 1) กิจกรรมทดลองพัฒนารูปแบบการนวดดินด้วยเครื่องยนต์ทดแทนการใช้แรงงานคน
- 2) กิจกรรมทดลองสร้างเตาเผาความร้อนต่างๆ ให้หลังคา
- 3) กิจกรรมปลูกป่าชุมชน สอนเด็กน้อยปันสิน
- 4) กิจกรรมทดลองพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ได้รับความคิดมาจากการศึกษาดูงาน
- 5) กิจกรรมศึกษาดูงานรูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด ชุมชนด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา
- 6) กิจกรรมเยาวชนบ้านหม้อ
- 7) กิจกรรมสืบสานคุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพบ้านหม้อ ด้วยละครเยาวชน
- 8) กิจกรรมสร้างสื่อประชาสัมพันธ์

ผลผลิต

1. เครื่องนวดดินที่ประยุกต์มาจากชุมชนด่านเกวียน
2. เตาเผาในอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชน สำหรับเผาหม้อในฤดูฝน
3. ป้ายไม้ใหม่ ทดแทนป้ายเดิม ซึ่งสร้างทรัพยากรไม้ ทำฟืน เครื่องเรือน อาคารและอื่นๆ
4. รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่เกิดจากความคิดของกลุ่มคนบ้านหม้อและเยาวชนคนรุ่นใหม่
5. ความรู้ด้านการผลิต และการขายจากชุมชนด่านเกวียน ซึ่งต้องมาประยุกต์ใช้ต่อไป
6. กลุ่มเด็กและเยาวชน, จิตสำนึกรักใหม่ของเด็กและกลุ่มคนบ้านหม้อ เพื่อสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญา การบ้านหม้อดินเผา เครื่องปั้นดินเผา อุปกรณ์ตกแต่งและอื่นๆ
7. ความสุข ความสนุกสนาน ความสามัคคี, จิตสำนึกรักใหม่ของเด็กและเยาวชน ความภาคภูมิใจใน ประวัติของชุมชน
8. สื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ แผ่นพับ และ ป้ายไว้ในลักษณะใหญ่ หมุนเวียนใช้ได้

ภาคผนวก ฉ. ทะเบียนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาแบบโบราณ โดยกลุ่มอาชีพปั้นหม้อแบบโบราณ หมู่บ้านหม้อ

ทะเบียนเลขที่ 1A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อก้นกลม ขนาดเล็ก

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : หม้อนึ่ง

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบตัววง 38.5 นิ้ว , เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 12.5 นิ้ว Ø , สูง 10 นิ้ว

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ดัมสาไว้หม้อ , ใช้ประกอบพิธีในงานศพ (หม้อชาตุ) , ต้มน้ำ , นึ่งข้าวเหนียว

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 20 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินบ้านจนเผาเสร็จ) : 10 วันสำหรับถูกดูป กดิ

15 วัน สำหรับช่วงฤดูฝน ฝนตก

ราคาขายปลีก : 20 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 18 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : คุณโนน , คุณหลอด , นางบุญมี และกองทุนเชรามิก

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 50 – 100 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : สีสวยงามชาติ , ความหนากำลังดี , มีลวดลายตะใบ ,

ลายเลื่อยโบราณ

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 2A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อกันกลม ขนาดเล็ก

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : หม้อนึ่ง

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณู ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบตัววง 34 นิ้ว , เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 10 นิ้ว , สูง 9 นิ้ว

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ต้มสาหร่าย , ใช้ประกอบพิธีในงานศพ (หม้อชาตุ) , ต้มน้ำ ,

นึ่ง

ข่าวเหนียว

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 20 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วันสำหรับถูกดูป กดิ

15 วัน สำหรับช่วงฤดูฝน ฝนตก

ราคาขายปลีก : 20 บาท ต่อใบ

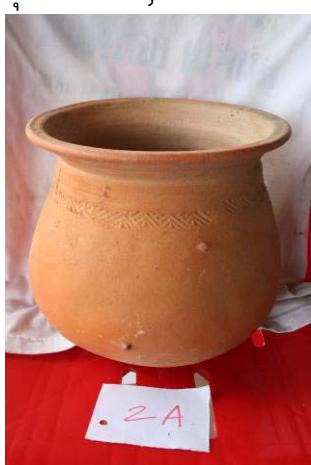
ราคาขายส่ง : 18 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : คุณโนน , คุณหลอด , นางบุญมี และกองทุนเชรามิก

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 50 – 100 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : สีสวยธรรมชาติ , ความหนากำลังดี , มีลวดลายตะใบ ,
ลายเลือยโบราณ

คุณสมบัติinๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 3A
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : โคมไฟ
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์
อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.ขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : รอบตัว 30 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลาง 14 เซนติเมตร , สูง 16 เซนติเมตร
น้ำหนัก : -
ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ประดับเป็นโคมไฟ
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 10 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 7 วัน
ราคาขายปลีก : 50 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 40 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 5 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : เจาะฉลุลายสวยงาม
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 4A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ชาม้องไส่ปลา

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : หมวง

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบวง 36 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 8 เซนติเมตร , สูง 10.5

เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางทั้งตัว 11 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางก้น 8 เซนติเมตร

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : เป็นของที่ระลึก และตั้งโชว์

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 50 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนปั้นดินเผาเสร็จ) : 10 วัน

ราคาขายปลีก : 20 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 15 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : นักศึกษามาสั่งทำ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 10 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีลวดลายเลียนแบบเครื่องจักรสาร โดยใช้วิธีการขีด

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 5A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ชาม้องไส่ปลา

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : หมวง

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบวง 45 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 9 เซนติเมตร , สูง 12 เซนติเมตร ,
เส้นผ่าศูนย์กลางทั้งตัว 14 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางก้น 8 เซนติเมตร

หน้าหัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : เป็นของที่ระลึก และตั้งโชว์

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 50 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนปั้นดินเผาเสร็จ) : 10 วัน

ราคาขายปลีก : 20 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 15 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : นักศึกษามาสั่งทำ

จำนวนลูกค้าต่อการสั่ง 1 ครั้ง : 10 ใบ

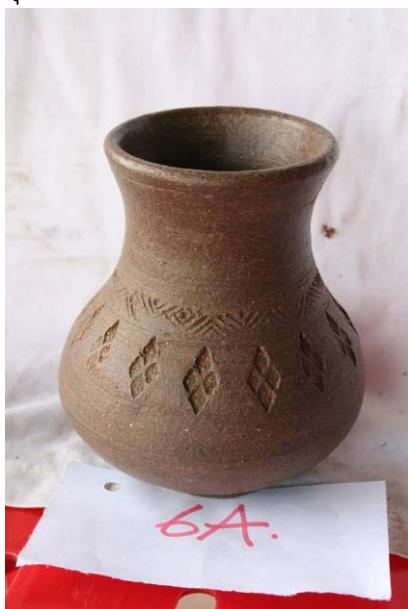
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีลวดลายเลียนแบบเครื่องจักรสาร โดยใช้วิธีการขีด

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 6A
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : แจกัน
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์
อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : รอบวง 40 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 8 เซนติเมตร , สูง 14
เซนติเมตร , ฐาน 7 เซนติเมตร
หัวหมัก : -
ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ดอกไม้แห้ง, สด, ใส่ปากกาดินสอดังโถะ
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 20 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วัน
ราคาขายปลีก : 30 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 25 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : นักศึกษามาสั่งทำ
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 10 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ลวดลายสีสวยงาม, ใส่น้ำไม่ร้าวซึม, หินขัดมัน,
ถุงพลาสติกขัด
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 7A
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : แจกันปากแตร
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางเรณู ไชยโยชน์
อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : รอบวง 65 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 25 เซนติเมตร , สูง 25
เซนติเมตร , ฐาน 13 เซนติเมตร
หัวหมัก : -
ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ดอกไม้ และประดับตั้งโชว์
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 4 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วัน
ราคาขายปลีก : 100 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 80 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : นักศึกษามาสั่งทำ
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 2 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ลวดลายสวยงาม กลึงกุณ
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 8A/1

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ชุดน้ำชา (ฐานจานรอง)

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณู ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางรอบนอก 29 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางข้างใน 25

เซนติเมตร , สูง 4 เซนติเมตร

หัวหมัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่น้ำชา กาแฟ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ชุด

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วัน

ราคาขายปลีก : 150 บาท ต่อชุด

ราคาขายส่ง : 130 บาท ต่อชุด

ลูกค้าเจ้าประจำ : บ้านหม้อ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 1 – 2 ชุด

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ขายเป็นชุด, ฐานรอง, กาก + แก้ว 2 ใบ

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 8A/2

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ชุดน้ำชา (แก้วชา)

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณู ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 8.5 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลาง 6 เซนติเมตร ,

สูง 7.5 เซนติเมตร

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่น้ำชา กาแฟ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ชุด

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วัน

ราคาขายปลีก : 150 บาท ต่อชุด

ราคาขายส่ง : 130 บาท ต่อชุด

ลูกค้าเจ้าประจำ : บ้านหม้อ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 1 – 2 ชุด

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ขายเป็นชุด, งานรอง, กาก + แก้ว 2 ใบ

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 8A/3

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ชุดน้ำชา (ฝากา)

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางฝา 11 เซนติเมตร , สูง 3.5 เซนติเมตร, เส้นผ่าศูนย์กลางทุ่ง 2.5

เซนติเมตร

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่น้ำชา กาแฟ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ชุด

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วัน

ราคาขายปลีก : 150 บาท ต่อชุด

ราคาขายส่ง : 130 บาท ต่อชุด

ลูกค้าเจ้าประจำ : บ้านหม้อ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 1 – 2 ชุด

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีลวดลายกดผิว ขัดมัน

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 8A/4

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ชุดน้ำชา (กาน)

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 12.5 เซนติเมตร , สูง 11.5 เซนติเมตร, เส้นผ่าศูนย์กลาง

ก้น

10.5 เซนติเมตร , ทุ่งจับ ยาว 8 เซนติเมตร กว้าง 4 เซนติเมตร

หัวหอก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่น้ำชา กาแฟ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ชุด

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วัน

ราคาขายปลีก : 150 บาท ต่อชุด

ราคาขายส่ง : 130 บาท ต่อชุด

ลูกค้าเจ้าประจำ : บ้านหมี่

จำนวนสนใจต่อการส่ง 1 ครั้ง : 1 – 2 ชุด

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีหูจับ ลวดลายบริเวณขอบปาก

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 9A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ตุ๊กตาaruปั้ตต์ว (ควาย)

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : สูง 15 เซนติเมตร , ยาว 24 เซนติเมตร , กว้าง 8 เซนติเมตร

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : เป็นของที่ระลึก และตั้งโชว์

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ตัว

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 วัน

ราคาขายปลีก : 100 บาท ต่อตัว

ราคาขายส่ง : 80 บาท ต่อตัว

ลูกค้าเจ้าประจำ : นักศึกษามาสั่งทำ

จำนวนสินค้าต่อการสั่ง 1 ครั้ง : 1 ตัว

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : สวยงาม สัดส่วนดี เหมือนจริง

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 10A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : แจกันใหญ่ตั้งพื้น

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณู ไชโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบวง 112 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 28 เซนติเมตร ,
เส้นผ่าศูนย์กลางปากใน 15 เซนติเมตร สูง 65.5 เซนติเมตร ,
เส้นผ่าศูนย์กลางรอบดัว 36.5 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางก้น 22
เซนติเมตร

หน้าหัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ดอกไม้แห้ง สด

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 10 – 15 วัน

ราคาขายปลีก : 350 บาท ต่อใบ

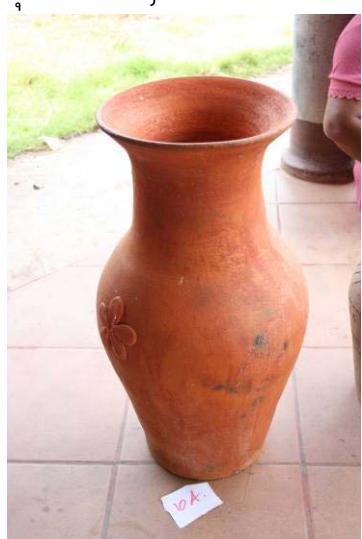
ราคาขายส่ง : 300 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : ห้างเสริมไทย

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 2 คู่ 4 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ใส่น้ำได้ รูปทรงสวยงาม

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 11A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ไหลิน (แจกันทรงไห)

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบวง 83 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปากใน 12.5 เซนติเมตร ,

เส้นผ่าศูนย์กลางปากนอก 21 เซนติเมตร สูง 37 เซนติเมตร ,

ฐาน 20 เซนติเมตร

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ดอกไม้หรือ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 15 วัน

ราคาขายปลีก : 150 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 130 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : นักศึกษามาสั่งทำ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 2 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : รูปทรงประยุกต์ มีลวดลายสวยงาม

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 12A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : แจกันปากแตรเล็ก

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณุ ไชยโภชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.ขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบวง 39 เซนติเมตร, เส้นผ่าศูนย์กลางปากบน 12.5 เซนติเมตร,

เส้นผ่าศูนย์กลางปากใน 5 เซนติเมตร, สูง 12.5 เซนติเมตร, ปากรอบ
เซนติเมตร, เส้นผ่าศูนย์กลางก้น 7.5 เซนติเมตร

กว้าง 40

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ดอกไม้หรือ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 2 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มต้นจนปั้นจนเผาเสร็จ) : 15 วัน

ราคาขายปลีก : 150 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 130 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : นักศึกษามาสั่งทำ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 2 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : รูปทรงประยุกต์ มีลวดลายสวยงาม

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 13A

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระถางติดลายดอกลีลาวดี

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางเรณู ไชยโยชน์

อายุ : 45 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 52 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปากนอก 36 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปากใน 29

เซนติเมตร , สูง 22.5 เซนติเมตร , ปากรอบกว้าง 40 เซนติเมตร ,

เส้นผ่าศูนย์กลางฐาน 19.5 เซนติเมตร, ปีกปากบน 2.5 เซนติเมตร

น้ำหนัก : -

ประโยชน์ใช้สอย : ปลูกต้นไม้ประดับ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 10 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 15 วัน

ราคาขายปลีก : 50 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 45 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : ใจตลาด

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 50 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ลวดลายนูน ทำสวยงาม

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 1B

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : แจกัน

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : เพลินผกา หัวหิวกลาง (ลูก), หนูพร หัวหิวกลาง (แม่)

อายุ : 35 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 25 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลาง 71 เซนติเมตร, 44 เซนติเมตร, 36 เซนติเมตร, สูง 30
เซนติเมตร

น้ำหนัก : 2.6 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้สำหรับทำอาหาร เช่น กะทิ ไข่เจียว ฯลฯ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 10 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 8 วัน (เตรียมดิน 1 วัน, ปั้น

1

วัน, แกะลาย 1 วัน, ตาก 4 วัน, เผา 1 วัน

ราคาขายปลีก : คู่ละ 150 บาท

ราคาขายส่ง : ไม่เคยขายส่ง

ลูกค้าเจ้าประจำ : หมู่บ้านโดยรอบที่มาเดินทาง

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : ครั้งละ 1 คู่

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ดัดแปลงมาจากแจกันโบราณ แต่เพิ่มแกะลาย

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 1C
ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อ
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อต้มยำชุดใหญ่
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางบาง วงศ์ชารี
อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 46 หมู่ 11 ต.ขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : 39 x 25 เซนติเมตร
น้ำหนัก : 5.3 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ทำจิ่มจุ่ม
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 10 ชุด
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน
ราคาขายปลีก : 100 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 80 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : ร้านขายจิ่มจุ่ม
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 10 ชุด
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ขนาดกลางมีเตาพร้อม
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 2C
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : กรวยครอบ
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางบาง วงศ์ชารี
อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 46 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : 41 x 23 เซนติเมตร
น้ำหนัก : 3.5 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ครอบต้นกัญช่าย
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 20 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน
ราคาขายปลีก : 30 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 25 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : ชาวบ้านเกษตรกร จ.กาฬสินธุ์
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 150 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : กรวยสูง
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 3C

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : โถ่เล็ก

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางบาง วงศ์ชาติ

อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 46 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 16 x 11 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 1 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ดอกาไม้

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉลี่ยปั้น) : 30 – 40 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน

ราคาขายปลีก : 20 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 15 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : โรงเรียนพดุงนารี

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 500 – 600 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : เล็กกะทัดรัด

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 4C
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : อ่างบัวเล็ก
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางบาง วงศ์ชารี
อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 46 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : 13×20 เซนติเมตร
น้ำหนัก : 2.6 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ปลูกบัว
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 100 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน
ราคาขายปลีก : 30 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 25 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : โรงเรียนพดุงนารี
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 200 – 300 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ปากกว้าง
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 5C
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : แจกันปากแตร
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางบาง วงศ์ชารี
อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 46 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : 26×22 เซนติเมตร
น้ำหนัก : 2.6 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ดอกไม้
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 150 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน
ราคาขายปลีก : 50 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 40 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : โรงเรียนพดุงนารี
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 300 – 400 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ปากเหมือนแตร
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 6C

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อใส่น้ำ

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางบาง วงศ์ชารี

อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 46 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 40 x 29 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 9.4 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่น้ำดื่ม

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 6 – 8 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน

ราคาขายปลีก : 100 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 100 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลางมารับ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 30 – 50 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีขนาดใหญ่ มีลวดลาย

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 1D

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระทะจิน

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : นางสมใจ อันฤทธิ์

อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 2 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : รอบตัวกว้าง 36 นิ้ว

น้ำหนัก : 2.2 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ทำอาหาร

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : เลิกผลิตแล้ว

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 3 วัน

ราคาขายปลีก : 30 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 30 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : นางกิ่ง บ้านไกลี้เคียงบ้านหม้อ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : จะผลิตตามลูกค้าที่มาสั่ง

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : เป็นกระทะโบราณ

คุณสมบัติอื่น ๆ : ร้อนยาก แต่ร้อนนาน เหมาะกับการใช้เดาถ่าน

ทะเบียนเลขที่ 2D

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุนชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ก้าต้มยา

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : กัดิน

ชื่อผู้ผลิต : นางสมใจ อันฤทธิ

อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 2 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 13 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางป่อง 20
เซนติเมตร , เส้นรอบวงกลางป่อง 74 เซนติเมตร, สูงพื้น-ปาก 17
เซนติเมตร , สูงพื้น - หู 29 เซนติเมตร ,

น้ำหนัก : 1.8 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ต้มยา

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 15 ใบ (พร้อมกดลายด้วย)

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 4 วัน

ราคาขายปลีก : 40 หรือ 50 บาท ต่อใบ

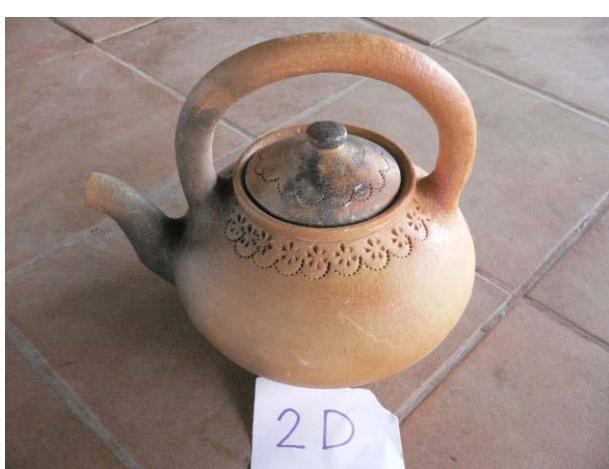
ราคาขายส่ง : 35 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : นางกิ่ง บ้านไกลี้เดียงบ้านหม้อ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 30 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีลวดลายดอกไม้ รอบปากและฝา
(ใช้วิธีการกดลายด้วยไม้ลายดอก)

คุณสมบัติอื่น ๆ : บางที่เผาแล้วชำรุดค้าไม่เอาไว้แล้ว

ทะเบียนเลขที่ 3D
ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อ
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : กาน้ำ (มีฐาน)
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : กานิด
ชื่อผู้ผลิต : นางสมใจ อันฤทธิ์
อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 2 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 13 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางป่อง 20
เซนติเมตร , เส้นรอบวง 74 เซนติเมตร, สูงพื้น-ปาก 18
เซนติเมตร , สูงพื้น - หู 30 เซนติเมตร ,
น้ำหนัก : 1.9 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ใส่น้ำดื่ม
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 15 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 4 วัน
ราคาขายปลีก : 40 หรือ 50 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 35 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : นางกิ่ง บ้านไกล์เดียงบ้านหม้อ
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 30 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีลวดลายดอกไม้รอบปากและฝา (กดลาย)
คุณสมบัติอื่น ๆ : มีฐาน ตั้งพื้นได้สะดวก แต่ตั้งเตาถ่านจะติดถ่าน

ทะเบียนเลขที่ 4D

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อจิ่มจุ่ม

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : หม้อหมูจุ่ม

ชื่อผู้ผลิต : นางสมใจ อันฤทธิ

อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง

บ้านเลขที่ : 2 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : หม้อ : เส้นผ่าศูนย์กลางปากใน 13.5 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปากนอก
เซนติเมตร , เส้นรอบวง 59 เซนติเมตร, สูง 9 เซนติเมตร

19

เตา : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 68 เซนติเมตร , รอบวงปาก 62 เซนติเมตร, สูง 13
เซนติเมตร, รอบวงฐาน 42 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 3 กิโลกรัม (หม้อ 1.1 กิโลกรัม, เตา 1.8 กิโลกรัม)

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่จิ่มจุ่ม

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : หม้อ 20 เตา 20 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินบ้านจนเผาเสร็จ) : 4 วัน
(ถ้า 100 ใบ ประมาณ 10 วัน)

ราคาขายปลีก : 40 หรือ 50 บาท ต่อชุด

ราคาขายส่ง : 35 บาท ต่อชุด

ลูกค้าเจ้าประจำ : นางกิ่ง บ้านไกลี้เดียงบ้านหม้อ

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 100 – 200 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ขนาดใหญ่กว่าหม้อจิ่มจุ่มของคนอื่น
(ทั่วไปทำประมาณ 2 ขนาด)

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 5D
ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อ
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อแกง
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางสมใจ อันฤทธิ์
อายุ : 56 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 2 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปากใน 16 เซนติเมตร , เส้นผ่าศูนย์กลางปากนอก 22
เซนติเมตร, รอบวงป่อง 81 เซนติเมตร, สูง 27 เซนติเมตร ถึงขอบปาก,
เส้นผ่าศูนย์กลางป่อง 24 เซนติเมตร
น้ำหนัก : -
ประโยชน์ใช้สอย : ต้มแกง
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 18 ใบ รวมฝา
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 4 วัน
ราคาขายปลีก : 40 หรือ 50 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 20 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : นางกิ่ง บ้านไกลเคียงบ้านหม้อ
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 30 – 40 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : มีลวดลายรอบปาก
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 1E
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อจิ่มจุ่ม
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ^{*}
อายุ : - เพศ : -
บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : 20 x 25 เซนติเมตร
น้ำหนัก : 1.7 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ใส่จิ่มจุ่ม
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : -
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -
ราคาขายปลีก : ชุดละ 30 บาท
ราคาขายส่ง : -
ลูกค้าเจ้าประจำ : -
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : -
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : กะทัดรัด
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 2E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อหุง (เล็ก)

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.ขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 17 x 22 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 1.3 กิโลกรัม

ประโยชน์ให้สอย : -

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 50 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน

ราคาขายปลีก : 10 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 7 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : -

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 300 – 400 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : ขนาดเล็ก

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 3E
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อแกง
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ^{*}
อายุ : - เพศ : -
บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : 19 x 21 เซนติเมตร
น้ำหนัก : 1.8 กิโลกรัม
ประโยชน์ให้สอย : -
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 50 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -
ราคาขายปลีก : 10 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 10 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : คนในชุมชน
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 300 – 500 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 4E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ตุ่มใส่น้ำ

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 30 x 36 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 5.0 กิโลกรัม

ประโยชน์ให้สอย : -

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 20 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : 20 บาทต่อใบ

ราคาขายส่ง : 20 บาทต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลาง

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 100 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 5E
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ครก
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ
อายุ : - เพศ : -
บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : 18×16 เซนติเมตร
น้ำหนัก : 2.0 กิโลกรัม
ประโยชน์ให้สอย : -
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 50 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -
ราคาขายปลีก : -
ราคาขายส่ง : 9 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลาง (ปัจจุบันไม่ค่อยนิยมใช้)
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : ไม่แน่นอน
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 6E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : นางรำ

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : อีลอด

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 16 x 6 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 0.7 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้สำหรับผนังภายนอก

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 100 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : 5 บาท ต่อใบ

ราคาขายส่ง : 5 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลาง (บางครั้งที่มีการสั่งซื้อ)

จำนวนสินค้าต่อการสั่ง 1 ครั้ง : "ไม่แน่นอน"

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 7E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ถ้วยนางเลิ้ง

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 19 x 8 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 0.9 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่อาหาร

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 100 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : -

ราคาขายส่ง : 10 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลาง (นานๆ ครั้งจะสั่ง)

จำนวนสินค้าต่อการสั่ง 1 ครั้ง : ไม่แน่นอน

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 8E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ก้อนเส้า

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.ขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 9 x 16 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 4.9 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้สำหรับรองหม้อ

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : -

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : -

ราคาขายส่ง : -

ลูกค้าเจ้าประจำ : -

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : -

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 9E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : นางแพะสาวไห่ม

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 16 x 4 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 0.5 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้สาวไห่มในอดีต

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 50 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : -

ราคาขายส่ง : 5 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลาง (ไม่ค่อยนิยมใช้)

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : ไม่นับนอน

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 10E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อน้ำ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ถ้วยนางเลิ้ง

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 24 x 10 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 2.0 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใส่ข้าว ใส่แกง

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 50 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่ริมเตียงดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : -

ราคาขายส่ง : 5 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลาง (ไม่ค่อยนิยมใช้)

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : ไม่แน่นอน

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 11E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์หม้อ

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อป่องดึง

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 22 x 24 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 1.8 กิโลกรัม

ประโยชน์ใช้สอย : ใช้สำหรับนึ่งปลา และใช้ทำขันมลอดช่อง มีลักษณะคล้ายหม้อนึ่งในปัจจุบันใช้นึ่งอาหารต่างๆ

จำนวนผลิตต่อวัน (เลพะปั้น) : 20 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : -

ราคาขายส่ง : 20 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : -

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 20 – 30 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 12E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : ตุ่มใส่น้ำ

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 32 x 34 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 5.5 กิโลกรัม

ประโยชน์ให้สอย : -

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 20 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : -

ราคาขายส่ง : 25 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : -

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 100 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 13E

ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา

บ้านหม้อ ตำบลเขวา อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : หม้อกะออม

ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -

ชื่อผู้ผลิต : กลุ่มปั้นหม้อ

อายุ : - เพศ : -

บ้านเลขที่ : 73 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ขนาด : 34 x 36 เซนติเมตร

น้ำหนัก : 5.8 กิโลกรัม

ประโยชน์ให้สอย : -

จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 15 ใบ

ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : -

ราคาขายปลีก : -

ราคาขายส่ง : 30 บาท ต่อใบ

ลูกค้าเจ้าประจำ : พ่อค้าคนกลาง

จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 50 – 100 ใบ

ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : -

คุณสมบัติอื่น ๆ : ให้เปิดได้

ทะเบียนเลขที่ 1F
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระถางดอกไม้ใหญ่
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางบัวไช แก้วกลาง
อายุ : 41 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 114 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 38 เซนติเมตร , รอบปาก 140 เซนติเมตร, รอบด้าน 121
เซนติเมตร, สูง 26 เซนติเมตร , รอบฐาน 78 เซนติเมตร ,
น้ำหนัก : 8.8 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ปลูกต้นไม้
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 15 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน
ราคาขายปลีก : 50 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : ไม่ขายส่ง
ลูกค้าเจ้าประจำ : นางบุญมี (รับไปขาย), ส่งขายเข้ากองทุน
จำนวนเงินค่าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 50 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : หนากว่าท้องตลาด
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 2F
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระถางดอกไม้ กลาง
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางบัวไช แก้วกลาง
อายุ : 41 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 114 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 31 เซนติเมตร , รอบปาก 121 เซนติเมตร, รอบด้าว 106
เซนติเมตร, สูง 28 เซนติเมตร , รอบฐาน 63 เซนติเมตร ,
น้ำหนัก : 6.3 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ปลูกต้นไม้
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 15 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน
ราคาขายปลีก : 30 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 25 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : นางบุญมี (รับไปขาย)
จำนวนสินค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 50 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : หนากว่าท้องตลาด
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ทะเบียนเลขที่ 3F
ทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา
บ้านหม้อ ตำบลเขวา อ.เมือง จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระถางดอกไม้ เล็ก
ชื่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้เรียกในชุมชน (ถ้ามี) : -
ชื่อผู้ผลิต : นางบัวไช แก้วกลาง
อายุ : 41 ปี เพศ : หญิง
บ้านเลขที่ : 114 หมู่ 11 ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
ขนาด : เส้นผ่าศูนย์กลางปาก 29 เซนติเมตร , รอบปาก 113 เซนติเมตร, รอบด้าน 97
เซนติเมตร, สูง 23 เซนติเมตร , รอบฐาน 61 เซนติเมตร ,
น้ำหนัก : 4.7 กิโลกรัม
ประโยชน์ใช้สอย : ใช้ปลูกต้นไม้
จำนวนผลิตต่อวัน (เฉพาะปั้น) : 15 ใบ
ระยะเวลาการผลิต (ตั้งแต่เริ่มเตรียมดินปั้นจนเผาเสร็จ) : 5 วัน
ราคาขายปลีก : 25 บาท ต่อใบ
ราคาขายส่ง : 20 บาท ต่อใบ
ลูกค้าเจ้าประจำ : นางบุญมี (รับไปขาย)
จำนวนเศษค้าต่อการส่ง 1 ครั้ง : 50 ใบ
ลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ : หนากว่าท้องตลาด
คุณสมบัติอื่นๆ : -

ภาคผนวก ช. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการมา และผลที่ได้รับตลอดโครงการ

สัญญาเลขที่ RDG51E0032

1. โครงการวิจัย

“การศึกษาคุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพปั้นหม้อของชุมชนบ้านหม้อ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มคนปั้นหม้อชุมชนบ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม”

2. สรุประยงานฉบับสมบูรณ์

รายงานในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2551 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2552

ชื่อหัวหน้าโครงการ : นายณพงศ์ นพเกตุ

หน่วยงาน : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและอนุรักษ์ศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและวิวัฒนาการของการประกอบอาชีพปั้นหม้อของชุมชนบ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 2) เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันและศักยภาพในการประกอบอาชีพปั้นหม้อ หมู่บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
- 3) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ คุณค่าและอัตลักษณ์ การประกอบอาชีพปั้นหม้อของชุมชนบ้านหม้อ
- 4) เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพปั้นหม้อร่วมกันของคนปั้นหม้อ หมู่บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

4. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมและผลที่ได้รับตลอดโครงการ

กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินงานจริง	ผลการดำเนินงานตามจริง	วัตถุประสงค์ที่บรรลุ
1 ประชุมเตรียมความพร้อมทีมดำเนินการ	กิจกรรมที่ 1 “ประชุมเตรียมความพร้อมทีมดำเนินการ และพัฒนาโจทย์ร่วมกัน”	1 เวทีพัฒนาโจทย์โครงการร่วมกัน ทีมวิจัย-พี่เลี้ยง เข้าใจปัจจุบันอาชีพปั้นหม้อ / ได้ประเด็นร่วม เพื่อสรุปเป็นโจทย์	ข้อ 1, 2
2 ประชุมทำความเข้าใจ	กิจกรรมที่ 2 “ประชุม	2 เวทีซึ่งแจ้งโครงการและ	ข้อ 1, 2

<p>กับชุมชน ขยายกลุ่ม เครือข่ายการพัฒนาใน ชุมชน</p>	<p>ทำความเข้าใจกับ ชุมชน ขยายกลุ่ม เครือข่ายการพัฒนาใน ชุมชน”</p>	<p>แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ชาวบ้าน อาจารย์ นิสิต) โดยอาจารย์อธิบาย โครงการ แนะนำนิสิต ช่วยงาน เกรินถึงการดูงาน / ชาวบ้านได้เห็นภาพวิธี ทำงาน รู้จักกับอาจารย์ นิสิต ได้ความรู้ใหม่ / ยังไม่ มีการขยายเครือข่ายไปสู่ นอกกลุ่มบ้านหม้อ</p>	
<p>3 ประชุมทีมออกแบบ เครื่องมือการศึกษา ข้อมูล</p>	<p>กิจกรรมที่ 3 “ประชุม^{ทีมออกแบบเครื่องมือ^{การศึกษาข้อมูล}}”</p>	<p>3 เวทีแบ่งงานศึกษาข้อมูล – ทานข่าวร่วมกัน <u>วิธีการ</u> - แบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม เลือกหัวหน้า / อาจารย์ / ผู้จัดและรายงาน - ระดมสมอง ประเด็นที่จะ^{เก็บข้อมูล} เล่าเรื่องราว ความรู้ ความรู้สึก การบัน^{หม้อใบราษณ} - แบ่งกันไปเก็บข้อมูล <u>ผลที่เกิด</u> – ได้กกลุ่ม 4 กลุ่ม^{คือ} 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ชุมชน 2) ศึกษาประวัติและองค์ ความรู้ 3) ศึกษากระบวนการผลิต หม้อ 4) ศึกษาการตลาด การ ขาย</p>	<p>ข้อ 1, 2</p>
<p>4 ศึกษากระบวนการข้อมูล 4.1 ประวัติความเป็นมา ของอาชีพและคนบัน 4.2 องค์ความรู้เดิมด้าน เทคโนโลยี รูปแบบ วิธีการ บัน 4.3 สภาพชุมชน</p>	<p>กิจกรรมที่ 4 “ทีมวิจัย^{และชาวบ้านร่วม^{ศึกษากระบวนการข้อมูล}}”</p>	<p>4 จัดเวทีคุยและค้นข้อมูล จาก 4 กลุ่มย่อย นิสิตช่วย จดบันทึก ประมวลข้อมูล <u>วิธีการ</u> – ชาวบ้านแต่ละ กลุ่ม คือ ข้อมูลพื้นฐาน, ประวัติและองค์ความรู้, การ ผลิต และการตลาด ให้ ข้อมูล นิสิตบันทึกในเวที มี</p>	<p>ข้อ 1, 2</p>

<p>วิัฒนาการ ที่ส่งผลต่ออาชีพ</p> <p>4.4 สถานการณ์ ปัญหาศักยภาพอาชีพบ้านหม้อ</p>		<p>รายงานสรุป</p> <p><u>ผลที่เกิด</u> – ได้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม จากการระดมความเห็นจากชาวบ้าน จึงได้ทบทวนถึงอาชีพการบ้านหม้อ มองเห็นตัวตนและคุณค่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทีมวิจัยชาวบ้านยังขาดการจดบันทึก แต่บอกความภาคภูมิใจ ปัญหา วิธีการบ้านหม้อได้ใช้ชัดเจน 	
<p>5 นำเสนอข้อมูลกับชุมชนเพิ่มเติม ตรวจสอบข้อมูล กำหนดปัญหาร่วมกัน</p> <p>กิจกรรมที่ 5 “นำเสนอข้อมูลกับชุมชนเพิ่มเติม ตรวจสอบข้อมูล กำหนดปัญหาร่วมกัน”</p> <p>กิจกรรมย่อย 5.1 : เวทีทบทวนรูปแบบการเก็บข้อมูลร่วมกัน</p> <p>กิจกรรมย่อย 5.2 : เวทีทีมวิจัยชาวบ้านแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูล – ทanh ข้าวร่วมกัน</p>		<p>5.1 เวทีทบทวนรูปแบบการเก็บข้อมูลร่วมกัน</p> <p><u>วิธีการ</u> – อาจารย์จัดเวทีทบทวนการแบ่งกลุ่มเก็บข้อมูล / มีนิสิตฝึกงาน, ช่วยงาน เข้าร่วม / นำเสนอทางเลือกในการพัฒนาอาชีพ คือ เตาเผารูปแบบต่างๆ / ทีมวิจัยชาวบ้านแลกเปลี่ยนความคิดเห็น</p> <p><u>ผลที่เกิด</u> – เกิดความสนใจในเตาเผารูปแบบใหม่ แต่ยังไม่ตรวจสอบข้อมูล/ทดลองปฏิบัติ</p> <p>5.2 เวทีทีมวิจัยชาวบ้านแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูล – ทanh ข้าวร่วมกัน</p> <p><u>วิธีการ</u> – จัดเวทีการนำเสนอข้อมูลทั้ง 4 หัวข้อ ย่อย (ข้อมูลพื้นฐาน, ประวัติและองค์ความรู้, การผลิต และการตลาด)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์นำเสนอภาพรวมงานวิจัย โจทย์ที่กำลังค้นหา นิสิตฝึกงานช่วย 	<p>ข้อ 1, 2 และ 3</p> <p>ข้อ 1, 2 และ 3</p>

		เตรียมภาพ ข้อมูล Flip Chart - ให้ตัวแทนทีมวิจัย ชาวบ้านแต่ละกลุ่มเสนอ - ตรวจสอบข้อมูล และเปลี่ยนความคิดโดย อาจารย์ <u>ผลที่เกิด</u> - แต่ละกลุ่มเห็น ข้อมูล ของตนเอง เห็นความ เป็นมาของกลุ่มอาชีพบ้าน หม้อ ประวัติ เกิดการระลึก ถึงอุปกรณ์ดินเผาชนิดอื่นๆ นอกจากนอกจากหม้อไส่น้ำ เช่น ครก กระทะ ถ้วยอีเบะ ถ้วยอีเล้ง ฯลฯ มีความรู้สึก ผูกพันกับอดีต, เห็นข้อมูล กระบวนการผลิตหม้อ ความยากลำบาก อุปสรรค และมีข้อเสนอ โดยเฉพาะ เครื่องมือช่วยนวดดิน, อุปกรณ์และสถานที่สำหรับ การตากและเผาในฤดูฝน, <u>เห็นข้อมูลสภาพชุมชน และ การขยายการตลาด ซึ่งมี ประเด็น “ความ สมำเสมอ” หรือ “มาตรฐาน” ของหม้อดิน เพากีจัง มีขนาดและ คุณภาพของหม้อที่ไม่คงที่ มีความแตกต่างระหว่างคน ผลิตในชุมชนเดียวกัน ผู้ บ้านไม่สามารถกำหนด ราคา “ราคากลาง” ขายร่วมกันได้ ทำให้ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด ราคาได้</u>	
6 สังเคราะห์เรื่องคุณค่า	กิจกรรมที่ 6 “สังเคราะห์”	6.1 เปิดเวทีสำรวจ/	

และอัตลักษณ์ของอาชีพบ้านหม้อ	<p>คุณค่าและอัตลักษณ์ของอาชีพบ้านหม้อ - จัดทำทะเบียนผลิตภัณฑ์"</p>	<p>สังเคราะห์อัตลักษณ์กลุ่มบ้านหม้อ โดยการจัดทำทะเบียนผลิตภัณฑ์ – (ทานข้าวร่วมกัน)</p> <p><u>วิธีการ</u> – ผู้บ้านหม้อ ภาชนะเครื่องปั้นดินเผา เครื่องตกแต่ง ทุกๆ ชนิด นำผลิตภัณฑ์ของตัวเองออกมาแสดง / คณะกรรมการนิสิต ถ่ายภาพ วาดภาพ ทำตารางแบบฟอร์มผลิตภัณฑ์</p> <p><u>ผลที่เกิด</u> -ทราบว่าผู้บ้านหม้อคนใดมีความสามารถในการผลิตอะไร ความเร็วในการผลิต (ปริมาณเท่าไรต่อวัน) ขนาด รูปร่าง น้ำหนัก และราคาผลิตภัณฑ์</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>เว้นช่วงชาร์บ้านทำนา</p> <p>-----</p> <p>-----</p>	ข้อ 1, 2 และ 3
7 ศึกษาดูงานแหล่งที่เป็นต้นแบบการเรียนรู้และการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง	<p>กิจกรรมที่ 10 “กิจกรรมศึกษาดูงานแหล่งที่เป็นแบบการเรียนรู้และการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง”</p> <p>กรณีชุมชน เครื่องปั้นดินเผาต่างๆ เกวียน นครราชสีมา</p> <p>กิจกรรมที่ 14 “กิจกรรมศึกษาดูงานกระบวนการเตรียมดิน”</p> <p>(ชุมชนต่างๆ เกวียน)</p>	<p>7 ทีมวิจัยและกลุ่มคนบ้านหม้อได้ศึกษาดูงานแหล่งที่เป็นต้นแบบการเรียนรู้และการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง</p> <p><u>วิธีการ</u></p> <p>1. ศึกษาดูงานแหล่งที่เป็นแบบการเรียนรู้ชุมชนต่างๆ เกวียน นครราชสีมา</p> <p>2. ศึกษาดูงานและทดลองกระบวนการเตรียมดินชุมชนต่างๆ เกวียน นครราชสีมา</p> <p>ผลที่เกิด</p> <p>1. “ได้นำความรู้ด้านการ</p>	ข้อ 1, 2, 3 และ 4

		ผลิต การขาย เทคนิคการใช้เครื่องจักรทดแทน แรงงานคน มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาอาชีพบ้านหม้อ	
8 จัดเวทีประมวลความรู้ / กำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกัน	กิจกรรมที่ 7 “จัดเวทีประมวลความรู้และกำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกัน”	<p>8.1 เปิดเวทีทบทวนภาพรวมงานวิจัย งบประมาณและการแบ่งหน้าที่อีกรัง - ท่านข้าวร่วมกัน</p> <p><u>วิธีการ</u> – เนื่องจากเว้นช่วงที่นา จึงมาทบทวนกิจกรรมทั้งหมดที่ทำไป และวางแผนดำเนินการวิจัยต่อไป</p> <p><u>ผลที่เกิด</u> – เห็นภาพรวมกิจกรรมที่ได้ทำไป สิ่งที่ชาวบ้านคาดหวัง / ที่บริกรเข้าให้เห็น ความสำคัญของการจัดการข้อมูล กิจกรรมงบประมาณดำเนินการร่วมกับนักวิจัยชาวบ้าน</p> <p>8.2 เปิดเวทีตรวจสอบข้อมูล</p> <p><u>วิธีการ</u> – อาจารย์แต่ละกลุ่มนำข้อมูลด้านประวัติและองค์ความรู้, ด้านกระบวนการวิธีการผลิต, ด้านการขายและการตลาด ทบทวนกับทีมวิจัยชาวบ้าน</p> <p><u>ผลที่เกิด</u> - การปรับปรุงข้อมูลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น / วางแผนการพัฒนารูปแบบอาชีพการบ้านหม้อ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การทำทะเบียนผลิตภัณฑ์ และทดลองนำผลิตภัณฑ์มาจัดแสดงเพื่อจำหน่าย ที่อาคารศูนย์ 	ข้อ 1, 2, 3 และ 4

		<p>ผลงานนิสิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน หน้าคณะสถาปัตย ม.มหาสารคาม</p> <p>2. โครงการทดลองเดาเพา ความร้อนต่ำ</p> <p>3. โครงการหาพื้นที่เพา หม้อในหน้าฝน เป็นต้น</p>	
9 รายงานความก้าวหน้า	กิจกรรมพิเศษ รายงานความก้าวหน้า	<p>9 ได้เสนอความก้าวหน้า ของโครงการ เพื่อพัฒนา งาน / ได้เรียนรู้จาก โครงการอื่นๆ และ สก. วิธีการ ร่วมประชุมรายงาน ความก้าวหน้า (สถาบันวิจัยวัสดุรุกขเวช ศูนย์ฯนาดูน) ผลที่เกิด ได้ข้อสรุปสิ่งที่ดำเนินงาน มา วางแผนดำเนินการต่อ ถอดบทเรียนเป็นภาพสรุป</p>	
10 ประชุมเพื่อวางแผน ปฏิบัติการโครงการนำ ร่อง	กิจกรรมที่ 7 “จัดเวลา ประเมิณความรู้และ กำหนดแนวทางพัฒนา ร่วมกัน”	<p>10 ทีมวิจัยสามารถระบุ ประเด็นปัญหาใหญ่ของการ บันหม้อ / สามารถเลือก โครงการนำร่องที่นำไปสู่ การเพิ่มและรักษาคุณค่า ของผลิตภัณฑ์ และดำรง รักษาอัตลักษณ์ของอาชีพ บันหม้อโบราณได้ วิธีการ จัดเวลาที่ โสประมวลความรู้ และวางแผนโครงการนำ ร่อง ผลที่เกิด โครงการนำร่องและ แผนปฏิบัติ</p>	ข้อ 1, 2, 3 และ 4
11 ดำเนินการทดลอง ปฏิบัติการโครงการนำ ร่อง	กิจกรรมที่ 8 “กิจกรรม เยาวชนบันหม้อ”	<p>11 ทีมวิจัยร่วมกันดำเนิน โครงการนำร่องตามแผนที่ ได้วางไว้ ตามรายละเอียด</p>	ข้อ 1, 2, 3 และ 4

	<p>กิจกรรมที่ 9 “กิจกรรมส่งเสริมคุณค่าและอัตลักษณ์ (ละครบเยาวชน)”</p> <p>กิจกรรมที่ 12 “กิจกรรมปลูกป่าชุมชน”</p> <p>กิจกรรมที่ 13 “กิจกรรมปฏิบัติการทดลองสร้างเตาเผา” (กรณีเตาเผาความร้อนต่ำในอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชน)</p> <p>กิจกรรมที่ 15 “กิจกรรมปฏิบัติการทดลองกระบวนการเตรียมดินที่เหมาะสม”</p> <p>กิจกรรมที่ 16 “กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์”</p> <p>กิจกรรมที่ 17 “กิจกรรมสร้างสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาด”</p>	<p>แต่ละกิจกรรม วิธีการ ดำเนินโครงการตามรายละเอียด ผลที่เกิด</p> <p>ดู ตารางที่ 7.2 ผลลัพธ์ที่เป็นการสร้างสรรค์งานในชุมชน</p>	
12 สรุปวิเคราะห์ผลการทดลองปฏิบัติการ	<p>สรุปวิเคราะห์เป็นรายกิจกรรม สำหรับทุก กิจกรรมในข้อ 11 (กิจกรรมที่ 8, 9, 12, 13, 15, 16 และ 17)</p>	<p>12 ทีมวิจัยได้ร่วมกันสรุปวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการทดลองปฏิบัติการ วิธีการ วิเคราะห์ผลลัพธ์การทดลอง กิจกรรมที่ 8, 9, 12, 13, 15, 16 และ 17</p> <p>ผลที่เกิด</p> <ol style="list-style-type: none"> ทีมวิจัยเข้าใจและพึงพอใจผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทราบปัญหา อุปสรรคแต่ 	ข้อ 1, 2, 3 และ 4

		ลงทะเบียน เพื่อนำไปแก้ไข ต่อไป	
13 จัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินการโครงการนำร่องต่อชุมชน	กิจกรรมพิเศษเวทีนำเสนอผลการดำเนินการโครงการนำร่องต่อชุมชนและสังคม	<p>13 ทีมวิจัยได้นำเสนอผลลัพธ์ของโครงการนำร่องต่อชุมชน / เกิดการร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยกับชาวหมู่บ้านหม้อ</p> <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นำเสนอที่หมู่บ้านหม้อ 2. นำเสนอในเวทีวิจัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3. นำเสนอในเวที Thailand Research Expo 2009 ในกลุ่ม "เยี่ยวยาสยามด้วยศิลปะ" (ละครบเยาวชนบ้านหม้อ) <p>ผลที่เกิด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้เผยแพร่ผลการวิจัยปฏิบัติการขับเคลื่อนชุมชน 2. กลุ่มคนบ้านหม้อภาคภูมิใจและมีความสุข 	ข้อ 1, 2, 3 และ 4
14 สรุปผลวิจัยและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์	<p>จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์</p> <p>จัดทำบทความ "คุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพบ้านหม้อ หมู่บ้านหม้อ"</p>	<p>14 ได้ข้อสรุปผลการวิจัยประมวลเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ และบทความวิจัย (Research Paper) ตามภาคผนวก ก.</p> <p>วิธีการ</p> <p>จัดทำเล่มรายงาน บทความ เอกสารเผยแพร่</p> <p>ผลที่เกิด</p> <p>มีผลวิจัยที่สมบูรณ์ พร้อมเผยแพร่ได้</p>	ข้อ 1, 2, 3 และ 4

ตารางที่ 7.2 ผลลัพธ์ที่เป็นการสร้างสรรค์งานในชุมชน

กิจกรรม	ผลผลิต
1) กิจกรรมปลูกป่าชุมชน (กิจกรรมที่ 12)	ป่าชุมชนใหม่พื้นที่ประมาณ 6 ไร่ ทดแทนป่าชำรุดซึ่งสร้างทรัพยากรไม้ ทำฟืน เครื่องเรือน อาคารและอื่นๆ
2) กิจกรรมทดลองสร้างเตาเผาในอาคาร (กิจกรรมที่ 13)	เตาเผาในอาคารศูนย์เรียนรู้ชุมชน สำหรับเผาหม้อในถูفن
3) กิจกรรมเยาวชนปั้นหม้อ (กิจกรรมที่ 8)	กลุ่มเด็กและเยาวชน จิตสำนึกใหม่ของเด็กและกลุ่มคนปั้นหม้อ เพื่อสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาการปั้นหม้อดินเผา เครื่องปั้นดินเผา อุปกรณ์ตกแต่งและอื่นๆ
4) กิจกรรมส่งเสริมคุณค่าและอัตลักษณ์ด้วยละครเยาวชน (กิจกรรมที่ 9)	ความสุข ความสนุกสนาน ความสามัคคี, จิตสำนึกใหม่ของเด็กและเยาวชน ความภาคภูมิใจในชุมชน
กิจกรรม	ผลผลิต
5) กิจกรรมปฏิบัติการทดลองการนวดดินด้วยเครื่องยนต์ทดแทนการใช้แรงงานคน (กิจกรรมที่ 14 และ 15)	เครื่องนวดดินที่ประยุกต์มาจากชุมชนด่านเกวียน
6) กิจกรรมศึกษาดูงานรูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด ชุมชนด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (กิจกรรมที่ 10)	ความรู้ด้านการผลิต และการขยายจากชุมชนด่านเกวียน ซึ่งต้องมาประยุกต์ใช้ต่อไป
7) กิจกรรมพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ได้รับความคิดมาจากการศึกษาดูงาน (กิจกรรมที่ 16)	รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่เกิดจากความคิดของกลุ่มคนปั้นหม้อและเยาวชนคนรุ่นใหม่
8) กิจกรรมสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ (กิจกรรมที่ 17)	สื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ แผ่นพับ และ ป้ายไวนิลขนาดใหญ่ หมุนเวียนใช้ได้

5. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อ สภา.

- 1) ลักษณะการวิจัยโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (PAR) จำเป็นต้องชี้แจงทีมวิจัยชาวบ้าน เรื่องกระบวนการร่วมคิดและแก้ปัญหา โดยต้องแยกแยะให้เห็นว่าการสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างหรือจัดทำเครื่องมือประกอบอาชีพ เป็นส่วนประกอบของลงมา จากการมีส่วนร่วมคิดและร่วมกันวางแผนจัดการ และแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองซึ่งสำคัญเป็นอันดับแรก
- 2) อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงทีมวิจัยชาวบ้าน และผู้นำชาวบ้านเอง ย่อมคาดหวังผลที่เป็นรูปธรรมอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก จึงต้องใช้งานวิจัยนี้ ดึงชาวบ้านลูกขี้มาแก้ไขปัญหาตนเอง โดยสนับสนุนงบทดลองเพื่อพัฒนาบางส่วน ทำให้ผลการวิจัยบรรลุการเปลี่ยนแปลงความเคยชิน "การรอรับ" ได้บ้าง
- 3) จึงจำเป็นต้องจัดให้มีโครงการ (และงบประมาณเท่าที่จำเป็น) เพื่อการติดตามและประเมินผลต่อเนื่อง ประมาณปีละ 1 ครั้ง หลังเสร็จสิ้นงานวิจัยแล้ว เพื่อกำหนดช่วงเวลา ให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยกำลังความคิด ความพยายามของชุมชนเองเท่าที่จะทำได้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อต่อยอดงานวิจัย

ภาคผนวก ๒. บทความสำหรับการเผยแพร่ บทความวิจัย

คุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพปั้นหม้อของชุมชนบ้านหม้อ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มคนบ้านหม้อชุมชนบ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

Values and Identity of the Traditional Earthenware-making Group at Ban-Mor Village for the proper Vocational Development of the Group, in Kwow Sub-district, Muang District, Mahasarakham Province

ณ พงศ์ นพเกตุ¹, วรวิทย์ จันทเดช¹, สุนทรี ถูกจิตต์¹, อนุวัฒน์ การถัก¹, รังสิตธี ตันสุข¹, ลัคณา วงศ์สวัสดิ์¹, สุปานี ลักษณะศิโภ¹, สาวารินทร์ ปราณชลีถิรรัตน์^{1,2}, กลุ่มคนบ้านหม้อ^{2,3} Napong Nophaket¹, Worawit Chantadet¹, Suntaree Toogjit¹, Anuwat Karnthak¹, Rangsit Tunsukee¹, Lakkana Wongsawat¹, Supanee Laksanasiyo¹, Skowrin Pranchaleethirawat², Ban-Mor pot-makers group³

¹ อาจารย์ประจำ, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนิยมศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำ, คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ กลุ่มคนบ้านหม้อดินเผาแบบโบราณ (กลางแจ้ง) หมู่บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (กลุ่มแม่น้ำงา วงศ์ชาลี)

¹ Lecturer, Faculty of Architecture, Urban Design and Creative Arts, Mahasarakham University

² Lecturer, Faculty of Fine Arts

³ Pot-makers Group, Ban-Mor Village, Kwow sub-district, Mahasarakham province, Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาคุณค่าและอัตลักษณ์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ของกลุ่มอาชีพบ้านหม้อดินเผา กรรมวิธีในรายงานของ "กลุ่มคนบ้านหม้อ" หมู่บ้านหม้อ ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยมีความ มุ่งหมายเพื่อ 1) รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการบ้านหม้อซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน สนับสนุนให้มี การนำมาประยุกต์ใช้ พัฒนาและถ่ายทอดต่อไป 2) สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ ปัญหาและพัฒนาอาชีพบ้านหม้อโดยเริ่มจากภายในชุมชน 3) ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาอาชีพบ้านหม้อ ที่เหมาะสมกับชุมชน คณะผู้ศึกษาวิจัยประกอบด้วยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมกับกลุ่มคนบ้านหม้อซึ่งมีจำนวนประมาณ 30 คน ที่เป็น "เป้าหมายและศูนย์กลาง" ของการวิจัย และมีชาวบ้านทั่วไปเข้าร่วม อีกส่วนหนึ่ง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ใช้การเก็บข้อมูลทั้งระดับข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการลงพื้นที่สำรวจ สังเกตการณ์สภาพของชุมชนและกิจกรรมในกลุ่ม และระดับข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และใช้การวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิบัติการ การสรุปผลและติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มคนบ้านหม้อเห็นการบ้านหม้อเป็นทั้ง "วิถีชีวิต" ที่เป็นหัวใจทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน มากกว่า เป็นเพียงแค่อารีชีพ และ 2) กลุ่มคนบ้านหม้อสามารถแก้ปัญหาอาชีพในลักษณะที่มีความยั่งยืนด้วยตัวเองได้ เมื่อได้รับการสนับสนุนให้ร่วมกันคิดเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นกระบวนการ ผ่านวิธีการล้อมวงคุยและเปิด ใจคุยหรือ "ໂສเหล່" ร่วมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล ดูงานตัวอย่างที่ดี ปฏิบัติการทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ทั้งนี้ โดยผ่านกิจกรรมพัฒนาอาชีพบ้านหม้อต่างๆ ดังนี้ 1) ร่วมกันปลูกป่าทดแทนต้นไม้ ที่ถูกตัดทำฟืน 2) ร่วมทดลองสร้างเตาเผาได้หลังคาที่ใช้ได้ในฤดูฝน 3) ร่วมถ่ายทอดความภาคภูมิใจและ กรรมวิธีการบ้านดินและบ้านภาชนะให้ลูกหลานในชุมชน ผ่านกิจกรรมสอนบ้านและกิจกรรมละคร 4) ร่วมพัฒนา รูปแบบการนวดดินด้วยเครื่องยนต์ทดแทนการใช้แรงงานคน และ 5) ร่วมพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ ได้รับความคิดมาจากการศึกษาดูงาน เป็นต้น สรุปได้ว่า กลุ่มคนบ้านหม้อจังหวัดมหาสารคามมีคุณค่าและอัตลักษณ์ดั้งเดิมของอาชีพตนเองอยู่แล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้พัฒนาอาชีพตนเองได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน ทั้งนี้เมื่อได้รับการสนับสนุนให้คิดแก้ปัญหาอาชีพด้วยตนเองอย่างถูกวิธี

คำสำคัญ : คุณค่าและอัตลักษณ์, การพัฒนาอาชีพอย่างมีส่วนร่วม, วิถีชีวิตกลุ่มบ้านหม้อ, การ แก้ปัญหาด้วยตนเอง

Abstract

This research studies values and identity, in tangible and intangible forms, of the traditional earthenware-making group (pot-makers) living in Ban-Mor village, Khow sub-district Mahasarakham province, Thailand. Its aim is three-folds; 1) Collecting the traditional wisdom of pot-making in order to support its development for next generations 2) Setting the collective learning process to solve problems and develop the career, beginning by and within the community 3) Collectively planning for the proper development of pot-making career. Researchers are lecturers from Mahasarakham University together with the pot-makers themselves, as the center and the goal of this research. The research is in qualitative form. It uses Participatory Action Research (PAR) method. The process includes primary and secondary data collections, data analyzing and synthesizing, practicing, concluding and evaluation. The results show two points. Firstly, the pot-makers perceive pot-making as their *way of life*, the social and economical substance of their community, rather than just career. Secondly, in spite of lacking experience to solve their own problems, the group is able to analyze and solve the problems by themselves in more sustainable ways than development projects created by outsiders. The group is supported to collectively think to solve their problems in right process. It includes group dialogue, searching and analyzing the data and the traditional wisdom, synthesizing their own value and identity, visiting good practice and practicing problem-solving. The pot-makers create actions including 1) Planting trees for wood to be used for fuel, furniture and building 2) Building new pot-burning stove that can be used in rainy season 3) Training pot-making to village children 4) Children's stage play to teach the *history and proud* of the village 5) Applying new technique by using electrical soil-compressing machine, replacing man labor and 6) Develop new design for earthenware and pottery to expand their products, inspired by best practice (Dan-Kwien). The research concludes that the pot-makers at Ban-Mor inherit their own values and identity. They are substantial to develop their uniquely inherited career in suitable and sustainable way. Finally, the self-development process will succeed only if be the villagers supported to resolve their problems based on their capacity in the right ways.

Keywords: Values and Identity, Participatory Vocational Development, Earthenware-Makers' Way of Life, Self-determining Problem Solving

บทนำ

ชุมชนบ้านหม้อก่อตั้งมานานกว่า 200 ปี เป็นชุมชนที่ได้อพยพมาจากโครงสร้างเมืองมาพำเพณแล่งทำาเดินหนีภัยลักษณะดี ก็พากันตั้งกรากประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด คือการบ้านหม้อและภาชนะดินเผา และนำไปเป็นสินค้าแลกเปลี่ยนกับชาวสารและสินค้าอื่นๆ กับหมู่บ้านใกล้เคียง ชาวบ้านหม้อจึงมิได้ทำการเกษตร ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงไม่มีที่นาเป็นของตนเอง อาชีพบ้านหม้อจะทำได้ในช่วงฤดูแล้ง ตั้งแต่เดือนธันวาคม – เมษายน ปีไหนแล้งมากก็จะมีช่วงเวลาทำယาขึ้นถึงช่วงเดือนพฤษภาคม ส่วนฤดูฝนไม่ค่อยได้ทำ เพราะดินจะฉ่ำน้ำ จึงใช้ลานดินในการเผาหม้อไม่ได้ และเนื้อดินที่บ้านหม้อจะไม่แห้งสนิก หม้อที่ได้จะไม่มีคุณภาพ ดังนั้นชาวบ้านส่วนใหญ่จึงเริ่มมีผลิตให้ได้มากในช่วงฤดูแล้ง เพาและเก็บไว้ค่อยๆ ทยอยออกนำขายแลกเปลี่ยนในช่วงฤดูฝน ในช่วงฤดูฝนเชิงบ้านหม้อไม่ได้ก็จะรับจ้างทั่วไป หรือพอยพ้ายกิ่นไปรับจ้างที่ต่างจังหวัดในช่วงแรกมีผู้อพยพเข้ามาเพียงแค่ 4 – 5 ครัวเรือน ต่อมาจึงขยายเพิ่มมากขึ้น

การบ้านหม้อของชาวบ้านหม้อนั้น เป็นการทำเครื่องบ้านดินเผาประเภท Earthenware โดยใช้ดินที่มีคุณสมบัติเหนี่ยวมีความยืดหยุ่นดี จากแหล่งดินธรรมชาติใกล้หมู่บ้าน คือหนองเลิงเบี้ยญ นำดินมาขึ้นรูปด้วยมือและหินดุเต่งรูปทรงของหม้อ เมื่อผิงภาชนะที่บ้านแห้งได้ที่แล้วจึงนำไปเผาโดยการวางเรียงช้อนกันบนลานดินโล่ง ใช้แกลบ ฟาง และฟืนสูม จุดไฟเผาจนดินได้รับความร้อนถึงจุดสูงตัวจะเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติไป จนมีลักษณะแข็งและแกร่ง สามารถใช้เป็นภาชนะบรรจุน้ำหรืออาหารได้แต่มีความพรุนตัวและดูดซึมน้ำค่อนข้างสูง ในอดีตหม้อดินเผาเป็นภาชนะที่เป็นที่ต้องการมากเป็นสินค้าที่มีราคา เพราะมีประโยชน์ใช้สอยจำเป็น เช่น ภาชนะเก็บน้ำดื่ม หม้อหุงต้มอาหาร เตาหุงต้ม เป็นต้น อาชีพบ้านหม้อจึงเป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้เป็นอย่างดี และการบ้านหม้อยังเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะช่างฝีมือและความชำนาญ

ในด้านศิลปะ ผู้ทำอาชีพบ้านหม้อจึงจัดอยู่ในกลุ่มของช่างฝีมือ มีใช้เพียงผู้ใช้แรงงาน แต่ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความเจริญด้านวัสดุทำให้มีการใช้ภาชนะและอุปกรณ์ใช้สอยที่ผลิตจากวัสดุอื่น มาทดแทนเครื่องบ้านดินเผาทำให้ความต้องการใช้หม้อดินเผา และอุปกรณ์ที่ทำจากดินเผาอื่นๆลดลง นอกจากนี้ความจำกัดของทรัพยากรชีว์ได้แก่ ดิน แกลบ ฟาง ฯลฯ ทำให้วัตถุดินที่ใช้ในการผลิตเหล่านี้หายากขึ้น หรือมีราคาในการจัดหาสูงขึ้นตามค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นในเศรษฐกิจปัจจุบัน แต่ชาวชุมชนบ้านหม้ออย่างยึดอาชีพเดิมเนื่องจากยังมีความต้องการหม้อดินเผาและอุปกรณ์ดินเผาจากแหล่งชุมชนน้อย และด้วยเหตุผลที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินทำนาเป็นของตนเอง และความชำนาญในการบ้านหม้อดินเผาที่ถ่ายทอดมาจากการบ้านหม้อปัจจุบัน ทำให้ชาวบ้านหม้อส่วนหนึ่งยังคงสืบทอดอาชีพบ้านหม้อมาจนถึงปัจจุบัน แต่ด้วยสภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น ในขณะที่ราคาหม้อดินเผาที่ขายไม่ได้ปรับตัวสูงขึ้นมากนัก ชุมชนจึงประสบบัญหารายได้ไม่เพียงพอ กับสภาวะการครองชีพในปัจจุบัน ทำให้ต้องรีบเร่งผลิตหม้อจำนวนมากเพื่อให้มีรายได้มากพอ กับความต้องการใช้จ่ายของครอบครัว เกิดการเร่งผลิต ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของเนื้อดินที่เผาเป็นภาชนะมีความแกร่งน้อยลง ดินมีความพรุนตัวสูงขึ้น ทำให้ลูกค้าที่ซื้อหม้อไปเห็นว่าคุณภาพของหม้อไม่ดีเหมือนเมื่อก่อน นอกจากนี้ลักษณะการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านหม้อเป็นการผลิตตามรูปแบบและจำนวนที่ลูกค้าสั่ง หรือผลิตตามรูปแบบที่จำหน่ายอยู่แล้วเป็นประจำ โดยราคามหาศาลค่อนข้างคงที่ในขณะที่ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ชาวชุมชนบ้านหม้อจึงอยู่ในฐานะผู้ผลิตที่ไม่มีอำนาจต่อรอง และในบางครั้งความจำเป็นในด้านค่าครองชีพทำให้ชาวบ้านบางรายยอมลดราคาขายลง เพื่อให้สินค้าของตนสามารถขายได้ก่อนคนอื่น ทำให้เกิดปัญหาการตัดราคากันเอง ส่งผลให้ลูกค้าซึ่งเป็นพ่อค้าคนกลางที่

ซึ่งไปจำหน่ายต่อในพื้นที่อื่นสามารถต่อรองและกำหนดราคาได้ ชาวบ้านจึงไม่มีทางเลือกอื่นในการเพิ่มรายได้ของตนให้สมดุลกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันชุมชนบ้านหม้อมีประชากร 825 คน 215 หลังคาเรือน อยู่จริง 175 หลังคาเรือน มีเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ (ข้อมูลจากการสำรวจณ nabang วงศ์ชาลี เมื่อวันที่ 13 มี.ค. 2551) กำลังการผลิตหมอดินเผาของผู้บ้าน 1 คนคือ 20 – 25 ใบต่อวัน หากขายส่งราคาใบละ 30 บาทคิดเป็นรายได้ 600 – 750 บาทต่อวัน ใช้ต้นทุนค่าวัสดุติด ประมาณ 100 – 300 บาทต่อวัน จึงเหลือเป็นรายได้ 300 – 650 บาทต่อวัน (แต่ไม่แน่นอน) ตลาดที่ส่งไปจำหน่ายได้แก่ อุบลราชธานี ขอนแก่น ยโสธร ก加快发展 โดยพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงที่บ้านหม้อ แล้วนำไปขายต่อยังที่ต่างๆ

เมื่อปี พ.ศ. 2545 หน่วยงานของรัฐได้เข้ามาจัดให้มีการตั้งกลุ่มขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ แต่ไม่ประสบความผลสำเร็จนัก เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเท่าที่ควร เนื่องจากชาวบ้านไม่มีความพร้อมที่จะสละเวลา มาร่วมทำงาน รวมกลุ่ม และเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตตามแบบ เทคโนโลยีใหม่ที่ทางภาครัฐให้การส่งเสริม เพราะชาวบ้านยังต้องเร่งทำการผลิตเพื่อให้มีรายได้ต่อวัน ให้เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายในการครองชีพและเลี้ยงครอบครัว จึงขาดการรวมกลุ่มตั้งแกนนำเพื่อของบสนับสนุนจากทางภาครัฐ

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานหลายหน่วยที่ได้เข้ามาดำเนินการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ เช่น พัฒนาชุมชน อุตสาหกรรม พานิชย์จังหวัด โดยได้เข้ามาพัฒนาด้านอาชีพบ้านหม้อ เช่น ช่วยทำปืนหมุนให้มีการฝึกทำเซรามิก สอนวิธีการเผาโดยใช้เตาเผาเชื้อเพลิงแก๊ส แต่ปัจจุบันไม่ได้มีการใช้เตาเผา ดังกล่าวในการผลิตอีก เนื่องจากชาวบ้านพบว่า ด้านทุนการผลิตโดยใช้เตาแก๊สสูงกว่าการเผาบนลาน โลง โดยใช้เชื้อเพลิงแบบเดิม ในกระบวนการวิจัยได้สรุปประเด็นปัญหาสำคัญ ของกลุ่มคนบ้านหม้อ ได้แก่ 1) วัตถุติด 2) เทคโนวิธีการผลิต 3) สถานที่ 4) รูปแบบผลิตภัณฑ์ 5)

แรงงาน 6) ตลาด และ 7) สุขภาพ (ข้อสรุปจากการล้อมวงคุย หรือโสเชล)

กลุ่มอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง และนักวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นอีกกลุ่มนี้ที่ได้เข้าไปศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนบ้านหม้อมาระยะหนึ่ง และได้ร่วมกับชุมชนวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างรอบด้านดังกล่าว ทางทีมวิจัยและชุมชนบ้านหม้อได้มีความเห็นร่วมกันว่า กระบวนการดำเนินการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในช่วงต่อไป ควรจะเริ่มจากคนในชุมชนเป็นหลัก เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ตรงเป้าหมายความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมความนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อการพัฒnar่วมกัน คุณภาพนักวิเคราะห์เป็นเพียงผู้เข้ามาทางหนุนเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของชาวบ้านเท่านั้น

ดังนั้นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยซึ่งมีความสนใจเรื่องงานออกแบบผลิตภัณฑ์ มีความคุ้นเคยกับชุมชน และต้องการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่มีคุณภาพน้ำหนักเป็นศูนย์กลาง จึงมีพร้อมที่จะเข้ามาร่วมกับชุมชนเพื่อการค้นหาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โดยจะเข้ามาร่วมกับศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความเปลี่ยนแปลง คุณค่าและอัตลักษณ์ของการบ้านหม้อ และแนวทางที่จะเป็นไปของชุมชนให้มีความชัดเจน เพื่อการวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยเน้นให้ชุมชนตระหนักร่วมในคุณค่าของท้องถิ่น และตัวตน ผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของอาชีพบ้านหม้อและกลุ่มคนบ้านหม้อ หมู่บ้านหม้อ ต. เขาวา อ. เมือง จ. มหาสารคาม
- เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหาและศักยภาพในการประกอบอาชีพบ้านหม้อ หมู่บ้านหม้อ ต. เขาวา อ. เมือง จ. มหาสารคาม
- เพื่อสังเคราะห์ องค์ความรู้สำคัญในการบ้านหม้อ มาปรับใช้ในการพัฒนาอาชีพบ้านหม้อของคนบ้านหม้อในระยะต่อไป

4. เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพบ้านหม้อร่วมกัน ของคนบ้านหม้อ หมู่บ้านหม้อ

ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

5. เพื่อร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาอาชีพบ้านหม้อที่เหมาะสมกับคนบ้านหม้อ

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1) ขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย

ชุมชนบ้านหม้อ ต.เขวา อ.เมือง จ.มหาสารคาม

2) ประชากรในการวิจัย

ชาวชุมชนบ้านหม้อที่ประกอบอาชีพบ้านหม้อจำนวน 70 ครัวเรือน แบ่งออกเป็น

2.1 กลุ่มคนบ้านหม้อ ซึ่งได้รวมกันเป็นกลุ่มอาชีพ มีจำนวนประมาณ 30 คน ที่เป็นเป้าหมายและศูนย์กลางของการวิจัย และ

2.2 ชาวบ้านทั่วไปที่ทำอาชีพบ้านหม้อ

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ระหว่างนักวิจัยจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนักปรัชญา ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสถาปัตยกรรมและศูนย์กลางของการวิจัย ใช้การเก็บข้อมูลทั้งระดับข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการลงพื้นที่สำรวจ สมมติฐาน และสังเกตการณ์สภาพของชุมชนและกิจกรรมของกลุ่มคนบ้านหม้อ และระดับข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล การทดลองปฏิบัติการ การสรุปผลและติดตามผลรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1) ประชุมเตรียมความพร้อมของทีมในการดำเนินโครงการ

2) ประชุมทำความเข้าใจกับชุมชนและขยายกลุ่มเครือข่ายการพัฒนาภายในชุมชน

3) ประชุมออกแบบเครื่องมือการศึกษาข้อมูล

4) ศึกษาร่วมข้อมูล

4.1 ประวัติความเป็นมาของอาชีพบ้านหม้อ และคนบ้านหม้อ

4.2 องค์ความรู้เดิมด้านเทคโนโลยีรูปแบบและวิธีการบ้านหม้อในอดีต

4.3 สภาพชุมชน วิถีการและการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่ออาชีพบ้านหม้อ

4.4 สถานการณ์ปัญหาและตัวแปรทางการประกอบอาชีพบ้านหม้อในปัจจุบัน

5) นำเสนอข้อมูลกับชุมชนเพื่อเพิ่มเติมและตรวจสอบข้อมูล กำหนดปัญหาร่วมกัน

6) สังเคราะห์เรื่องคุณค่าและอัตลักษณ์ของอาชีพบ้านหม้อ

7) ศึกษาดูงานแหล่งที่เป็นต้นแบบการเรียนรู้ และการพัฒนาในด้านที่เกี่ยวข้อง

8) จัดเวลาประมวลองค์ความรู้และกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

9) รายงานความก้าวหน้า

10) ประชุมวางแผนปฏิบัติการโครงการนำร่อง

11) ดำเนินการทดลองโครงการนำร่อง

11.1 เทคนิคการเตรียมดินโดยลดการใช้แรงงานคน

11.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์บ้านหม้อ

11.3 เทคนิคการเพาะหม้อที่ประยุกต์ มีคุณภาพ เหมาะสมกับชุมชนบ้านหม้อ

12) สรุปวิเคราะห์ผลการทดลองปฏิบัติการ

13) เสนอผลโครงการนำร่องต่อชุมชน

14) สรุปผลวิจัยและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษา

เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีเจ้าของปัญหาคือกลุ่มคนบ้านหม้อ เป็นเป้าหมายและศูนย์กลางของการวิจัย ผลการศึกษาในเรื่องคุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพ เพื่อการพัฒนารูปแบบอาชีพบ้านหม้อ จึงสามารถสรุปผลเป็น 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ผลผลิต องค์ความรู้จากการศึกษา (Output)

ระดับที่ 2 ผลลัพธ์ จิตสำนึกระบกิจกรรมชุมชนเพื่อพัฒนาอาชีพ จากกระบวนการวิจัยเชิงพัฒนา (Outcome)

ระดับที่ 3 ผลกระทบ กระบวนการจัดการใหม่ กลไกการจัดการที่เข้มแข็งขึ้น (Impact)

ระดับที่ 4 การเรียนรู้ของทีมผู้วิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (Learning and Knowledge Management)

ทีมวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มอาจารย์จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ และกลุ่มคนปั้นหม้อหมู่บ้านหม้อศึกษาข้อมูลร่วมกัน พบรезультатดังต่อไปนี้

1) ผลผลิต องค์ความรู้จากการศึกษา แบ่งออกเป็น 1.1 วิวัฒนาการการประกอบอาชีพปั้นหม้อ หมู่บ้านหม้อ จังหวัดมหาสารคาม

1.2 สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาและศักยภาพของกลุ่มคนปั้นหม้อ

1.3 องค์ความรู้ ภูมิปัญญา คุณค่าและอัตลักษณ์การประกอบอาชีพปั้นหม้อ ของกลุ่มคนปั้นหม้อ

1.4 กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาอาชีพในรูปแบบที่เหมาะสม กับกลุ่มคนปั้นหม้อ

1.5 รูปแบบการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม

1.1) วิวัฒนาการการประกอบอาชีพปั้นหม้อ หมู่บ้านหม้อ จังหวัดมหาสารคาม

วิวัฒนาการและการสั่งสมภูมิปัญญาทำให้เกิดคุณค่าและอัตลักษณ์ของอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าการทำเครื่องปั้นดินเผาในปัจจุบัน ยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิม ด้วยกรรมวิธีการผลิตหม้อแบบโบราณ โดยการขึ้นรูปด้วยมือเปล่า มีอุปกรณ์การตีหม้อเพียงอย่างเดียว คือ "พินตุ" ผู้ปั้นเกือบทั้งหมดไม่ได้ใช้แป้นหมุนในการขึ้นรูปหม้อ เพียงแต่ว่างบนแท่นนั่งและเดินวนเพื่อปั้นหม้อให้มีรูปทรงที่ต้องการ และใช้วิธีการเผากลางแจ้ง ในปัจจุบันคงเหลือกลุ่มที่ใช้มือในการผลิตขึ้นปั้นเดินเผาแบบดั้งเดิม เช่นนี้ คือกลุ่มคนปั้นหม้อจังหวัดมหาสารคามเพียงกลุ่มเดียวของประเทศไทย นอกจากนี้ในอดีตที่ผ่านมา กลุ่มคนแรกรุ่มที่เดินทางมาตั้งรกรากที่หมู่บ้านหม้ออย่างมีอัตลักษณ์ที่

สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเล่นลิเก นอกจากความเป็น "ช่างฝีมือ" และ ค้ายาภานะดินเผาเป็นอาชีพหลัก โดยมีการทำเกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าว เพียงเพื่อยังเลี้ยงชีพเท่านั้น ผู้เฒ่าในหมู่บ้านเล่าให้ฟังด้วยความภาคภูมิใจ

1.2) สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาและศักยภาพของกลุ่มคนปั้นหม้อ

สถานการณ์ปัจจุบันของกลุ่มคนปั้นหม้อ ในชุมชนหมู่บ้านหม้อ นับได้ว่าอาชีพบ้านหม้ออย่างคงเป็นอาชีพหลักของหมู่บ้านสืบทอดเนื่องมาจากอดีต มีลักษณะความเป็นชุมชนที่พึงพาการผลิต "นอกภาคเกษตรกรรม" เป็นหลัก ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของหมู่บ้านนี้ ที่พบไม่มากนักในสังคมชนบทดังแต่อดีตนปัจจุบัน ในด้านปัญหาการประกอบอาชีพเนื่องจากชาวบ้านไม่มีความพร้อมที่จะสละเวลา มาทำงานรวมกลุ่มเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตตามเทคโนโลยีใหม่ที่ทางภาครัฐให้การส่งเสริม เพราะชาวบ้านยังต้องเร่งทำการผลิตเพื่อให้มีรายได้ต่อวันให้เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายในการครองชีพและเลี้ยงครอบครัว จึงขาดการรวมกลุ่มตั้งแกนนำเพื่อขับสนับสนุนจากทางภาครัฐ

สรุปปัญหาสำคัญของกลุ่มคนปั้นหม้อ

1) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ชาวบ้านที่บ้านหม้อขายส่วนใหญ่ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีนัก เนื่องจากรายได้จากการบ้านหม้อขายต่อวันได้ค่อนข้างน้อย บางครั้งไม่เพียงพอในการเลี้ยงดูครอบครัว และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการเลี้ยงดูบุตรและการศึกษา

2) ปัญหาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจุบันในชุมชนบ้านหม้อมีชาวบ้านส่วนหนึ่งที่บ้านหม้อเป็นอาชีพหลัก ส่วนที่ไม่ได้บ้านหม้อก็มี เมื่อมีการเพาหม้อและเกิดควันไฟก็เป็นปัญหารบกวนต่อบ้านข้างเคียงได้ ปัจจุบันจึงพยายามย้ายมาใช้พื้นที่ส่วนกลางของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่โล่งที่อยู่ภายนอกเพื่อให้ไม่เกิดปัญหารบกวนอันอาจเป็นสาเหตุของความขัดแย้งในชุมชน

3) ปัญหาทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยหลักในการผลิตหม้อของชาวบ้านหม้อคือดินเหนียวซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่มาแต่ครั้ง

โบราณ ด้วยเหตุที่ชาวบ้านหม้อเลือกเอาที่แห่งนี้ เป็นที่ตั้งกราก เพราะเป็นแหล่งดินดีเหมาะสมแก่การบันหม้อนั้นเอง แต่เวลาที่ผ่านมาตั้ง 200 ปี ทำให้การชุดดินรอบแหล่งน้ำทำได้ยากขึ้น เพราะขอบเขตของที่ดินที่มีการถือครองโดยรอบสระน้ำ การชุดดินจึงไม่สามารถขยายพื้นที่ออกไปรอบนอกได้ จึงต้องชุดดินในกันสระน้ำ ซึ่งมีความยากลำบากขึ้น โดยเฉพาะในฤดูหนาน้ำในสระจะเย็นมาก ส่วนปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น พืน ฟ่าง แกลบ ฯลฯ ก็ต้องหาซื้อและมีราคางสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ในปัจจุบันบ้านเรือนห้องอยู่อาศัยในชุมชนหนาแน่นขึ้น ควรไฟจากการเผาหม้อจึงส่งผลกระทบต่อคนอื่นมากยิ่งขึ้น

4) ปัญหาด้านการเมืองและความเข้มแข็งของชุมชนเนื่องจากความจำเป็นในการผลิตหม้อเพื่อขายหารายได้ลักษณะวันต่อวัน ทำให้ชาวบ้านไม่มีความพร้อมสละเวลาการร่วมมกันคิด ดังกล่าวแก้ปัญหาอาชีพตนเอง การรับการสนับสนุนจากรัฐและหน่วยงานภายนอก โดยนำโครงการริเริ่มใหม่เข้ามาโดยที่กลุ่มคนบ้านหม้อไม่ได้ร่วมคิดแก้ปัญหาให้ตนเองดังแต่แรก เช่น เทคนิคเตาเผาด้วยแก๊ส เตาเผา SMEs (เตาเผาสามรูป) ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ปรากฏว่าเมื่อหมดระยะเวลาการสนับสนุน กลุ่มคนบ้านหม้อในชุมชนไม่ได้ใช้งานอุปกรณ์การผลิตใหม่ๆ เหล่านั้นต่อเนื่อง เนื่องจากไม่คิดว่าเหมาะสมกับตนเอง ราคาก่าแก๊สแพงเกินไป เนื่องจากไม่เข้าใจในวิธีการเผาที่ถูกต้อง ทำให้หม้อที่ได้ไม่ได้คุณภาพเป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งระหว่างผู้นำ เมื่อสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) มีความเห็นขัดแย้งกัน ทำให้ชาวบ้านขาดความสามัคคีในการรวมกลุ่มกันคิดมากยิ่งขึ้น

5) ปัญหาด้านกระบวนการผลิต แบ่งออกเป็น วัตถุดิบ

เทคโนโลยีการผลิต

สถานที่

รูปแบบผลิตภัณฑ์

แรงงาน

ตลาด

สุขภาพ

ศักยภาพของชุมชน เป็นความภาคภูมิใจและความรักในวิถีชีวิตการบ้านหม้อ มีการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อทำงานร่วมกัน ผูกคุยกัน แม้ยังไม่สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ แต่เป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

1.3) องค์ความรู้ ภูมิปัญญา คุณค่าและอัตลักษณ์ของกลุ่มคนบ้านหม้อ

ในปัจจุบันชาวบ้านบางส่วนที่ยึดอาชีพบ้านหม้อสืบต่อจากบรรพบุรุษจะชุดดินจากรอบๆ หนองเลิงเบี้ยญ มาใช้ในการบ้านหม้อ และหาวัตถุดิบอื่นๆ มาเป็นส่วนประกอบตามกรรมวิธีการผลิตแบบเดิม

ขั้นที่ 1 เตรียมดินเหนียวค่อนข้างเหลวที่ชุดขึ้นมา จากหนองน้ำนำมาผสมกับแกลบเพื่อทำเป็นดินเชื้อ

ขั้นที่ 2 ดินผสมแกลบที่เผาแล้วจะนำไปปูดให้ละลายดีเพื่อผสมเป็นดินเชื้อในการบ้านหม้อ

ขั้นที่ 3 เมื่อนัดดินให้เข้ากันดีแล้ว ก็นำมาบันเป็น
เบ้า คือ การหล่อให้เป็นแท่งขนาดใหญ่หรือเล็ก
ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บัน

ขั้นที่ 4 การตีกันหม้อตัวยการใช้หินดุและไม้ตีใบران

ขั้นที่ 5 การเพาหม้อบนลานดินโล่งในหมู่บ้าน

ขั้นที่ 6 การเผากลางแจ้งโดยใช้ฟืน พ่าง
แกลบในการเผาจำนวนมาก

ขั้นที่ 7 เวลาเย็นช่วงบ้านมาเก็บหม้อที่เผาเสร็จ
กลับไปไว้ที่บ้านเพื่อรอผู้มารับซื้อ

นอกจากหน้าดินแล้วชาวบ้านหม้ายังผลิตภัณฑ์ดินเผาที่ผลิตตามรูปแบบที่มีผู้มาสั่งซื้อ

1.4) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาอาชีพในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มคนปั้นหม้อ หลังจากชาวบ้านได้ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยโดยการเก็บข้อมูลร่วมกับคณะกรรมการ จึงได้นำข้อมูลทั้ง 4 ส่วน มาเปิดเวทีสรุปผล ประกอบไปด้วย 1) ประวัติศาสตร์และภูมิปัญญา 2) สภาพปัจจุบันของหมู่บ้านและกลุ่มอาชีพ 3) กระบวนการผลิตหม้อดินเผา 4) การตลาดการขาย ข้อมูลจากเวทีสรุปทำให้นักวิจัยทั้งหมดเห็นภาพปัญหาและตัวกัยภาพในการใช้คุณค่าและอัตลักษณ์ ที่จะนำไปสู่การพัฒnarูปแบบอาชีพได้ดีเจนขึ้น ดังจะเห็นว่า เกิดกิจกรรมต่างๆ ตามมา ที่เป็นผลลัพธ์ในการสร้างจิตสำนึกและกิจกรรมพัฒนาอาชีพ ซึ่งจะเห็นต่อไป

1.5) รูปแบบการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม จากการวิเคราะห์ภูมิปัญญาดั้งเดิมและสภาพปัจจุบัน เมื่อนำมาเปิดเวทีสังเคราะห์สรุปผล เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา พบว่าอาชีพปั้นหม้อ-ตีหม้อดินเผาด้วยกรรมวิธีแบบโบราณนี้ เป็นวิถีชีวิตมากกว่าการเป็นเพียงอาชีพเพื่อการเลี้ยงหรืออยังชีพในการเปิดวงคุยระหว่างการสรุปผลขั้นกลาง ร่วมกับโครงการวิจัยอื่นๆ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ (สกอ. ฝ่ายวิจัยเพื่อห้องถัง) คนปั้นหม้อได้สะท้อนว่า "หม้อ เปรียบเหมือนชีวิต", "เกิดมาเห็นพ่อแม่ปั้นตั้งแต่จำความได้", "มีหม้อ ก็ยุ่นใจว่าเลี้ยงครอบครัวได้", "เห็นหม้อในบ้าน คือเห็นเงินทอง", "อย่างสืบทอดอาชีพนี้ให้ลูกหลาน" เป็นต้น สรุปความภาคภูมิใจซึ่งเป็นคุณค่าที่สำคัญที่สุดของกลุ่มคนปั้นหม้อ หมู่บ้านหม้อ ได้ดังนี้

- 1) คุณค่าของอาชีพปั้นหม้อ คือ การสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้จากการบรรบุรุษ
- 2) การปั้นหม้อ คือ วิถีของชีวิต ทำทุกวันไม่มีวันหยุด (ยกเว้นการหยุดเผากลางแจ้งในฤดูฝน)
- 3) หม้อดินเผาเป็นรายได้หลักทางเศรษฐกิจที่ใช้เลี้ยงดูครอบครัว ให้การศึกษาต่อลูกหลาน ส่วนการทำรับจ้างและงานอื่นๆ เป็นรายได้เสริม
- 4) ในทางสังคม กลุ่มคนปั้นหม้อมีความภาคภูมิใจ เพราะถือว่าเป็นวิถีชีวิตแท้จริงของหมู่บ้าน ที่สืบทอดมาประมาณ 200 ปี และการรวมกลุ่มทำให้มีบทบาทในหมู่บ้าน เช่น ครอบครัวของผู้ใหญ่บ้าน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ก็เป็นผู้นำสำคัญของกลุ่มคนปั้นหม้อ ในทางวัฒนธรรมกลุ่มคนปั้นหม้อมีบทบาทในกิจกรรมต่างๆ ของวัด หมู่บ้าน ตลอดจนการจัดงานประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ สำหรับการกำหนดรูปแบบการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับกลุ่มคนปั้นหม้อ จากร่างโสเหล่ (พูดคุย) กัน คือ

- 1) การแก้ปัญหาระยะปัจจุบันที่ต้องประสบทุกวันจากการปั้นหม้อ
- 2) การเรียนรู้เรื่องเตาเผากายได้หลังค่าที่สามารถใช้เผาได้ในฤดูฝน
- 3) การศึกษาดูงานในชุมชนอาชีพเครื่องปั้นที่ประสบความสำเร็จเชิงการตลาด (ชุมชนด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา) เพื่อนำมาใช้ในการพัฒnarูปแบบสินค้า

ทั้งนี้ ได้มีการค้นหาตัวกัยภาพการผลิตเพิ่มเติม โดยคณะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม "สำรวจจัดทำทะเบียนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาโบราณ" ของผู้มีอาชีพปั้นหม้อทั้งหมู่บ้าน รวมทั้งกลุ่มคนปั้นหม้อเอง ผลลัพธ์จากการนี้ ทำให้เห็นว่าชาวบ้านหม้อมีความสามารถผลิตเครื่องปั้นดินเผาได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับภูมิปัญญาที่ค้นพบจากการแบ่งกลุ่มสำรวจว่า ดังเดิมชาวบ้านสามารถผลิตภาชนะดินเผานิดต่างๆ ใช้เองในครัวเรือนและชุมชน เช่น หม้อ จาน กระ苔 กล่องใส่ข้าว บาตร พระ เป็นต้น และคณะผู้วิจัยได้นำตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านหม้อมาวางจัดจำหน่ายร่วมกับผลงานออกแบบของนิสิต ที่ศึกษาเล็กหน้าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยเป็นส่วนหนึ่งของการทดลองเพื่อพัฒนาช่องทางการตลาด ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้อีกด้วย

- 2) ผลลัพธ์ จิตสำนึกและกิจกรรมพัฒนาอาชีพของชุมชน จากการบูรณาการวิจัยเชิงพัฒนา

2.1) การสำรวจเพื่อสรุปปัญหาที่แก้ไข หลังจากทำการสำรวจปัญหาร่วมกับคณะผู้วิจัยที่มีกลุ่มคนปั้นหม้อเป็นศูนย์กลาง เกิดความสำนึกตระหนักร่วมกันว่า กลุ่มคนปั้นหม้อควรร่วมกันคิด แก้ปัญหาการทำอาชีพปั้นหม้อด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเกิดการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดย

ชุมชนเองเป็นขั้นตอนแรก คือการสรุปปัญหาที่จะแก้ไขในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะปัญหาด้านกระบวนการผลิตที่ครอบคลุมดังแต่การเตรียมดิน จนกระทั่งการเพาะ จึงได้กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อแก้ไขขึ้น แยกเป็นประเดิม 7 สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุดิบ

- ดินที่เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตน้ำขุ่นมาใช้ได้ยากขึ้นเนื่องจากพื้นที่มีจำกัด จึงต้องขุดดินจากใต้น้ำซึ่งเป็นดินที่มีเนื้อไม่แน่น มีความชื้นสูง ส่งผลต่อกุณภาพของภาชนะหลังการเผา
- เชื้อเพลิงที่ใช้ในการเผาได้แก่ ไม้ฟืน ฟาง และแกลบ ซึ่งฟางและแกลบต้องหาซื้อมาจากภายนอก หมู่บ้าน เพราะชาวบ้านที่บ้านห้วยไม่ได้ปลูกข้าวเอง ไม่พื้นน้ำสามารถหาได้จากบริเวณหมู่บ้านบ้างแต่หากไม่เพียงพอโดยเฉพาะในฤดูฝนก็ต้องซื้อจากภายนอกเช่นกัน

2. เทคนิคการผลิต

- การขุดดินจากบ่อน้ำทำได้ยากขึ้น เพราะการขุดได้น้ำต้องใช้แรงงานผู้ชายที่แข็งแรง หากครัวเรือนไหนไม่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ชุดดินก็ต้องซื้อดินจากผู้ที่รับจ้างขุดดินขาย
- การนวดดินก่อนนำมาบันดัดต้องใช้เวลา ในปัจจุบันต้องเร่งผลิตเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตามค่าครองชีพที่สูงขึ้น ประกอบกับการนวดดินต้องใช้แรงมาก จึงเป็นงานหนักที่ผู้บ้านห้วยซึ่งส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านที่เริ่มสูงวัยประสบและส่งผลต่อสุขภาพ

3. สถานที่

- การเผาหม้อใช้วิธีการเผาแบบสูญเชื้อเพลิงบนชั้นงานกลางลานโล่ง ซึ่งมีข้อดีคือสามารถเผาจำนวนน้อยหรือมากก็ได้ แต่ต้องใช้พื้นที่มาก เพราะการจุดไฟต้องห่างจากอาคารใกล้เคียงเพื่อความปลอดภัย และป้องกันไม่ให้ควันไฟที่เกิดจากการเผารบกวนผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน แต่มีอุปสรรคในฤดูฝน ซึ่งหากฝนตกหรือพื้นดินเปียกชื้นจะไม่สามารถทำการเผาได้
- ขาดสถานที่ในการผึ่งเก็บหม้อดินให้แห้งก่อนทำการเผา เนื่องจากต้องเรียงเก็บในที่ร่มไม่ถูกแดดรain

และฝน ขาดสถานที่กองเก็บเชื้อเพลิงสำหรับการเผาซึ่งต้องกันฝนได้

4. รูปแบบผลิตภัณฑ์

- ชาวบ้านห้วยคงผลิตหม้อรูปแบบเดิมอยู่ แม้แนวโน้มการใช้หม้อดินเผาแบบเดิมจะลดลง ไม่ค่อยมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ในขณะที่ความต้องการใช้งานและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัจจุบันจำนวนผู้ที่ยังบดอาชีพบ้านห้วยเหลืออยู่น้อย ทำให้รูปแบบหม้อที่บ้านห้วยไม่ค่อยมีความหลากหลาย ที่มีรูปแบบแปลงออกไปบ้างก็เป็นไปตามที่ลูกค้านำเสนอมาสั่งผลิตแต่ไม่มากนัก

- ราคากลางค่าไม่เปลี่ยนแปลงมากนักจากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบหม้อที่ผลิตอยู่นั้นมีราคาไม่สูง จึงต้องเร่งผลิตให้มากเพื่อให้มีรายได้เพียงพอ มีเสียงบ่นจากลูกค้าว่าเนื้อหม้อไม่ดีเหมือนเมื่อก่อน ไม่แข็งแกร่งคงทนและน้ำซึมได้มาก

5. แรงงาน

- จำนวนผู้บ้านห้วยลดลงทำให้ไม่มีแรงงานมากดแทนผู้บ้านห้วยเดิมที่สูงวัยขึ้น ในปัจจุบันผู้บ้านห้วยส่วนใหญ่อยู่暮ากกว่า 30 ปี ยังคงต้องทำงานหนักเพื่อสร้างรายได้

- ไม่มีคนรุ่นใหม่มาสืบทอดอาชีพอย่างจริงจัง เพราะมีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่นหรือทำงานในท้องถิ่นอื่นมากกว่า

6. การตลาด

- หม้อดินเผาจากบ้านห้วยได้ส่งไปจำหน่ายยังจังหวัดต่างๆ ใกล้เคียง เช่น ขอนแก่น อุบลราชธานี เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่ผู้ผลิตไม่ทราบว่าไปขายที่ไหนบ้างและราคาขายปลีกในตลาดเป็นเท่าไร เพราะผู้ซื้อเป็นพ่อค้าคนกลางมารับซื้อไป

- ผู้กำหนดราคาเป็นผู้ซื้อที่มารับซื้อไปขายส่ง โดยตั้งราคาจำกัดจากราคาตลาด จึงทำให้ราคาที่ผู้ผลิตขายได้ค่อนข้างต่ำ กำไรส่วนต่างจึงเป็นของพ่อค้าคนกลาง ไม่มีอำนาจในการตั้งราคาเอง เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการการขายร่วมกัน และมีการขายตั้งราคา กันในบางครั้งเนื่องจากต้องการให้ขายได้ก่อน

7. สุขภาพ

- ผู้บ้านหม้อเริ่มมีวัยสูงขึ้นจึงเริ่มประสบปัญหาสุขภาพเพรากการบ้านหม้อทั้งวัน เช่น ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อจากการนวดดินและบ้านหม้อ มีปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุทำให้ทำงานได้ไม่ดีเหมือนเมื่อก่อน

- 2.2) จิตสำนึกและกิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีพของชุมชน ในการวิจัยเชิงพัฒนา เมื่อคณะวิจัยและกลุ่มคนบ้านหม้อเกิดจิตสำนึกว่า การบ้านหม้อดินเป็นวิถีชีวิตและอาชีพท่ากัน ได้ร่วมวิเคราะห์ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอาชีพ จึงได้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะในด้านกระบวนการผลิต มุ่งเน้นที่การแก้ปัญหาทั้ง 7 ประการ ดังที่กล่าวมาแล้ว กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนารูปแบบอาชีพบ้านหม้อ ที่สอดคล้องกับชุมชนบ้านหม้อ ประกอบด้วย
- 1) กิจกรรมปลูกป่าทดแทนดันไม้ที่ถูกตัดทำฟืน
 - 2) กิจกรรมทดลองสร้างเตาเผาความร้อนต่อได้หลังคาน
 - 3) กิจกรรมสืบทอดความภาคภูมิใจและรวมวิธีการบ้านดินและบ้านภาชนะให้ลูกหลานในชุมชน ผ่านกิจกรรมสอนปั้นและกิจกรรมละคร
 - 4) กิจกรรมทดลองพัฒนารูปแบบการนวดดินด้วยเครื่องยนต์ทดแทนการใช้แรงงานคน
 - 5) กิจกรรมศึกษาดูงานรูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด ชุมชนด้านเกวียน จังหวัดนราธิวาส ที่มีความคิดมากจาก การศึกษาดูงาน
 - 6) กิจกรรมทดลองพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ได้รับความคิดมากจากการศึกษาดูงาน สรุปผลจากการที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 กิจกรรมพัฒนาอาชีพที่แก้ปัญหากลุ่มคนบ้านหม้อ ชุมชนหมู่บ้านหม้อ จังหวัดมหาสารคาม

ปัญหา	กิจกรรมพัฒนาอาชีพ / การจัดการใหม่	ความยั่งยืน
1. วัตถุดิน (พื้น)	ปลูกป่า	มาก
2. เทคนิคการผลิต	ทดลองพัฒนารูปแบบการนวดดินด้วยเครื่องยนต์	มาก
3. สถานที่	ร่วมสร้างเตาเผาความร้อนต่อ ในอาคารศูนย์ชุมชน	มาก
4. รูปแบบผลิตภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาดูงานรูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดชุมชนด้านเกวียน - ทดลองพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ได้รับความคิดมากจาก การศึกษาดูงาน 	ริเริ่ม
5. แรงงาน	<ul style="list-style-type: none"> - สืบทอดความภาคภูมิใจและรวมวิธีการบ้านดินและบ้านภาชนะให้ลูกหลานในชุมชน ผ่านกิจกรรมสอนปั้นและกิจกรรมละคร - ทดลองพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ได้รับความคิดมากจาก การศึกษาดูงาน 	กลาง (สร้างแรงบันดาลใจเด็กๆ มาก)
6. การตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาดูงานรูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาดชุมชนด้านเกวียน - ประชาสัมพันธ์กลุ่มด้วยเอกสาร, ทดลองขายที่มหาวิทยาลัย และนิสิตชุมรมผู้ประกอบการ 	ริเริ่ม
7. สุขภาพ	ทดลองพัฒนารูปแบบการนวดดินด้วยเครื่องยนต์	มาก

3) ผลกระทบ กระบวนการจัดการใหม่และกลไกการจัดการที่เข้มแข็งขึ้น

1) กิจกรรมปลูกป่าทดแทนดันไม้ที่ถูกตัดทำฟืน

- จากเวทีสังเคราะห์ปัญหา กลุ่มคนบ้านหม้อและชาวบ้านได้ร่วมโครงการปลูกป่าไม้ โดยได้ใช้ที่ดินป่าชาเดิมซึ่งปัจจุบันกร้าง นำกล้าไม้ได้แก่ ยางนา กระถินยักษ์ และยุคลิปตัส มาปลูกเพื่อเป็นไม้ทำฟืน ทั้งยังหวังให้มีไม้สำหรับทำเครื่องเรือนและบ้านอีกด้วย ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านสละเวลาและแรงงานมาร่วมกันปลูกต้นกล้า

2) กิจกรรมทดลองสร้างเตาเผาความร้อนต่ำได้หลังคา ที่อาคารศูนย์ชุมชนบ้านหม้อ

- กลุ่มคนบ้านหม้อ ชาวบ้านได้ร่วมกับคณะกรรมการสนับสนุนของโครงการวิจัยนี้ และโครงการบริการวิชาการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทดลองสร้างเตาเผาความร้อนต่ำ โดยเลือกสถานที่คือศูนย์ชุมชน ทำให้สามารถแก้ปัญหาเชิงสถานที่และเทคโนโลยีการผลิต คือ สามารถเผาหม้อได้ในอุดมfun - ทั้งเป็นการกำหนดให้ศูนย์ชุมชนจำเป็นต้องถูกใช้เป็นแหล่งทำอาชีพของคนบ้านหม้อทั้งหมู่บ้านแก้ปัญหาการถูกครอบครองใช้โดยคนกลุ่มใดกลุ่มนั่น

กลุ่มคนบ้านหม้อ ช่าง เยาวชนสละเวลาและแรงงานมาร่วมกันก่อเตาเผา ร่วมกับคณะกรรมการวิจัย นิสิต

3) กิจกรรมสืบทอดความภาคภูมิใจและการรวมวิธีการบันดินและบันภาชนะให้ลูกหลานในชุมชน ผ่านกิจกรรมสอนบ้านและกิจกรรมละคร

- กิจกรรมสอนเด็กบ้านดินและทำภาชนะ เป็นการริเริ่มสร้างความสำนึกรักวิถีชีวิตการบันหม้อให้กับเด็กในหมู่บ้าน โดยมีกลุ่มคนบ้านหม้อเป็นครุสอนการบันดิน คณะกรรมการสนับสนุนโดยแนะนำรูปแบบการบันให้รางวัล และทานอาหารร่วมกัน

- กิจกรรมละครให้ความสุขและสนุกสนานต่อเด็กและกลุ่มคนบ้านหม้อ เกิดความเข้าใจและความภาคภูมิใจ ได้เพลิดชมอิฐหมู่บ้านหม้อ ชาวบ้านเรียนรู้การผลัดเปลี่ยนกันรับผิดชอบการสอน การทำอาหาร

4) กิจกรรมศึกษาดูงานรูปแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด ชุมชนด้านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

- ทำให้คนบ้านหม้อทั้งกลุ่มเกิดความตื่นตัว เมื่อได้เห็นตัวอย่างกลุ่มอาชีพทำเครื่องบันดินเพื่อที่ประสบความสำเร็จสูง เห็นโอกาสในการสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ตั้งใจแก้ปัญหาการนวดดิน

5) กิจกรรมทดลองพัฒนารูปแบบการนวดดินด้วยเครื่องยนต์ทดแทนการใช้แรงงานคน

- กลุ่มบ้านหม้อได้ความคิดจากการดูงาน ส่งตัวแทนนำดินเหนียวของบ้านหม้อไปทดลองนวดดิน ด้วยเครื่องที่ชุมชนด้านเกวียน และตัดสินใจร่วมกันว่าจะนำมาใช้กับกลุ่ม

- ริเริ่มการใช้เครื่องนวดโดยใช้ไฟฟ้าของศูนย์ชุมชน ทดลองกันว่าจะจัดการเก็บค่าไฟตามจำนวนก้อนดินที่แต่ละคนนำมา ซึ่งจะประยุกต์กว่าการใช้เครื่องยนต์แบบเดิมน้ำมันมาก

6) กิจกรรมทดลองพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ได้รับความคิดมาจากการศึกษาดูงาน

- คณะกรรมการสนับสนุนให้เยาวชนที่มีความสามารถบันเสื้บทอดจากบิดา (นายรอน) ซึ่งสามารถบันรูปสัตว์เหมือนจริง และเครื่องประดับสวนรูปแบบต่างๆ ได้ จัดกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ต้องการบันดินเพื่อพัฒนาจากรูปแบบที่ได้เห็นมาจากการดูงาน เพื่อเป็นอาชีพทางเลือก

สรุปผลกระทบในเชิงที่เป็นกระบวนการจัดการใหม่ ได้ว่า ชาวบ้านมีความตื่นตัว รวมกลุ่ม ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาในเวทีต่างๆ ของกิจกรรมที่ต้องการบันดินเพื่อจัดการแก้ปัญหามากนัก

อย่างไรก็ตาม พ่อแม่การจัดการแก้ปัญหาที่เห็นได้ชัดเจนอยู่บ้าง ได้แก่ 1) การตัดสินใจร่วมกันและร่วมกับด้วยในการใช้พื้นที่ป่าชาเดิม ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะกร้าง มาใช้ในการปลูกป่า 2) การจัดการแก้ปัญหาการใช้อาคารศูนย์ชุมชนซึ่งเคยมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม เพื่อการพัฒนาอาชีพของคนส่วนใหญ่ 3) การจัดการเพื่อร่วมกันใช้เครื่องนวดดินด้วยไฟฟ้า แทนการใช้น้ำมันซึ่งต่างคนต่างเดิมนำไปสู่การเก็บเงินเพื่อร่วมกันชำระค่าไฟฟ้าในการนวดดินและบำรุงรักษาอาคารศูนย์ชุมชน 4) แม่บ้านพ่อบ้านและช่างได้มาร่วมกันก่อเตาเผาความร้อนต่ำในอาคารศูนย์ชุมชน

4) การเรียนรู้ของทีมผู้วิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยคุณค่าและอัตลักษณ์ของกลุ่มคนบ้านหม้อ เพื่อการพัฒนาอาชีพนี้ มุ่งให้นักวิจัยและชาวบ้านได้ค้นพบตัวตนที่แท้จริง ศักยภาพและคุณค่าของอาชีพและกลุ่มคนบ้านหม้อ เพื่อการแก้ไขปัญหาปัจจุบัน เป็นกระบวนการการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติร่วมกัน

นักวิจัยได้เรียนรู้ว่าชาวบ้านขาดกระบวนการจัดการเพื่อแก้ปัญหา เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญบางประการ ได้แก่ 1) ต้องทำมาหาก莱ย์พุกวน 2) เดย์ชินกับการเป็นผู้รับแนวทางและโครงการพัฒนา "ไม่เดย์ชิน กับการริเริ่มแก้ปัญหาเอง 3) ชุมชนหลายที่ได้หลงลืมคุณค่าและอัตลักษณ์ของตนเอง เปเปลี่ยนรูปแบบวิถีการผลิตไปตามที่ภายนอกสนับสนุน ในที่สุดคุณค่าหรือมูลค่าของผลิตผลที่เกิดขึ้นใหม่กลับไม่มีความยั่งยืน เนื่องจากไม่ใช่สิ่งที่ชุมชนเองถนัด เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และในหลายครั้งอาจสูญเสียภูมิปัญญา องค์ความรู้ดังเดิมไป

ส่วนกรณีของกลุ่มคนบ้านหม้อบ้านหม้อน้ำ พบว่าเนื่องจากภูมิปัญญาวิธีการบันหม้อบังได้รับการสืบทอดมาจนทุกวันนี้ ยังคงใช้ทรัพยากรพื้นที่ดังเดิม คือดินจากหนองเลิงเบี้ย รูปแบบกรรมวิธีการผลิตที่เคยทำนั้นยังคงทำอยู่ เนื่องจากความต้องการของตลาดยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง แม่ปัจจุบันจะพบปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่คุณค่าคือความภาคภูมิใจ ความผูกพันกับการบันหม้อ-ตีหม้อน้ำ เป็นวิถีชีวิตและเป็นตัวตนของตนเองนั้น ยังคงทำให้รักษาอาชีพนี้ไว้ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งลึกๆ และยังคงต้องการถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังรุ่นหลานให้อัตลักษณ์นี้คงอยู่คู่กับหมู่บ้านต่อไป

จุดแข็งตรงนี้ ทำให้มีอนาคตวิจัยได้กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มคิดและแก้ปัญหา เพื่อการพัฒนาอาชีพบันหม้อทำได้ไม่ยาก โดยเฉพาะการทำกิจกรรมที่แก้ปัญหาดังเดิมที่ชาวบ้านต้องการอยู่แล้ว เช่น เตาเผาในอาคาร เครื่องนวดดิน การปลูกป่าเพื่อผลิตไม้และใช้ทำฟืน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ต้องระหองกว่า การริเริ่มแนวทางใหม่ๆ ในการผลิต โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยน

รูปแบบไปตามความต้องการแบบใหม่นั้น จำเป็นต้องมีตลาดหรือลูกค้าที่ต้องการก่อน เนื่องจากกลุ่มคนบันหม้อมั่นใจว่ารูปแบบที่มีอยู่ในปัจจุบันยังคงขายได้ แทนจะผลิตไม่ทันในแต่ละวัน ที่สำคัญคือ การบันหม้อเป็นการผลิตเพื่อยังชีพมากกว่ามุ่งค้าขายแบบทำกำไร ดังนั้น กลุ่มคนบันหม้ออย่างไม่มีแรงบันดาลใจที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการเปลี่ยนไปผลิตในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีราคาดีกว่า โดยจะทำกิจกรรมที่มีการสังซ้อมจริงๆ เท่านั้น กลุ่มคนบันหม้อ ชาวบ้านและเด็กๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้สะท้อนให้เห็นว่า "การบันหม้อคือวิถีชีวิต" มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตั้งแต่โบราณ ต้องการรักษาอาชีพบันหม้อไว้เป็นแหล่งรายได้และเศรษฐกิจหลักของชุมชน ทั้งยังต้องการสืบสานอาชีพนี้ให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ ตัวตนของชุมชนหมู่บ้านหม้อต่อไป

อภิปรายและสรุปผล

การพัฒนาชุมชนโดยภาครัฐและท้องถิ่นที่ผ่านมา ไม่บ่อยนักที่เปิดโอกาสให้เจ้าของปัญหาคือชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ผลิตเอง เป็นผู้ร่วมคิดว่าปัญหาที่แท้จริงของตนเองคืออะไร ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่คืออะไร จะเข้าแก้ปัญหาอย่างไรโดยความร่วมแรงร่วมใจกัน ผลลัพธ์คือชุมชนไม่มีโอกาสได้คิดเพื่อแก้ไขปัญหา หรือริเริ่มการพัฒนาด้วยตนเอง ดังกรณีของชุมชนบ้านหม้อ แม้จะได้มีการลงทุนเพื่อริเริ่มการพัฒนาชนิดต่างๆ จากภายนอก เช่น ส่งเสริมการเดินทางด้วย เก้าอี้พลังงานรูปแบบใหม่ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนอาชีพจากการทำเครื่องปั้นดินเผาโบราณไปเป็นการทำเครื่องเคลือบดินเผาหรือเซรามิก การทำเตาถ่านหุงต้มในครัวเรือนที่เรียกว่า "เตาประษัติพลังงาน" ซึ่งส่งเสริมโดยภาครัฐ ฯลฯ กรณีเหล่านี้ได้กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวของชาวบ้านในระยะสั้นๆ เช่น มาแล้วผ่านไปโดยไม่ได้ทำให้เกิดการรู้คุณค่าตั้งเดิมของอาชีพน่อง ไม่เกิดการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา สังเคราะห์องค์ความรู้ภายในชุมชนเพื่อใช้แก้ปัญหา การวิจัยศึกษาคุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพ เพื่อสร้างรูปแบบแนวทางพัฒนาอาชีพบันหม้อ ใช้

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมศึกษาองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนเอง ได้รู้จักตนเอง และที่สำคัญคือได้ใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่แก่ไขปัญหาของตนเอง คุณค่าสำคัญของอาชีพบ้านหม้อ คือ ความสุขและความภาคภูมิใจในอาชีพ โดยเฉพาะในระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีพ การบันหม้อน้ำ พ布ได้ว่ามีพัฒนาการของการร่วมศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์คุณค่า และอัตลักษณ์ของอาชีพ จนนำไปสู่กิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพที่มีการร่วมมือกัน เสียสละแรงงานและเวลามาช่วยงานส่วนรวมดังที่ได้เห็นมาแล้ว นอกจากคุณค่าของอาชีพ คือ ความสุข ความภาคภูมิใจในอาชีพ และความต้องการสืบทอดอาชีพ นี้ให้แก่ลูกหลาน ซึ่งเด็กๆ เองก็มีความภูมิใจในประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านแล้ว ยังพบว่าอัตลักษณ์ของการบันหม้อดินเผาระมีริบราวน์ คือ ความเป็นงานฝีมือสืบทอดมา 200 ปี ที่มีการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ต่างๆ น้อยมาก จนแทบไม่มีเลย แต่ใช้ฝีมือที่ถ่ายทอดกันเองในชุมชน และทรัพยากรดิน พ芳 ฟีน ในชุมชนทั้งหมด อาชีพบันหม้อจึงเป็นศูนย์รวมทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านนี้ โดยมีบ้านเป็นผู้นำในการประกอบอาชีพ พ่อบ้านเป็นผู้สนับสนุนโดยเฉพาะด้านแรงงานคือ การดำเนินเพื่อชุดดิน ตกดิน ผสมดิน เชือ นาดดินและการเผา เป็นต้น ส่วนงานฝีมือในการบันเบ้าขึ้นรูป การสวีปากหม้อ การตีหม้อให้ได้รูปทรง เป็นงานของแม่บ้านเป็นส่วนใหญ่ แม่บ้านซึ่งเป็นแก่นนำของกลุ่มคนบ้านหม้อ เป็นผู้นำทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน จึงเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของอาชีพบันหม้อ การนำคุณค่าและอัตลักษณ์ เหล่านี้ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาอาชีพการบันหม้อ โดยผ่านกระบวนการล้อมวงคุยกัน ศึกษา วิเคราะห์ปัญหา สรุปสังเคราะห์ ศักยภาพของกลุ่ม กำหนดกิจกรรม และทำกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน จนท้ายที่สุด เมื่อผ่านกระบวนการต่างๆ กลุ่มคนบ้านหม้อได้ค้นพบว่า ด้วยการสนับสนุนของคณะวิจัย ตนเองนั้นสามารถที่จะกำหนดกิจกรรมที่แก้ปัญหา และส่งเสริมการพัฒนา

อาชีพในแนวทางที่ตน 생각นัด ต้องการ และเกิดความภาคภูมิใจได้

กิจกรรมประการ

คณะกรรมการชุดบ้านหม้อ ผู้วิจัยและคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัยครั้งในนี้ รวมทั้งชาวหมู่บ้านหม้อ คณะกรรมการศาสตร์ ผังเมืองและนักวิชาการ แล้วมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

<http://www.esanclick.com/news.php?No=11699>.

กิริยา ภาคแก้ว. กรุงเทพฯ: เดลินิวส์.

<http://www.material.chula.ac.th/Clay%20Project/Clay-html/data/a06.htm>.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

<http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK13/chapter3/t13-3-l1.htm#sect3>.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชบรมสค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

คำพอง ประทุมเทา. (2520). สภาพการตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านหม้อ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ รวม มหาสารคาม.

คณะกรรมการศาสนาฯ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์. (2549). โครงการศึกษาและพัฒนาที่อยู่อาศัยในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (1พื้นที่) หมู่บ้านหม้อ จังหวัดมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ

บทความ. (2550). วีรสตรีแห่งหมู่บ้านบันนหม้อ : ชุมชนที่ผู้หญิงหาเลี้ยงผู้ชาย. กรุงเทพฯ: หนังสือพิมพ์ไทย พล胜 (30 สิงหาคม 2550 หน้า 7).

ราชัย จินาล่อง. (2546). การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการบันทึก เพื่อพัฒนาในเชิงพาณิชย์ เพื่อชุมชน เช้มแข้ง : กรณีศึกษาบ้านหม้อ หมู่ 11 ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมฤทธิ์ ไชยมงคล. (2549). การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสากลในการพัฒนาอาชีพการผลิต เมืองแบบยั่งยืนของชุมชนบ้านปางอ้น ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น.

ການມະນຸຍາດ ທີ່ພູມເປົ້າ ເພື່ອການມະນຸຍາດ ການມະນຸຍາດ ຂອງລາວ ແລ້ວ ຄະນະ ພັນຍາ

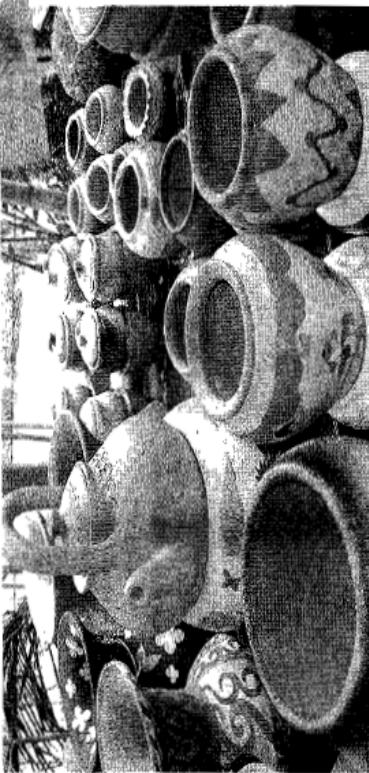
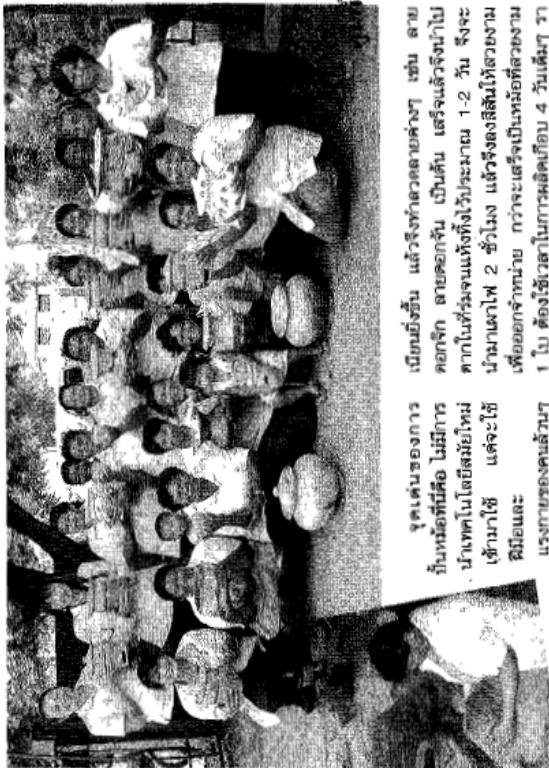
ឧបបែបកិដ្ឋិជុំងហានីយមិនមាយ

ก่อนหน้านั้นในหุ่นเป็นร่างเด็กของพ่อแม่เรา
ที่รักษาไว้ด้วยความอบอุ่น
และเมื่อวันนี้เราได้พบกับตัวเองในร่างเด็กอีกครั้ง
ก็คงจะเป็นเรื่องที่น่าอึ้ง哉

กิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งทางอาชญากรรม เช่น การฝึกซ้อมความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรม ความรู้ทางวิชาการ จราจร กฎหมายอาชญากรรม รวมถึงการฝึกซ้อมเชิงปฏิบัติการ ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ นักสืบสวน นักอุบัติเหตุ นักคดีอาชญากรรม ฯลฯ ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้แก่เจ้าหน้าที่ สำหรับการดำเนินคดีอาชญากรรม ตามมาตรฐานสากล ที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทย หรือต่างประเทศ ที่มีชื่อเสียง เช่น สหราชอาณาจักร อเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา ฯลฯ ที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทย หรือต่างประเทศ ที่มีชื่อเสียง เช่น สหราชอาณาจักร อเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา ฯลฯ

ԱՐՄԵՆԻԱ, ԱՐՄԵՆԻԱ

MEISLOHNERBLAUER BLUMEN

293

คุณค่าและข้อดีที่เกิดขึ้นโดยการใช้เพื่อการสร้างรูปแบบการพัฒนาอย่างที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาคผนวก ณ. ประวัตินภกิจยหลัก

ประวัติ

อาจารย์ ดร. ณพเกตุ

ชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ติดต่อ

ชื่อ นายณพเกตุ

ส.บ. (จุฬาฯ) M.Sc. (Built Envi.-Arch.) (London) Ph.D. (Arch. Engineering) (Tokyo)

ตำแหน่ง รองคณบดี

(อาจารย์ระดับ 7)

สังกัด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนกมิตศิลป์

สถานที่ติดต่อ

บ้าน

5 นาวาเนีย ซอย 2 ถ. เสรีไทย เขตคันนายาว กรุงเทพฯ 10230

โทร. 02-376-1709 มือถือ. 089-781-4946

Email nophaket@gmail.com

สถานที่ทำงาน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนกมิตศิลป์

ต. ขามเรียง อ. กันทรลักษย จ. มหาสารคาม 44150

โทร. 043-754-381 (ต่อ 3504, 3523) แฟกซ์. 043-754-382

1. การทำงาน

ปัจจุบัน

- รองคณบดี และอาจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประธานสหพันธ์เยาวชนคนหนุ่มสาวเพื่อสันติภาพ (ประเทศไทย)
- ประธานโครงการทูตเยาวชนเพื่อสันติภาพ (Youth Ambassador for Peace)
- ที่ปรึกษาด้านสถาปัตยกรรม การออกแบบชุมชน การวางแผนเมืองและผังพัฒนาพื้นที่ (เชี่ยวชาญด้านรูปแบบโครงสร้างพื้นที่ Spatial Structure ในงานสถาปัตยกรรมและการวางแผน)
- กรรมการบริหาร สมาคมสถาปนิกเมืองและชุมชนแห่งประเทศไทย (สมช.)
- กรรมการและเลขานุการ สถาบันพิทักษ์และพัฒนาสิทธิมนุษยชน
- กรรมการที่ปรึกษามูลนิธิสัมมาชีพ

- อดีต - ที่ปรึกษาธุรกิจตัวว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (นางอุ้วารณ์ เทียนทอง)
- ช่วยราชการกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนงานวัฒนธรรมตัวว่าการ (นายชาตรุนทร์ ฉายแสง)
- ช่วยราชการกระทรวงการต่างประเทศ ในส่วนงานวัฒน์ตัวว่าการ คนที่ 39
- ที่ปรึกษาโครงการบ้านมั่นคง โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน)
 ในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ที่ปรึกษาอนุกรรมการพิจารณาโครงการบ้านเอื้ออาทร การเดหนแห่งชาติ
 ในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- อนุกรรมการกลั่นกรองโครงการพัฒนาคน奴ฯ ดำเนิน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๖๔ ที่ ๒
(กลุ่มการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และศาสนา))
- สถาปนิก บริษัทสถาปนิก 49 จำกัด
- อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (หลักสูตร
 สองภาษา)

2. การศึกษา

ประถมและมัธยมต้น	โรงเรียนเซนต์คาเบรีယล จังหวัดกรุงเทพ
มัธยมปลาย	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
ปริญญาตรี	ส. บ. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปริญญาโท	วท. ม. มหาวิทยาลัยลอนดอน University College, University of London (The Bartlett Graduate School of Built Environment)
ปริญญาเอก	Ph.D. มหาวิทยาลัยโตเกียว Institute of Industrial Science, University of Tokyo (Department of Architecture, Graduate School of Engineering)

3. สมาคมภาพ และสถานภาพทางวิชาชีพ

- ภาคีสถาปนิก (ก.ส.ด.4066)
- สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ (อาช่า)
- สภาพัฒน์แห่งประเทศไทย
- กรรมการบริหาร สมาคมสถาปนิกเมืองและชุมชนแห่งประเทศไทย (สมช.)
- สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนเซนต์คาเบรีယล และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- สมาคมศิษย์เก่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- University College of London Alumni
- The Graduate School of Engineering, University of Tokyo. GSE-UT Alumni

4. ความเชี่ยวชาญเฉพาะ

- Conceptual and Experimental, and Practical Design in Architecture, Urban Design and Planning.
- Architecture, Urban Design and Space Planning applying Space Syntax method and modeling
- Spatial Analysis based on Space Syntax and Network Pattern *(New Program by Ph.D. Research)
- Quantitative and qualitative simulation, together with field survey of space use and behavior observation.
- Modeling the 'Breadth Structure' of spatial networking in Interior, Architectural and Urban Spaces, applying graph theory and C-based computer programming (Network Pattern)
- Live sketch, Architectural drawing, Water color and Vector Works (MiniCad) drawing.

5. ประสบการณ์ทำงานด้านวิชาชีพ

โครงการออกแบบและพัฒนา

1. โครงการวางแผนจัดทำผังประเทศไทยและผังภาค ผังภาคตะวันออก (กรมโยธาธิการและผังเมือง และ บริษัท A7 จำกัด)
2. โครงการออกแบบพัฒนาถนนราชดำเนิน เนลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และ บริษัท A7 จำกัด)
3. โครงการออกแบบผังพัฒนาพื้นที่เฉพาะคลองผดุงกรุงเกษม
4. โครงการวางแผนและออกแบบชุมชนเมืองใหม่ New Murree ประเทศไทย / (บริษัท Consultant of Technology, COT) ที่ปรึกษาออกแบบวางแผน และผู้ประสานโครงการหลัก /
5. โครงการวางแผนจัดทำผังเมืองชายแดน (กรมโยธาธิการและผังเมือง)
6. โครงการจัดทำเกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม ปี พ.ศ. 2549 (กรมโยธาธิการและผังเมือง และบริษัท พิสุทธิ์ จำกัด)

โครงการวิจัย

1. คณะทำงานการศึกษาเพื่อประเมินและแก้ไขปัญหาโครงการบ้านเรือชาว (การเดชะแห่งชาติ)
พ.ศ. 2549-2550

2. รองหัวหน้าคณะทำงาน โครงการประเมินบ้านเอื้ออาทร (พื้นที่ภาคอีสาน) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2549-2550
3. รองหัวหน้าคณะทำงาน โครงการวิจัยพื้นฟูที่อยู่อาศัยโดยส่งเสริมเอกลักษณ์เมือง จังหวัดสกลนคร (การเคหะแห่งชาติ และ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) พ.ศ. 2550-2551
4. หัวหน้าโครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับเมืองและแผนป้องกันแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด จังหวัดปราจีนบุรี (การเคหะแห่งชาติ และ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) พ.ศ. 2551-2552
5. หัวหน้าโครงการวิจัยการศึกษาคุณค่าและอัตลักษณ์อาชีพปั้นหม้อ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม หมู่บ้านหม้อ ตำบลเขียว จังหวัดมหาสารคาม, งบประมาณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น) พ.ศ. 2551-2552

Volunteer experience

Foundation for Peace and Development (FDP)

Thailand

Awards received

Ambassador for Peace, Universal Peace Federation

2004 Best Paper, Journal of Asian Architecture and Building Engineering

Thai Government Scholarship for doctoral study in Japan

7. อาจารย์และศาสตราจารย์ผู้รับรอง ความสามารถด้านวิชาการและวิชาชีพ

1. อาจารย์พวงเพ็ญ วิญญูลักษณ์

คณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. สถาปนิก ดร. สุเมธ ชุมสาย ณ อุยธยา

ประธาน บริษัท เอสเจเอที จำกัด

3. ศ. (เกียรติคุณ) ดร. ภาวิช ทองโรจน์

อดีตเลขานุการกรุณากรุณ์มหาวิทยาลัย อดีตคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

4. รศ. ดร. วีระ สัจกุล vira.s@chula.ac.th
อดีตรองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อดีตคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

5. Dr. Julienne HANSON j.hanson@ucl.ac.uk

Reader of University College of London and Director Space Syntax Laboratory

6. Professor Dr. Akira FUJII fujii@iis.u-tokyo.ac.jp

Professor of Institute of Industrial Science, University of Tokyo

ประวัติ

อาจารย์ นายวรวิทย์ จันทเดช

ชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ติดต่อ

ชื่อ นายวรวิทย์ จันทเดช

(สส.บ.) สถาบัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต, (สส.ม.) สถาบัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต

วันเกิด 9 เมษายน พ.ศ. 2522

อายุ 29 ปี

เลขที่บัตรประชาชน 3440300931345

ตำแหน่ง อาจารย์

สังกัด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะสถาบัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนภภูมิศาสตร์ สาขาวิชาสถาบัตยกรรมเมืองและชุมชน

สถานที่ติดต่อ

บ้าน

124 หมู่ 10 ต.แก้งแก อ.โกรสุมพิสัย จ.มหาสารคาม 44150

โทร 043 – 760000 มือถือ 081-7992057

Email (war2185@hotmail.com)

สถานที่ทำงาน

คณะสถาบัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนภภูมิศาสตร์

ต. ขามเรียง อ. กันทรลักษ์ จ. มหาสารคาม 44150

โทร. 043-754-381 (ต่อ 3530) แฟกซ์. 043-754-382

6. การศึกษา

มัธยมต้น-ปลาย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น

ปริญญาตรี สถาบัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต (สส.บ.) สาขาสถาบัตยกรรมเมืองและชุมชน คณะสถาบัตยกรรมศาสตร์ผังเมืองและนภภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปริญญาโท (สส.ม.) สถาบัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบและวางแผนผังชุมชนเมือง คณะสถาบัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

7. การทำงาน

ปัจจุบัน - อาจารย์ประจำ สาขาวิชาสถาปัตยกรรมเมืองและชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ผังเมืองและนิยมศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

- อดีต
- บริษัท Aries international
 - บริษัท A&P Interior Design
 - บริษัทชูไทยอาร์ทเวิร์คจำกัด

8. ความเชี่ยวชาญเฉพาะ

- การออกแบบและวางแผนผังชุมชนเมือง
- กระบวนการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่องานออกแบบทางสถาปัตยกรรม

9. ประสบการณ์ทำงานด้านวิชาชีพ

1. ผู้ช่วยงานออกแบบวางแผนผังพื้นที่ด้านอินโดจีนจังหวัดหนองคาย
2. ผู้ช่วยออกแบบโครงการพัฒนาพื้นที่แหลมแม่พิมพ์ จังหวัดระยอง
3. โครงการศึกษาออกแบบเพื่อพัฒนาคร江ปราศและบริเวณชุดพับสุกพระบรมราชูนิตาดูน
4. โครงการประเมินทิศทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทร พื้นที่ อีสานใต้
5. โครงการพื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อปลูกจิตสำนึกรักษาอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนอย่างยั่งยืน หมู่บ้านท่าขอนยาง อ.กันทรลิขชัย จ.มหาสารคาม
6. โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาและพื้นที่อยู่อาศัยที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ของเมือง จังหวัดสกลนคร

10. อาจารย์ผู้รับรอง ความสามารถด้านวิชาการและวิชาชีพ

1. อาจารย์พวงเพ็ญ วิบูลย์สวัสดิ์ คณะบดี (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

ประวัติ

อาจารย์ สุนทรี ภูกิจิตต์

ชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ติดต่อ

ชื่อ นางสาวสุนทรี ภูกิจิตต์

อ.บ. (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), บธม. (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

วันเกิด 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2510

อายุ 41 ปี

เลขที่บัตรประชาชน 3120101871663

ตำแหน่ง ผู้ช่วยคณบดี

(อาจารย์)

สังกัด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนภภูมิศาสตร์

สถานที่ติดต่อ

บ้าน

5 หมู่บ้านวิถีไทยมิตร ซอย 6 ถนนสวรรค์ ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

โทร. 043-742-196 มือถือ. 083-699-1410

Email (suntareenok@yahoo.com หรือ suntareenokie@gmail.com)

สถานที่ทำงาน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนภภูมิศาสตร์

ต. ขามเรียง อ. กันทรลักษย จ. มหาสารคาม 44150

โทร. 043-754-381 (ต่อ 3504, 3554) แฟกซ์. 043-754-382

11. การศึกษา

ประถม โรงเรียนสมครรื่นศึกษา จังหวัดกรุงเทพฯ

มัธยมต้น-ปลาย โรงเรียนหอวัง จังหวัดกรุงเทพฯ

ปริญญาตรี ออ. บ. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาโท บช. ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

12. การทำงาน

ปัจจุบัน - อาจารย์ประจำสาขาวิชานภภูมิศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนภภูมิศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อดีต - มัณฑนากร บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล โพรเจคแอร์ดมินิสเตรชั่น จำกัด

- นักออกแบบผลิตภัณฑ์ บริษัทวีอาร์คิวท์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด

13. สมาคมภาษา และสถานภาพทางวิชาชีพ

สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ (อาช่า)

สภาสถาปนิกแห่งประเทศไทย

สมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย

สมาคมศิษย์เก่าคณบัญชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

14. ความเชี่ยวชาญเฉพาะ

- Conceptual and Experimental, and Practical Design in Industrial Design ; Textile, Ceramics, and Product Design.
- Marketing Analysis - Quantitative and qualitative survey and Marketing Plan.

15. ประสบการณ์ทำงานด้านวิชาชีพ

โครงการออกแบบ

1. โครงการออกแบบตกแต่ง Lobby โรงแรมเซอร์เจมส์ ลอดจ์ / ฟอร์เรสต์ ยิลคันทรี คลับ จ. นครราชสีมา
2. โครงการออกแบบตกแต่งอาคารสโนร์โตร์ โครงการรวมยาจพานอรามา จ.นครราชสีมา
3. โครงการจัดวางแผนตกแต่งสำนักงาน บ.วีพีซีกรุ๊ป จ.กรุงเทพฯ
4. โครงการออกแบบตกแต่งสำนักงานโครงการศูนย์บริการกำจัดวัสดุเหลือใช้อุตสาหกรรม บางปู จ.สมุทรปราการ
5. โครงการออกแบบตกแต่งห้องพักอาศัย คลิฟฟี่ช คอนโดมิเนียม (ม.ร.ว ทองทิศ ทองไหญ) จ.ชลบุรี
6. ที่ปรึกษาและควบคุมงานก่อสร้าง โครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ ประเทศไทย จ.ปทุมธานี
7. ที่ปรึกษาและควบคุมงานก่อสร้าง โครงการตกแต่งภายในอาคารสำนักงานใหญ่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
8. ที่ปรึกษาและควบคุมงานก่อสร้าง โครงการตกแต่งภายในโรงพิมพ์ชนบัตร ธนาคารแห่งประเทศไทย อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

16. อาจารย์ผู้รับรอง ความสามารถด้านวิชาการและวิชาชีพ

1. อาจารย์พวงเพ็ญ วิบูลย์สวัสดิ์ คณบดี (คณบัญชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)
2. สถาปนิก นายยอดเยี่ยมเยี่ยม เทพธรานนท์ กรรมการผู้จัดการ (บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนลโปรดเจคแอ็ดมินิสเตอร์ชั่น จำกัด)
3. รศ. วิชัย ไลละวิทย์มงคล อาจารย์ประจำภาควิชาการออกแบบอุตสาหกรรม คณบัญชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย